



ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ

12 ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΑΚΟ ΤΟΥ Κ. ΜΕΓΑΛΟΚΟΝΟΜΟΥ

SNAPSHOTS

12 STORIES FROM THE BANK OF GREECE
THROUGH THE LENS OF K. MEGALOKONOMOU



ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ

12 ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΑΚΟ ΤΟΥ Κ. ΜΕΓΑΛΟΚΟΝΟΜΟΥ



SNAPSHOTS

12 STORIES FROM THE BANK OF GREECE
THROUGH THE LENS OF K. MEGALOKONOMOY

Τυπώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2018

Printed in September 2018

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Κέντρο Πολιτισμού, Έρευνας
και Τεκμηρίωσης

Ελ. Βενιζέλου 21,
10250 Αθήνα
Τηλ. 210 320 3562

BANK OF GREECE
Centre for Culture, Research
and Documentation

21 E. Venizelos Avenue,
GR 10250 Athens
tel. +30 210 320 3562

© 2018 – ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

© 2018 – BANK OF GREECE

ISBN: 978-960-7032-89-8 (print)

ISBN: 978-618-5536-29-9 (online)

<https://doi.org/10.52903/ccrd.c1.2018>



ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Το βιβλίο εκδόθηκε με την ευκαιρία της έκθεσης *Στιγμιότυπα: 12 ιστορίες από την Τράπεζα της Ελλάδος μέσα από τον φακό του Κ. Μεγαλοκονόμου*, η οποία εγκαινιάστηκε στο Μουσείο της Τράπεζας της Ελλάδος στις 17 Οκτωβρίου 2018.

Επιμέλεια έκθεσης:
Χάρης Κανελλοπούλου

Κείμενα:
Χάρης Κανελλοπούλου
Ανδρέας Κακριδής
Χριστίνα Λιναρδάκη

Γενικός συντονισμός:
Νίκος Δουγέκος

Γλωσσική επιμέλεια κειμένων:
Χριστίνα Λιναρδάκη

Μεταφράσεις:
Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης
και Μελετών / Τμήμα Εκδόσεων
και Μεταφράσεων

Γραφιστικός σχεδιασμός:
Νίκος Δουγέκος
Έφη Παναγιωτίδη

Εκτύπωση και βιβλιοδεσία:
Ίδρυμα Εκτύπωσης
Τραπεζογραμματίων και Αξιών της
Τράπεζας της Ελλάδος / Τμήμα
Εκτύπωσης Ειδικών Προϊόντων

This book was published on the occasion of the exhibition *Snapshots: 12 stories from the Bank of Greece through the lens of K. Megalokononou*, inaugurated at the Museum of the Bank of Greece on October 17, 2018.

Exhibition curated by:
Charis Kanellopoulou

Authoring:
Charis Kanellopoulou
Andreas Kakridis
Christina Linardaki

General coordination:
Nikos Dougekos

Editing and proofreading:
Christina Linardaki

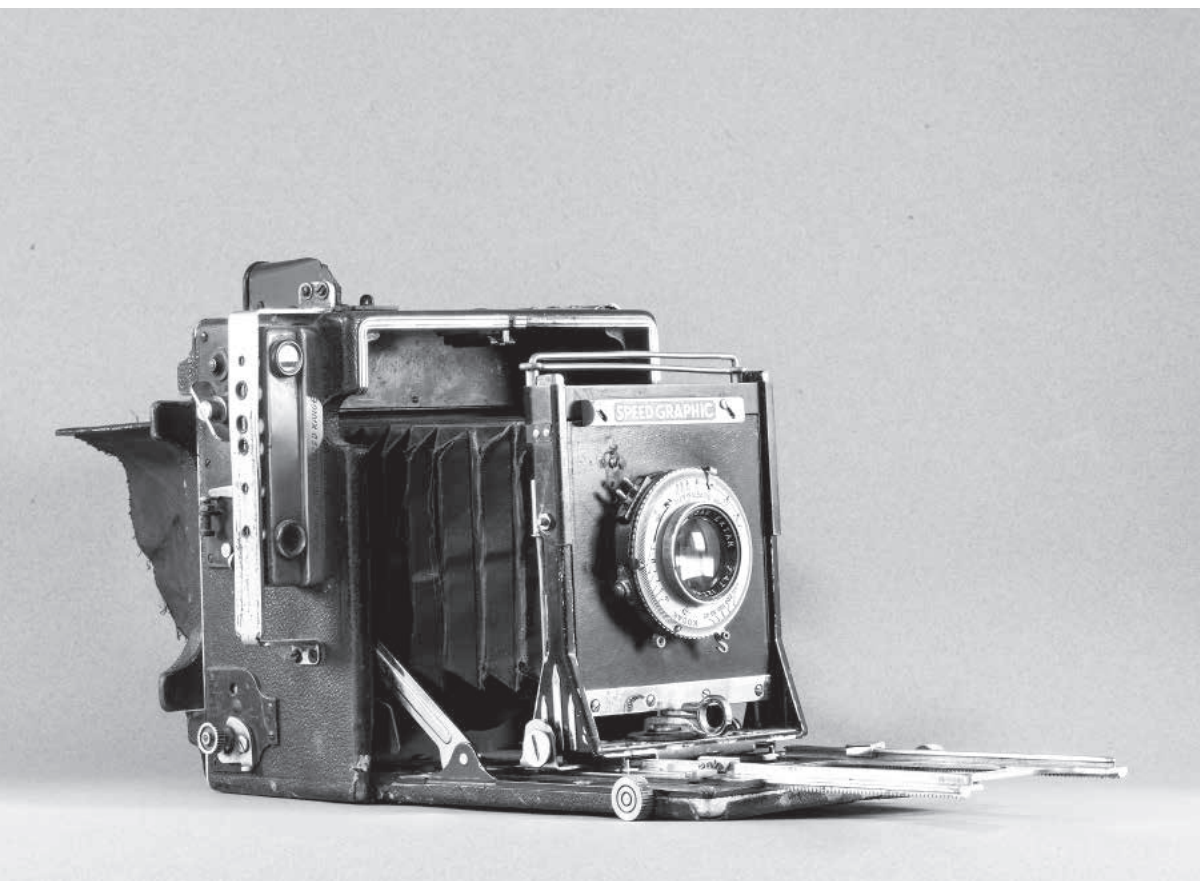
English translations:
Bank of Greece Publications
and Translation Section

Graphic design:
Nikos Dougekos
Efi Panagiotidi

Production:
Bank of Greece Printing Works /
Commercial and Value Document
Printing Section

Περιεχόμενα / Contents

Ευχαριστίες Acknowledgements	9	05. Ο ΚΥΚΛΟΣ της Τράπεζας της Ελλάδος 05. THE KYKLOS (CIRCLE) of the Bank of Greece	52
Πρόλογος Foreword	10	06. ΕΝΑΣ ΠΥΡΗΝΑΣ ΤΕΧΝΗΣ στον Σύλλογο Υπαλλήλων της Τράπεζας 06. A NUCLEUS OF ART at the Bank of Greece Employees' Union	60
<i>Στιγμιότυπα: 12 ιστορίες από την Τράπεζα της Ελλάδος μέσα από τον φακό του Κ. Μεγαλοκονόμου</i> Χ. Κανελλοπούλου	12	07. ΜΙΑ ΣΤΑΡ ΤΟΥ ΧΟΛΙΓΟΥΝΤ στην Τράπεζα της Ελλάδος 07. A HOLLYWOOD STAR at the Bank of Greece	66
<i>Snapshots: 12 stories from the Bank of Greece through the lens of K. Megalokonomou</i> Ch. Kanellopoulou		08. ΒΑΣΙΛΙΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ στο Κεντρικό Κατάστημα 08. ROYAL VISITS to the Head Office	74
Βιογραφικό σημείωμα Κ. Μεγαλοκονόμου Short bio K. Megalokonomou	22	09. ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ Η οικονομία με τη «γλώσσα» των διαγραμμάτων 09. KARAMANLIS'S VISIT Economy in the "language" of charts	82
01. ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ «Το ανώτατον όργανο της Τραπεζής» 01. GENERAL MEETING OF SHAREHOLDERS: "The supreme decision-making body of the Bank"	24	10. ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ δικτατορίας 10. BOND ISSUES during the military dictatorship	90
02. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΣ Εξελίξεις μεταξύ δύο πτήσεων 02. GEORGIOS MANTZAVINOS Developments between two flights	32	11. ΝΕΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ μετά την Επταετία 11. A NEW BEGINNING after the seven-year dictatorship	100
03. ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΜΑΡΚΕΖΙΝΗΣ «Νέα δραχμή» και ελκυστικά ομόλογα 03. SPYRIDON MARKEZINIS "New drachma" and attractive bonds	38	12. ΑΛΛΑΓΗ: ο Γ. Αρσένης στη Διοίκηση της Τράπεζας της Ελλάδος 12. "CHANGE" AT THE HELM: Gerasimos Arsenis is appointed Governor of the Bank of Greece	106
04. ΗΛΙΑΣ ΒΕΝΕΖΗΣ Το Χρονικόν ενός Ακαδημαϊκού 04. ELIAS VENEZIS The Chronicle of an Academician	46	Σημειώσεις Endnotes	115



Η Graflex Speed Graphic φωτογραφική μηχανή του Κ. Μεγαλοκονόμου.

Κ. Megalokonomou's Graflex Speed Graphic press camera.

Ευχαριστίες

Στην κ. Νικία Μεγαλοκονόμου για την ευγενική παραχώρηση αντικειμένων και πληροφοριών σχετικών με τον επαγγελματικό βίο του πατέρα της.

Στην κ. Άννα Βενέζη Κοσμετάτου για την παραχώρηση τεκμηρίων στην ιστορία υπ' αριθ. 04.

Στον κ. Ντένη Ζαχαρόπουλο, διευθυντή της Πινακοθήκης του Δήμου Αθηναίων, για την ευγενική παραχώρηση της πρόσκλησης που δημοσιεύεται στην ιστορία υπ' αριθ. 06.

Στο Μουσείο Τύπου ΕΣΗΕΠΗΝ για την παραχώρηση του άρθρου του *Νεολόγου Πατρών* που δημοσιεύεται στην ιστορία υπ' αριθ. 02.

Στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος για το άρθρο της εφημερίδας *Ελευθερία*, στο οποίο γίνεται μνεία στην ιστορία υπ' αριθ. 09.

Στην ΑΛΤΕΡ ΕΓΚΟ ΜΜΕ ΑΕ για την παραχώρηση των άρθρων στις εφημερίδες *Το Βήμα* και *Τα Νέα* (εκτός αυτών για τα οποία δηλώνεται προέλευση από το Ιστορικό Αρχείο της Τράπεζας).

Στον Σύλλογο Υπαλλήλων της Τράπεζας της Ελλάδος (ΣΥΤΕ) για την παραχώρηση της *Έκθεσης πεπραγμένων* στην ιστορία υπ' αριθ. 06.

Acknowledgements

We would like to thank:

Ms. Nikia Megalokonomou for her courtesy to provide information on her father's professional activity, as well as physical objects.

Ms. Anna Venezi Kosmetatou for contributing the documents in story No. 04.

Mr. Denys Zacharopoulos, director of the Municipal Art Gallery of Athens, for offering the invitation published in story No. 06.

The Patras Press Museum for the article of *Neologos of Patras* newspaper, published in story No. 02.

The National Library of Greece for the article of *Eleftheria* newspaper, mentioned in story No. 09.

Alter Ego Mass Media SA for supplying articles from the newspapers *To Vima* and *Ta Nea* (apart from the ones in the Historical Archive of the Bank of Greece).

The Employees' Union of the Bank of Greece for delivering the *Activity Report* in story No. 06.

Πρόλογος

Κατά το 2018, η επέτειος των 90 ετών λειτουργίας της Τράπεζας της Ελλάδος μας έδωσε αρκετές φορές την αφορμή να μελετηθούν εκ νέου ιστορικά αρχεία και συλλογές της Τράπεζας και να αξιοποιηθούν σε εκθέσεις και εκδόσεις, αναδεικνύοντας τη σημασία του ρόλου της ως θεσμού και θεματοφύλακα της οικονομίας, της ιστορίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας. Στο ίδιο πνεύμα και προς το τέλος αυτής της επετειακής χρονιάς, οργανώνεται στο Μουσείο της Τράπεζας, μέσω του Κέντρου Πολιτισμού, Έρευνας και Τεκμηρίωσης, η έκθεση *Στιγμιότυπα: 12 ιστορίες από την Τράπεζα της Ελλάδος μέσα από τον φακό του Κ. Μεγαλοκονόμου*. Ο Κωνσταντίνος Μεγαλοκονόμου, από τους σημαντικότερους Έλληνες φωτορεπόρτερ, αποτύπωσε σε φωτογραφίες παρουσιάσεις και εκδηλώσεις της Τράπεζας από το 1947 έως το 1992, όπως και λιγοστοί άλλοι – καλεσμένοι από την Τράπεζα – συνάδελφοί του. Αυτή η φωτογραφική συλλογή του, η οποία ανήκει στο Ιστορικό Αρχείο της Τράπεζας, περιλαμβάνει στιγμιότυπα από ποικίλες δραστηριότητες του Ιδρύματος. Μάλιστα, καθώς συχνά απαθανατίζονται συμβάντα που αφορούν τη θεσμική λειτουργία της Τράπεζας, πολλές φωτογραφίες προσφέρουν τη δυνατότητα

εξέτασης γεγονότων και εξελίξεων που αποκτούν σημασία στο πλαίσιο της γενικότερης ιστορίας της μεταπολεμικής Ελλάδας. Μέσα από την έκθεση, αναδεικνύεται η αξία αυτών των φωτογραφικών ντοκουμέντων, αισθητική και ιστορική. Παράλληλα, αξιοποιούνται αποκόμματα Τύπου, ιστορικά τεκμήρια και αντικείμενα από το Ιστορικό Αρχείο και τις Συλλογές της Τράπεζας της Ελλάδος: συνδυαζόμενα με τις φωτογραφίες του Μεγαλοκονόμου και με πρωτότυπες αφηγήσεις, «ζωντανεύουν» τα φωτογραφικά στιγμιότυπα και δίνουν ενδιαφέρουσες πληροφορίες για απεικονιζόμενα πρόσωπα και καταστάσεις. Στο σύνολό τους, φέρνουν στο προσκήνιο προς παρατήρηση και μελέτη όψεις της ιστορίας της Τράπεζας της Ελλάδος και συνακόλουθα της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ιστορίας της χώρας.

Γιάννης Στουρνάρας
Διοικητής
Τράπεζας της Ελλάδος

Foreword

2018, which marks the 90th anniversary of the Bank of Greece, has provided numerous occasions to delve into the Bank's Historical Archive and Collections and retrieve material which, brought to broader audiences through exhibitions and publications, deepens our understanding of the important role of the Bank as an institution and custodian of the nation's economy, history and cultural heritage. In this spirit and as this anniversary year draws to a close, the Centre for Culture, Research and Documentation has organised an exhibition entitled *Snapshots: 12 stories from the Bank of Greece through the lens of K. Megalokonomou* at the Bank of Greece Museum. Konstantinos Megalokonomou, a leading Greek photojournalist, was one of the accredited few to record important moments and events at the Bank from 1947 to 1992. His collection of photographs concerning the Bank of Greece, now in the possession of the Bank's Historical Archive, contains snapshots taken on a wide array of occasions. In fact, insofar as they often immortalise events relating to the institutional role of the Bank, these photographs also shed light on important pages of Greece's post-war history. This exhibition features

photographic documents of high artistic and historical value. In addition, newspaper clippings, historical documents and objects from the Bank's Historical Archive and Collections, combined with narrative texts, provide background information and bring Megalokonomou's snapshots to life. This combined material throws into sharper focus for observation and study aspects of the history of the Bank of Greece and, by extension, of the country's economic, political and social history.

Yannis Stournaras
Governor
Bank of Greece

ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ 12 ιστορίες από την Τράπεζα της Ελλάδος μέσα από τον φακό του Κ. Μεγαλοκονόμου

SNAPSHOTS
12 stories
from the Bank of Greece
through the lens
of K. Megalokonomou

Το αρχείο Μεγαλοκονόμου στην Τράπεζα της Ελλάδος

Μία καλή φωτογραφία εμποδίζει τη στιγμή να χαθεί. Πολλές φορές, στην αντίληψη του θεατή, η φωτογράφιση προσδιορίζεται ως καταγραφή του χρόνου «όπως ακριβώς υπήρξε». Και είναι αλήθεια, ιδιαίτερα στην αρχή της ιστορίας της, πως η φωτογραφία δημιούργησε ιδιαίτερη σχέση με την πραγματικότητα, πείθοντας τους ανθρώπους ότι, όταν παρατηρούν ένα φωτογραφικό ντοκουμέντο, κοιτούν την ίδια την πραγματική στιγμή.¹ Στο ειδικότερο είδος του φωτογραφικού ρεπορτάζ – της κάλυψης της ειδησεογραφίας μέσω της φωτογραφίας – η επιδίωξη της καταγραφής της επίκαιρης στιγμής ως σημαντικού ντοκουμέντου αποκτά αφηγηματική διάθεση. Η ίδια η φωτογραφία – ακόμα πριν φθάσει να συνοδεύεται από το δημοσιογραφικό κείμενο – «μιλά» για τη δράση της στιγμής, το γεγονός και τους πρωταγωνιστές του. Παράλληλα, ο ρόλος της φωτογραφικής ειδησεογραφίας συνίσταται ακριβώς στον τρόπο με τον οποίο εντυπώνει ένα μοναδικό μέρος της πραγματικότητας, διατηρώντας διττή λειτουργία: στο σήμερα, εξυπηρετεί τη σύγχρονη θέαση των γεγονότων, φροντίζοντας ο θεατής να οικειοποιηθεί το στιγμιότυπο μίας ιστορικής εξέλιξης που «βλέπει» χωρίς να παρευρίσκεται σε αυτήν.

The Megalokonomou archive at the Bank of Greece

A good photograph keeps the moment from slipping away. Often, photography is perceived by viewers as recording a moment in time, exactly as it was. Particularly in its early stages, “photography, indeed, had a special relationship with reality, which persuaded people that when they looked at a photograph, they were looking at reality itself.”¹ In the specific field of photojournalism – using a camera to tell a news story – the recording of a newsworthy moment for the purpose of documentation takes on narrative qualities. Even without the accompanying text, the photograph speaks for itself, telling the “what”, “where” and “who” of the story. Moreover, photojournalism consists precisely in capturing a unique piece of reality, fulfilling a dual function: in the present, it offers a contemporary eyewitness account of events, enabling the viewer to feel part of history in the making, without actually being there; in the long term, it provides a historical testimony, worthy perhaps of being preserved for generations to come. The Historical Archive of the Bank

στο διηνεκές, προσφέρει ένα ντοκουμέντο στην αρχειοθέτηση της ιστορίας, ενδεχομένως άξιο να διατηρηθεί στο βάθος του χρόνου. Ένα ενδιαφέρον αρχείο φωτογραφικών ντοκουμέντων, το οποίο προσφέρεται για τη μελέτη στιγμών της ιστορίας της μεταπολεμικής Ελλάδας, ανήκει στο Ιστορικό Αρχείο της Τράπεζας της Ελλάδος. Πρόκειται για μία φωτογραφική συλλογή του Κωνσταντίνου Μεγαλοκονόμου, ενός από τους σημαντικότερους Έλληνες φωτορεπόρτερ, στην οποία συγκεντρώνονται φωτογραφίες προσώπων και γεγονότων από την Τράπεζα της Ελλάδος κατά την περίοδο 1947-1992.² Αποτελείται από 1.505 αρνητικά (φιλμ), οργανωμένα πλέον σε 117 φακέλους, στα οποία καταγράφονται στιγμιότυπα από την ιστορία της Τράπεζας της Ελλάδος: όψεις του Κεντρικού Καταστήματος της Τράπεζας, Γενικές Συνελεύσεις μετόχων, οικονομικές παρουσιάσεις, ομιλίες Πρωθυπουργών, Υπουργών, διακεκριμένων προσώπων και εκπροσώπων των παραγωγικών τάξεων, ανακοινώσεις Διοικητών της Τράπεζας, αλληλέ και εορτασμοί και καθημερινές εικόνες από τη λειτουργία της, καθώς και πολιτιστικές και φιланθρωπικές εκδηλώσεις του συλλόγου των υπαλλήλων της (ΣΥΤΕ). Ντοκουμέντα τα οποία ο Μεγαλοκονόμου απαθανάτιζε με τον φωτογραφικό φακό του, ευρισκόμενος μεταξύ των

of Greece is proud to have in its possession an interesting inventory of photographic material, offering valuable insights into Greece's post-war history: the collection of Konstantinos Megalokonomou, one of Greece's leading news photographers, with pictures of people and events from the history of the Bank of Greece between 1947 and 1992.² The collection contains 1,505 film negatives, classified now into 117 files, that give a visual account of the Bank of Greece through images of the Head Office, the General Meetings of Shareholders, economic presentations, speeches by Prime Ministers, Ministers, prominent personalities and representatives of business associations, Governor announcements, celebrations and pictures from day-to-day operations, as well as cultural and charity events held by the Bank of Greece Employees' Union. All these moments were immortalised

καλεσμένων από την Τράπεζα φωτορεπόρτερ σε σημαντικά τεκταινόμενα.³ Το πλούσιο αυτό υλικό προσφέρει πολύπλευρες εικόνες τόσο της καθημερινότητας όσο και δραστηριοτήτων που αρμόζουν στον θεσμικό ρόλο του ιδρύματος, το οποίο λειτουργεί ως κεφαλίδα του τραπεζικού συστήματος της χώρας. Υπό αυτήν τη σκοπιά, μοιραία πολλές φωτογραφίες του Μεγαλοκονόμου «αιχμαλωτίζουν» γεγονότα που ανοίγονται σε βαθύτερη ανάγνωση ή σε διευρυμένο πλαίσιο, το οποίο προσφέρει την παρατήρηση της γενικότερης εικόνας του μεταπολεμικού κόσμου στην Ελλάδα, μέχρι και τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του 1990. Την ίδια στιγμή, η οξυδερκής φωτογραφική αντιληπτικότητα του Μεγαλοκονόμου – του «καθηγητή», όπως τον αποκαλούσαν οι άλλοι φωτορεπόρτερ – φωτίζει με ακόμα μεγαλύτερο ενδιαφέρον πρωταγωνιστές και γεγονότα. Μέσα από τη δουλειά του πρακτορείου, ο Μεγαλοκονόμου γίνεται μάρτυρας των συμβάντων και φροντίζει να προσφέρει με αμεσότητα τη μαρτυρία του ντοκουμέντου στους θεατές των φωτογραφιών του. Είναι όμως ένα πρίσμα προσωπικής τεχνικής και αισθητικής που τον οδηγεί να συμπεριλάβει σε πολλά φωτογραφικά στιγμιότυπα την «αίσθηση του όλου», αφήνοντας για τον θεατή «νήματα» ανάγνωσης

by Megalokonomou with his photographic lens, alongside other accredited photo reporters invited by the Bank to cover major events.³ This trove of material features diverse images of everyday moments in the Bank, but also of activities befitting of the Bank's institutional role at the head of the country's banking system. As such, many of Megalokonomou's photos inevitably lend themselves to interpretation at a deeper level or in a wider context, providing a broader picture of post-war Greece till the early 1990s. At the same time, with his keen perceptiveness as a photographer, Megalokonomou – known to his fellow photojournalists as "the Master" – casts his protagonists and events in an even more interesting light. Through his agency work, Megalokonomou becomes an eyewitness to events and tries to make the viewers of his images feel as if they were there, too. Furthermore, guided

που αφορούν πολιτισμικές τάσεις, κοινωνικές στάσεις, συνήθειες και ήθη της ελληνικής κοινωνίας. Το κλείστρο της φωτογραφικής μηχανής του Μεγαλοκονόμου ανοιγοκλείνει με την ίδια ταχεία αντίληψη και στην απαθανάτιση των προσώπων: εδώ, το ύφος, το βλέμμα, ανεπίσημες και επίσημες εκφράσεις και η συνολική «γλώσσα» του σώματος απομακρύνουν τους πρωταγωνιστές των φωτογραφιών του από την ακινησία του χρόνου, δίνοντας χώρο στην αποτύπωση της στιγμιαίας σκέψης ή ακόμα και στο συναίσθημα.

Στιγμιότυπα: 12 ιστορίες από την Τράπεζα της Ελλάδος μέσα από τον φακό του Κ. Μεγαλοκονόμου

Μελετώντας το σύνολο των ντοκουμέντων του φωτογραφικού αρχείου του Κ. Μεγαλοκονόμου, η φωτογραφική καταγραφή δώδεκα ιδιαίτερων θεμάτων από την Τράπεζα της Ελλάδος έδωσε το έναυσμα για την οργάνωση της έκθεσης *Στιγμιότυπα: 12 ιστορίες από την Τράπεζα της Ελλάδος μέσα από τον φακό του Κ. Μεγαλοκονόμου* στο Μουσείο της Τράπεζας. Τα φωτογραφικά στιγμιότυπα των επιλεγμένων ιστορικών στιγμών της έκθεσης αυτής διασπείρονται χρονικά στην ευρεία περίοδο των

by a combination of personal technique and aesthetics, he often tells more than meets the eye, leaving hints for the viewer to unravel concerning cultural trends, social attitudes, customs and traditions of Greek society. Megalokonomou's focus is equally sharp when it comes to people: here, the facial expression, the look, the formal or casual poses and the body language remove the subjects from the stillness of time, opening up room for capturing a fleeting thought or even emotion.

Snapshots: 12 stories from the Bank of Greece through the lens of K. Megalokonomou

After a careful study of the entire collection of K. Megalokonomou, the coverage of twelve particular events in the history of the Bank of Greece is what inspired the exhibition *Snapshots: 12 stories from the Bank of Greece through the lens of K. Megalokonomou* at the Museum of the Bank

ετών 1947 έως 1992 – χρόνια κατά τα οποία ο Κωνσταντίνος Μεγαλοκονόμου υπήρξε ένας από τους φωτογράφους που λάμβαναν πρόσκληση για την καταγραφή παρουσιάσεων και εκδηλώσεων της Τράπεζας.

Στην έκθεση παρουσιάζονται τα ντοκουμέντα του Μεγαλοκονόμου από πολύπλευρες δράσεις της Τράπεζας, οικονομικής, πολιτικής, κοινωνικής και πολιτιστικής υφής: φωτογραφίες από Γενικές Συνελεύσεις των μετόχων της Τράπεζας· το σημαντικό ταξίδι του Διοικητή Γεωργίου Μαντζαβίνου στην Ουάσινγκτον (1949-1950)· η ανακοίνωση της «νέας δραχμής» από τον Υπουργό Συντονισμού Σπυρίδωνα Μαρκεζίνη (1954)· η τιμητική αποχώρηση του Ηλία Βενέζη από την Τράπεζα της Ελλάδος, αφού είχε εκλεγεί μέλος της Ακαδημίας Αθηνών (1957)· οι διακρίσεις των λογοτεχνών υπαλλήλων της Τράπεζας μέσα από τους διαγωνισμούς του περιοδικού *Ο Κύκλος* (1962 και 1963)· οι εικαστικές εκθέσεις στον Σύλλογο Υπαλλήλων της Τράπεζας (1947 και 1951)· η συνάντηση της «εξωτικής» σταρ Ελίζαμπεθ Τέιλορ με τον Διοικητή Ξενοφώντα Ζολώτα (1958)· οι συναντήσεις των βασιλέων με εκπροσώπους των παραγωγικών τάξεων στο Κεντρικό Κατάστημα της Τράπεζας (1958-1966)· η ειδική προβολή των οικονομικών εξελίξεων μέσω «φωτεινών διαγραμμάτων» στον

of Greece. These span a rather long period from 1947 to 1992 – during which Konstantinos Megalokonomou was one of the accredited photographers to cover presentations and events at the Bank of Greece.

The exhibition presents photographs taken by K. Megalokonomou at various economic, political, social or cultural events of the Bank: General Meetings of shareholders; Governor Georgios Mantzavinos's crucial trip to Washington (1949-1950); the announcement of the "new Drachma" by Minister of Coordination Spyridon Markezinis (1954); the farewell "reception" in honour of Elias Venezis, newly elected to the Academy of Athens (1957); the presentation of awards to the winners of the short story competitions organised by the Bank's staff magazine *O Kyklos* (1962, 1963); the art exhibitions held at the premises of the Bank of Greece Employees' Union (1947, 1951); the reception hosted by Governor Xenophon Zolotas in honour of the ravishing Elizabeth Taylor (1958); meetings between the King and representatives of business associations at the Bank's Head Office (1958-1966); a private slide projection of charts for Premier Konstantinos Karamanlis

Κωνσταντίνο Καραμανλή (1962)· οι λαχειοφόρες ομοηγοιακές εκδόσεις της δικτατορίας (1967 και 1970)· χειρισμοί των Παναγή Παπαληγούρα και Ξενοφώντα Ζολώτα για την ανάκαμψη της οικονομίας μετά την Επταετία (1974)· η ανάθεση της διοίκησης της Τράπεζας της Ελλάδος στον Γεράσιμο Αρσένη και η παράλληλη αναγόρευσή του σε Υπουργό (1981 και 1982).

Τα ρεπορτάζ του Μεγαλοκονόμου φέρνουν στο προσκήνιο αυτές τις ξεχωριστές στιγμές και υπογραμμίζουν τη δυναμική της φωτογραφίας στη χρήση της για την επικοινωνία, ακόμα και – ή ίσως περισσότερο από όσο θεωρούμε – σε εποχές κατά τις οποίες η διακίνηση και ο διαμοιρασμός των πληροφοριών είχαν βραδύτερους ρυθμούς, αλλά η εικόνα εμφατική παρουσία στο καθημερινό ρεπορτάζ των εφημερίδων. Υπό αυτό το πρίσμα, η έκθεση υπογραμμίζει την αξία των φωτογραφικών αυτών ντοκουμέντων, αισθητική και ιστορική, όσον αφορά την καταγραφή κάθε χρονικής στιγμής και του «πραγματικού χρόνου» του γεγονότος.

Ταυτόχρονα, στον εκθεσιακό χώρο του Μουσείου της Τράπεζας της Ελλάδος, η επιμελητική προσέγγιση αυτής της φωτογραφικής έκθεσης επιχειρεί να διευρύνει τον χρόνο αφήγησης κάθε εικονιζόμενου γεγονότος, προσφέροντάς του βάθος τεκμηρίωσης, καθώς και την απόπειρα μίας νέας ανάγνωσης και

(1962); the lottery bond issues during the military dictatorship (1967, 1970); the action taken by Panagis Papaligouras and Xenophon Zolotas to boost economic recovery after the fall of the military dictatorship (1974); the appointment of Gerasimos Arsenis to the helm of the Bank of Greece and his subsequent appointment as National Economy Minister (1981, 1982).

Megalokonomou's coverage of events, while bringing these special occasions to the fore, underscores the potential of photography as a medium of communication, even – or perhaps more than we would expect – at times when the diffusion and sharing of information was slower, but the impact of the image in daily news coverage was still powerful. Against this background, the exhibition provides an opportunity to appreciate these photographic documents, as objects of aesthetic value and as historical testimonies that capture the moment and time.

Furthermore, in the exhibition area of the Bank of Greece Museum, the curatorial approach of this photographic exhibition attempts to expand the narrative's time frame and add depth of

ερμηνείας. Με αυτήν τη λογική, δημιουργήθηκαν 12 παράλληλες αφηγήσεις για τις 12 ενότητες φωτογραφικών στιγμιότυπων του Μεγαλοκονόμου. Κάθε ιστορία αντιστοιχεί και σε ένα φωτογραφικό «στιγμιότυπο»: συστήνει τους πρωταγωνιστές του, «διαβάζει» και ερμηνεύει γεγονότα, εντάσσει την καταγεγραμμένη στιγμή στο γενικότερο πλαίσιο της συγκεκριμένης ιστορικής περιόδου που εκτυλίσσεται, ενώ αποκαλύπτει αθέατα «συμφραζόμενα» και την περιρρέουσα οικονομική, πολιτική και κοινωνική ατμόσφαιρα κάθε εποχής. Κατά αυτόν τον τρόπο, ο επισκέπτης γίνεται θεατής των φωτογραφικών καρτέ, αλλά και κοινωνός πληροφοριών και γνώσεων πίσω από την εικόνα, που αφορούν τόσο δυναμικές όσο και κρίσιμες πτυχές της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας, μέσα από γεγονότα πολιτικής, οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ευφορίας, αλλά και άλλα, που απαιτούσαν τη διαχείριση δύσκολων προβλημάτων και την επιλογή ληπτών χειρισμών. Στον χώρο του Μουσείου, κάθε φωτογραφικό στιγμιότυπο του Μεγαλοκονόμου αποτελεί αυτόνομο και κύριο έκθεμα, αλλά ταυτόχρονα και αρχική πηγή τεκμηρίωσης των αναγνώσεων του· παράλληλα, για την υπόλοιπη τεκμηρίωση των φωτογραφικών ιστορικών «επεισοδίων» αξιοποιήθηκαν βιβλιογραφικές αναφορές στα γεγονότα,

documentation to each portrayed event, and even suggest a new reading and interpretation. With this in mind, 12 narrative texts accompany the selected 12 events. Each story, corresponding to a particular event and group of snapshots, introduces the protagonists, narrates and interprets the events unfolding, placing them in their broader historical context, while also providing background information, including the general economic, political and social circumstances of each period. Thus, apart from the photographic frames themselves, the visitor also catches a glimpse of dynamic and crucial aspects of modern Greek history, through events that testify to a political, economic, social and cultural boom, but also other events involving challenging circumstances requiring difficult choices and delicate handling. Each snapshot by Megalokonomou on display in the Museum can be seen as a stand-alone exhibit, but also as a key to the documentation of its many readings. For additional historical documentation, use was made of bibliographical references to the events, newspaper clippings,

αποκόμματα εφημερίδων, καθώς και αρχειακά τεκμήρια από το Ιστορικό Αρχείο και τις Συλλογές της Τράπεζας της Ελλάδος, πολλὰ από τα οποία αναπαράγονται και εμφανίζονται ως εκθεσιακό υλικό. Όλα μαζί γίνονται συστατικά μέρη μίας ευρύτερης ανάγνωσης όψεων της ιστορίας της Τράπεζας της Ελλάδος, και συνακόλουθα της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ιστορίας μας, όπως προσφέρεται κατ' αρχάς μέσα από το φωτογραφικό βλέμμα του Κωνσταντίνου Μεγαλοκονόμου.

Αντί επιλόγου

«Κατανοούμε τα γεγονότα μέσα από τις αφηγήσεις, όμως θυμόμαστε τα γεγονότα μέσα από τις φωτογραφίες»:⁴ η υλοποίηση της ιδέας της συγκεκριμένης επιμελητικής προσέγγισης του φωτογραφικού αρχείου του Κ. Μεγαλοκονόμου δεν θα ήταν εφικτή δίχως τη συμβολή όσων εργάστηκαν στην έρευνα και την τεκμηρίωση του εν λόγω φωτογραφικού υλικού, καθώς και στην ανεύρεση συναφών ιστορικών τεκμηρίων από το Ιστορικό Αρχείο και τις Συλλογές της Τράπεζας της Ελλάδος. Ως εκ τούτου, θερμά ευχαριστώ τους εργαζομένους στο Ιστορικό Αρχείο της Τράπεζας της Ελλάδος, στο πρόσωπο της Προϊσταμένης του Αρχείου Αντιγόνης Βασιλοπούλου και την Προϊσταμένη της

as well as archival documents from the Bank's Historical Archive and the Collections of the Bank of Greece, some of which have been reproduced and are displayed here as well. Together, these visual and textual materials provide a solid basis for a broader reading of facets of the Bank of Greece's history, and by extension of the nation's economic, political and social history, as seen through the photographic lens of Konstantinos Megalokonomou.

Afterword

"We understand events through narrative, but we remember events through photographs":⁴ this phrase best describes the curatorial approach to the photographic archive of K. Megalokonomou. However, the realisation of this concept would not have been possible without the contribution of those who researched and documented the photographic material and came up with relevant textual materials from the Historical Archive and the Collections of the Bank of Greece. I would therefore like to thank the staff of the Bank's Historical Archive, headed by Antigoni Vassilopoulou, and

Υπηρεσίας Συλλογών Αναστασία Πεσματζόγλου για την ανεύρεση τεκμηρίων από τη Νομισματική Συλλογή της Τράπεζας. Επιπροσθέτως, θερμές ευχαριστίες οφείλω στον Επιστημονικό Υπεύθυνο του Ιστορικού Αρχείου της Τράπεζας Ανδρέα Κακριδή και στην Προϊσταμένη της Υπηρεσίας Έρευνας και Εκδόσεων του Κέντρου Πολιτισμού, Έρευνας και Τεκμηρίωσης της Τράπεζας Χριστίνα Λιναρδάκη για την έρευνα και την τεκμηρίωση φωτογραφικών ντοκουμέντων και πρωτίστως για τη συγγραφή των κειμένων της έκθεσης και των εκτεταμένων κειμένων του καταλόγου, τα οποία συνοδεύουν κάθε φωτογραφικό «στιγμιότυπο».

Χάρης Κανελλοπούλου

Ιστορικός τέχνης, επιμελήτρια της έκθεσης

Anastasia Pesmatzoglou, Head of the Collections Service, for locating documents in the Bank's Numismatic Collection. I am also grateful to Dr Andreas Kakridis, Scientific Advisor of the Historical Archive, and to Christina Linardaki, Head of the Research and Publications Service of the Centre for Culture, Research and Documentation of the Bank, for their research and documentation work and especially for preparing the texts for the exhibition and the catalogue.

Charis Kanellopoulou

Art historian, curator of the exhibition

Κωνσταντίνος Μεγαλοκονόμου

Konstantinos
Megalokonomou



Βιογραφικό σημείωμα

Ο Κωνσταντίνος Μεγαλοκονόμου γεννήθηκε το 1914 στη Σμύρνη της Μικράς Ασίας. Εγκαταστάθηκε στην Αθήνα με την οικογένειά του μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή του 1922. Ασχολήθηκε με το φωτογραφικό ρεπορτάζ από τα γυμνασιακά του χρόνια, ενώ συνεργάστηκε αρχικά με τους αδερφούς του, Μανώλη και Χαράλαμπο. Τη δεκαετία του 1960 ίδρυσε το πρακτορείο *Ελληνικά Φωτογραφικά Νέα – Κ. Μεγαλοκονόμου*, το οποίο στεγαζόταν σε γραφείο επί της οδού Ανθίμου Γαζή, και έπειτα στον πεζόδρομο της πλατείας Καρύτη. Υπήρξε ένας από τους κορυφαίους Έλληνες φωτορεπόρτερ, έχοντας αδιάλειπτη παρουσία στην ειδησεογραφική φωτογραφία μέχρι το τέλος της ζωής του, το 1992.

Short bio

Konstantinos Megalokonomou was born in 1914 at Smyrna of Asia Minor. He settled in Athens with his family after the Asia Minor Disaster of 1922. He took up photojournalism while still in high school, initially working with his brothers Manolis and Charalambos. In the 1960s he founded the agency *Greek Photographic News – K. Megalokonomou*, which was situated in Anthimos Gazis Street, before relocating to the pedestrian street on Karytsis Square. He was one of the leading Greek photojournalists, with a continuous presence in photojournalism until the end of his life, in 1992.

01

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ «Το ανώτατον όργανον της Τραπέζης»

GENERAL
MEETING OF
SHAREHOLDERS:
“The supreme
decision-making
body of the Bank”

Το Γενικό Συμβούλιο απευθύνεται
στους μετόχους. Διακρίνονται στο βήμα
ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Ξ. Ζολώτας
και στο τραπέζι ο Υποδιοικητής Δ. Γαλάνης (1959).

The General Council, addressing
the shareholders. Seen here are at the podium
Bank of Greece Governor X. Zolotas and
at the table Deputy Governor D. Galanis (1959).

IATE/HABoG A8S1Y1F5T16





Οι μέτοχοι στην αίθουσα Γενικών Συνελεύσεων, κρατώντας αντίτυπα της Έκθεσης του Διοικητή (1969).
Shareholders seated in the General Meetings hall, with copies of the *Annual Report* in hand (1969).

IATE/HABoG A8S1Y1F14T13



Κατά τη διαδικασία της ψηφοφορίας (1968).
Shareholders casting their votes (1968).

IATE/HABoG A8S1Y1F13T23

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι η κεντρική τράπεζα της χώρας. Ιδρύθηκε το 1927 και άρχισε να λειτουργεί τον Μάιο του 1928, με τη μορφή ανώνυμης εταιρίας, το ονομαστικό κεφάλαιο της οποίας σήμερα ξεπερνά τα 111 εκατ. ευρώ, μοιρασμένα σε 19.864.886 μετοχές των 5,60 ευρώ η καθεμία. Η εταιρική μορφή, όπως και η θέσπιση ανώτατου ορίου 35% στη συμμετοχή του Δημοσίου, προκρίθηκαν ως μέσα διασφάλισης της ανεξαρτησίας της, που αποτελεί προϋπόθεση για την ομαλή άσκηση των καθηκόντων μιας κεντρικής τράπεζας. Μια φορά τον χρόνο, το Γενικό Συμβούλιο της Τράπεζας συγκαλεί τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων, η οποία πραγματοποιείται το αργότερο μέχρι τα τέλη Απριλίου. Βάσει του άρθρου 11 του Καταστατικού, η Γενική Συνέλευση «είναι το ανώτατον όργανον της Τραπεζής και εκπροσωπεί το σύνολον των μετόχων». Όποιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο κατέχει τουλάχιστον 75 μετοχές δικαιούται να συμμετάσχει στη Συνέλευση, φθάνει να μην εποπτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος.⁵ Στη διάρκεια της Γενικής Συνέλευσης, ο Διοικητής αναπτύσσει τα πεπραγμένα και υποβάλλει τον ισολογισμό και τις λοιπές οικονομικές καταστάσεις στους μετόχους, που με τη σειρά τους καλούνται να απαλλοδώσουν το Γενικό Συμβούλιο από κάθε προσωπική ευθύνη για την παρελθούσα χρήση. Ταυτόχρονα,

The Bank of Greece is the country's central bank. Established in 1927, it started operations in May 1928 as a société anonyme. Its share capital amounts to over €111 million, divided into 19,864,886 shares, each of a nominal value of €5.60. Its corporate form and the 35% ceiling on the participation of the State ensure the independence of the Bank, a prerequisite for the smooth operation of any central bank.

The General Meeting of Shareholders is held once a year, no later than in the month of April after being convened by the Bank's General Council. As stipulated in Article 11 of the Bank's Statute, the General Meeting is "the supreme decision-making body of the Bank and represents the whole body of shareholders". All natural persons or legal entities owning at least 75 of the Bank's shares are entitled to participate in the General Meeting, provided that they are not subject to supervision by the Bank of Greece.⁵

During the General Meeting, the Governor of the Bank of Greece presents the *Annual Report*, balance sheet and annual accounts to the shareholders, who are then called on to discharge the members of the General Council from all personal responsibility for the financial year examined. In addition, the General Meeting determines the annual dividend, elects members of the General Council and decides on any other

«Δελτίον εισόδου»
στη Γενική Συνέλευση του 1964.
“Admission ticket” to the General
Meeting of 1964.

ΤτΕ - Τμήμα Γραμματείας, Διεύθυνση Ανθρώπινου
Δυναμικού και Οργάνωσης / BoG - Secretariat Section,
Human Resources and Organisation Department

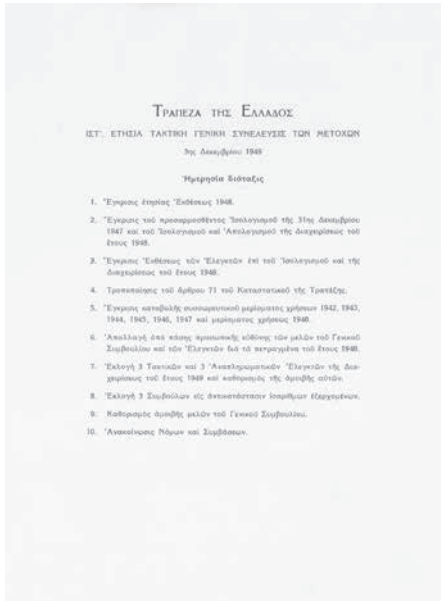


ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΜΜΑΔΟΣ		ΦΥΛΛΟΝ ΜΗΤΡΩΟΥ				
ΤΥΠΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ						
ΣΥΝΘΕΣΙΑ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΡΑΠΕΖΗΣ						
Αριθμός Τίτλου	Όνοματεπώνυμο Μελώνος	Όνομα πατρός ή μητρός	Αιχμή	Ποσότητα Κεφαλαίου	Αριθμός παλίων αταξιδίων	Παρατηρήσεις
Επώνυμο	Όνομα					
1	2405. Δημόκριτος Μοσχογιάννης	Χρυσή	Επώνυμο 5000	20.5.29		
5508	Χαρίδημος Μπαλάνος	Χρυσή	Επώνυμο 52	20.7.62	26290	
7642	Ευθύμιος Παναγιώτου	Χρυσή	Επώνυμο 42	5.8.62	12895	
7643	Δημήτριος Κωνσταντίνος	Χρυσή	Επώνυμο 42	11.9.62	52905	
8247	Κωνσταντίνος Γεωργίου	Χρυσή	Επώνυμο 142	24.1.61	55065	
91152	Γεωργίου Γεωργίου	Χρυσή	Επώνυμο 15	25.2.62	5795	
10499	Γεωργίου Δημητρίου	Χρυσή	Επώνυμο 15	21.1.62	60893	
119089	Γεωργίου Α. Γ. Γεωργίου	Χρυσή	Επώνυμο 42	18.11.61	91689	
14374	Γεωργίου Χρυσάνου	Χρυσή	Επώνυμο 89, 11.6.62	3.3.88	92203	

«Φύλλιον μητρώου», όπου διακρίνονται οι διαδοχικοί κάτοχοι της πρώτης μετοχής.

Ledger sheet listing the successive owners of the first share.

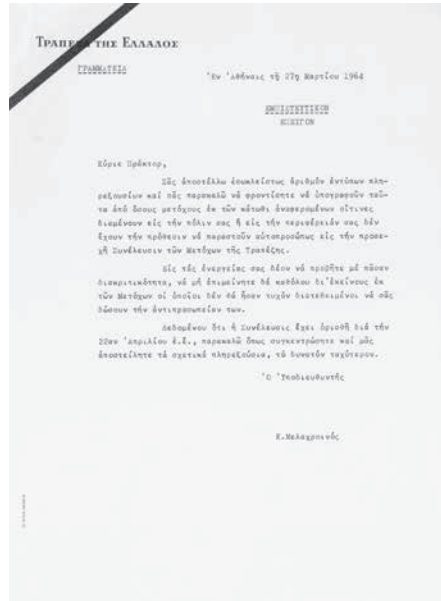
ΤΕ - Τμήμα Γραμματείας, Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού και Οργάνωσης /
BoG - Secretariat Section, Human Resources and Organisation Department



Ημερήσια διάταξη της Γενικής Συνέλευσης του 1949.

Agenda of the General Meeting of 1949.

ΤτΕ - Τμήμα Γραμματείας, Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού και Οργάνωσης / BoG - Secretariat Section, Human Resources and Organisation Department



Αντίγραφο επιστολής αναφορικά με τον ορισμό πληρεξουσίων για τη Γενική Συνέλευση του 1964.

Copy of a letter regarding the appointment of proxies to attend the General Meeting of 1964.

ΤτΕ - Τμήμα Γραμματείας, Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού και Οργάνωσης / BoG - Secretariat Section, Human Resources and Organisation Department



Μετοχή της Τράπεζας της Ελλάδος με χειρόγραφη ονομαστικοποίηση (1954).

Bank of Greece share with owner's name in writing (1954).

ΤτΕ - Νομισματική Συλλογή / BoG - Numismatic Collection BG-4354/2009

η Συνέλευση προσδιορίζει το ετήσιο μέρισμα, εκλέγει τα μέλη του Γενικού Συμβουλίου και αποφασίζει για όποιο άλλο ζήτημα έχει τεθεί στην ημερήσια διάταξη. Όλες οι αποφάσεις λαμβάνονται με ψηφοφορία, όπου κάθε ψήφος αντιστοιχεί σε 75 μετοχές.

Κορυφαία στιγμή κάθε Γενικής Συνέλευσης είναι η ομιλία του Διοικητή, στη διάρκεια της οποίας παρουσιάζει την ετήσια Έκθεσή του. Χάρη στον νευραλγικό και ανεξάρτητο ρόλο της Τράπεζας, οι Έκθέσεις του Διοικητή προσφέρουν μια επισκόπηση των εξελίξεων στο σύνολο της οικονομίας και έχουν βαρύνουσα σημασία. Έτσι, αποσπάσματα των Έκθεσεων δημοσιεύονται στα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων της επομένης. Οι μετοχές της Τράπεζας της Ελλάδος είναι ονομαστικές. Πριν την αποϋλοποίηση, που έγινε στα τέλη της δεκαετίας του 1990, οι μέτοχοι έπαιρναν στα χέρια τους τίτλους σε φυσική μορφή. Σήμερα, η πορεία κάθε μετοχής δεν παρακολουθείται πλέον μέσω καρτελών, αλλά ηλεκτρονικά, ενώ η Τράπεζα έχει περίπου 19.000 μετόχους.

Το Ελληνικό Δημόσιο παραμένει ο μεγαλύτερος μέτοχος και αυτός που ελέγχει τις περισσότερες ψήφους στη Γενική Συνέλευση.⁶ Άλλωστε, το Καταστατικό συνδυάζει την κατοχύρωση της ανεξαρτησίας με τη λογοδοσία προς τη Βουλή. Αμφότερες αυτές οι αρχές διέπουν εξ αρχής το θεσμικό πλαίσιο του ιδρύματος και επαναβεβαιώθηκαν με την ένταξη της Τράπεζας στο Ευρωσύστημα, το 2001.

matter on the agenda. All decisions are taken by vote, with each vote representing 75 shares.

The highlight of every Annual General Meeting of Shareholders is the Governor's speech, featuring a presentation of the *Annual Report*. Thanks to the key role and independence of the Bank of Greece, each year's *Annual Report* provides an authoritative overview of developments across the economy. Excerpts from the *Report* always make news headlines on the following day.

The shares of the Bank of Greece are registered. Prior to their dematerialisation in the late 1990s, shares were in paper form. Today, the records of each share are no longer kept on index cards, but electronically. The Bank has some 19,000 shareholders.

The Greek State remains the largest shareholder and the one with the most votes at the General Meeting.⁶ As specified in the Statute, accountability to parliament is a necessary complement to independence. Both principles, central to the Bank's institutional framework since its establishment, were reaffirmed when the Bank became a member of the Eurosystem in 2001.

02

ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΣ
Εξελίξεις
μεταξύ
δύο πτήσεων

GEORGIOS
MANTZAVINOS
Developments
between
two flights

Στιγμιότυπα από την υποδοχή του Υπουργού
Οικονομικών και Διοικητή της Τράπεζας
της Ελλάδος Γ. Μαντζαβίνου στο αεροδρόμιο
της Αθήνας (1950).

Finance Minister and Bank of Greece Governor
Georgios Mantzavinou being welcomed
at Athens airport (1950).

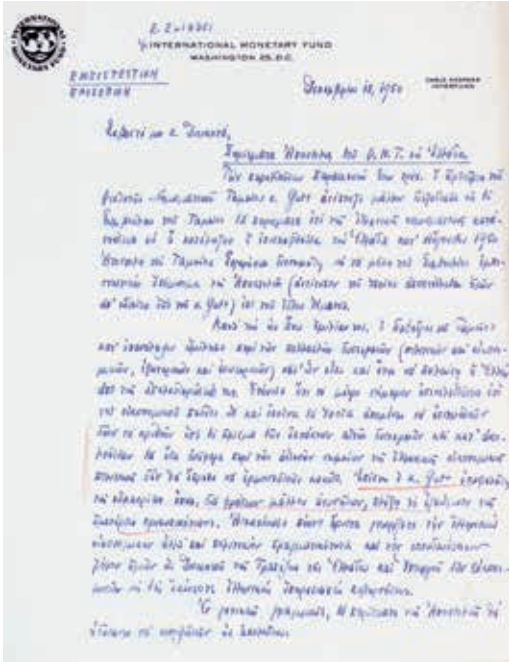
IATE/HABoG A8S1Y1F30T4, A8S1Y1F30T1





Η λήξη του εμφυλίου, το φθινόπωρο του 1949, εγκαινιάζει μία περίοδο έντονων πολιτικών και οικονομικών ζυμώσεων. Στο οικονομικό πεδίο, η παύση των εχθροπραξιών και η σταδιακή αποκατάσταση των προσφύγων γεννούν την ελπίδα ελάφρυνσης του κρατικού προϋπολογισμού και επιτάχυνσης της ανασυγκρότησης, με τη βοήθεια των κονδυλίων του Σχεδίου Μάρσαλ. Συμμετέχοντας ενεργά στη διαχείριση της βοήθειας, η Τράπεζα της Ελλάδος παρακολουθεί με ενδιαφέρον τις συζητήσεις με τους ξένους. Στις 10 Δεκεμβρίου 1949, ο Διοικητής Γεώργιος Μαντζαβίνος ανακοινώνει στο Γενικό Συμβούλιο ότι «εντός των ημερών θα μεταβή εις Αγγλίαν και Αμερικήν προς διακανονισμόν υποθέσεων της Τραπεζής».⁷ Οι πολιτικές εξελίξεις τον βρίσκουν στην Ουάσινγκτον: στις 6 Ιανουαρίου 1950 διορίζεται Υπουργός Οικονομικών της υπηρεσιακής κυβέρνησης Θεοτόκη, που έχει μόλις αναλάβει να οδηγήσει τη χώρα σε εκλογές. Με τη διπλή του πλέον ιδιότητα, ως Υπουργός και ως Διοικητής της Τράπεζας, διαπραγματεύεται το ύψος της βοήθειας και συζητά για την πορεία του προϋπολογισμού. Αναχωρώντας από τις Ηνωμένες Πολιτείες σταματά στο Παρίσι, όπου συνεδριάζουν οι χώρες-μέλη του Οργανισμού Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας, του σημερινού ΟΟΣΑ. Δύο μήνες μετά την αναχώρησή του,

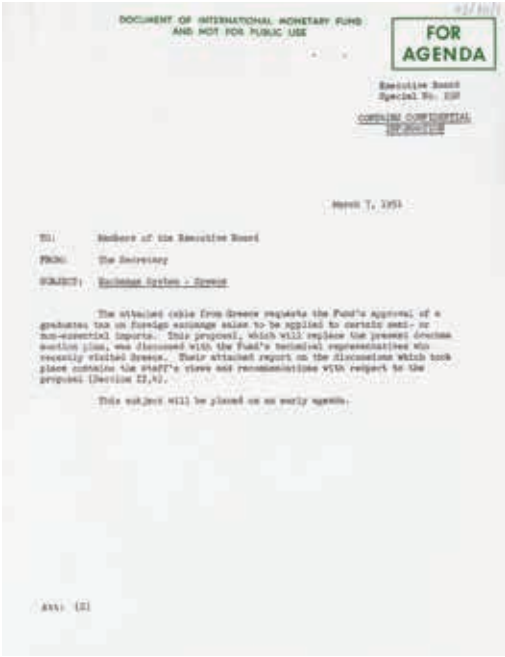
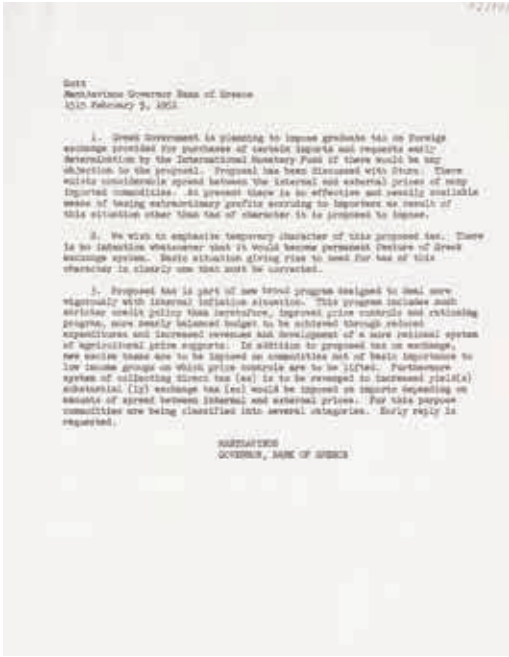
The end of the Greek civil war in autumn 1949 is followed by a period of intense political and economic ferment. On the economic front, the cessation of hostilities and the gradual rehabilitation of the internally displaced offer hope of an improvement in state finances and faster reconstruction bolstered by US aid under the Marshall Plan. Taking an active part in the management of this financial aid, the Bank of Greece follows all talks with foreign delegates closely. On 10 December 1949, Governor Georgios Mantzavinos announces to the General Council that he would be travelling “within the next few days to England and the US for matters concerning the Bank”.⁷ Political developments find him in Washington: on 6 January 1950, he is appointed Minister of Finance in the Theotokis caretaker government, as the country heads for national elections. In his dual capacity as Finance Minister and Bank of Greece Governor, Mantzavinos takes part in the negotiations for financial aid and discussions on the course of public finances. On his way back from the United States, he stops in Paris to attend a meeting of the Organisation for European Economic Co-operation (the precursor of the OECD). He returns to Athens in early February 1950, after two months abroad, to a warm welcome at the airport from



Επιστολή του εκπροσώπου της Ελλάδας στο ΔΝΤ, Ε. Ηλιάδη, προς τον Γ. Μαντζαβίνο με θέμα τα πορίσματα της αποστολής του Ταμείου στην Ελλάδα (1950), και αλληλογραφία που αφορά πρόταση επιβολής φόρου στο συνάλλαγμα (1951).

Letter from Greek representative at the IMF, E. Heliades, to G. Mantzavinos on the conclusions of the IMF's mission to Greece (1950), and correspondence regarding a proposal to tax foreign exchange sales (1951).

IATE/HABoG A551Y1F41T1, A551Y1F42T10



ΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ ΤΟΥ κ. ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗΝ

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ, 17 'Ιανουαρίου.
Ιδιαίτερα 'Υπηρεσία. — 'Ο 'Ελλη-
νην ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κ.
Μαντζαβίνος, συνοδευόμενος ὑπὸ
τῶν κ. κ. Οἰκονόμου-Γκούρα, συμ-
βούλου τῆς ἑλληνικῆς πρεσβείας
καὶ Γκρέγκορι, ἐπισκέψθη χθὲς
τὴν πρωΐαν τὸν βοηθὸν ὑπουργόν
Οἰκονομικῶν τῶν 'Ηνωμένων Πολι-
τειῶν κ. Γκλέντενιν, ἀκολούθως δὲ
μεταβὰς εἰς τὸ ἀμερικανικὸν ὑ-
πουργεῖον τῶν 'Εξωτερικῶν ἐπι-
σκέψθη τοὺς κ.κ. Ράουντρυ καὶ
Τζῶν Χάουαρντ. 'Ο κ. Μαντζαβί-
νος συνζήτησε μετὰ τῶν ἀνωτέρω
ἀμερικανικῶν προσωπικότητων διά-
φορα ζητήματα, σχετιζόμενα μὲ τὴν
ἐνταῦθα ἀποστολὴν αὐτοῦ. Τὸ ἀπό-
γευμα χθὲς ὁ κ. Μαντζαβίνος, συνο-
δευόμενος ὑπὸ τοῦ οἰκονομικοῦ συμ-
βούλου τῆς πρεσβείας κ. Καρανί-
κις, ἐπισκέψθη τὸν κ. Βίκτορου,
διευθυντὴν τοῦ ἑλληνικοῦ τμήματος
τοῦ 'Οργανισμοῦ Εὐρωπαϊκῆς Συ-
νεργασίας. Κατὰ τὴν ἐνταῦθα δια-
συνμιλήσιν μετὰ τῶν διοικητῶν
τῆς Διεθνούς 'Τραπεζῆς καὶ τοῦ
Διεθνούς Νομισματικοῦ Ταμείου,
τοῦ διοικητοῦ τοῦ 'Ομοσπονδιακοῦ
Συστήματος 'Αποθεμάτων, ὡς καὶ
τοῦ προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμ-
βουλίου τοῦ συστήματος τούτου.
Σήμερον ὁ πρεσβευτὴς τῆς 'Ελ-
λάδος παραθέτει γεῦμα πρὸς τι-
μὴν αὐτοῦ. Εἰς τὸ γεῦμα θὰ παρα-
στοῦν ἐπίσης ὁ πρόεδρος τοῦ 'Ο-
μοσπονδιακοῦ Συστήματος 'Απι-
θεμάτων κ. Μάκ Κόμπς, ὁ βοηθὸς
ὑπουργὸς τῶν 'Εξωτερικῶν κ. Μάκ
Γκῆ, ὁ βοηθὸς ὑφυπουργὸς διὰ τὰς
σχέσεις μὲ τὸ Καναδέσσον κ. Μάκ
Φώλ, ὁ γερονομιστὴς κ. Φέργκινου-
σον, μέλος τῆς ἐπιτροπῆς τῶν πι-
στώσεων, ὁ κ. Ντίουε, μέλος τοῦ
Σχεδίου Μάρσαλ, ὁ διευθυντὴς
τῆς ἀθιμοτυπίας τοῦ ἀμερικανικοῦ
υπουργείου τῶν 'Εξωτερικῶν κ.
Γουίνγκουοντ, ὁ βοηθὸς τοῦ κ.
Μάκ Φώλ κ. Σμιθ, ὁ πρῶτος διπλο-
ματικός σύμβουλος τῆς ἐν 'Αθήναις
ἀμερικανικῆς πρεσβείας κ. Γου-
σπένγκουορθ, ὁ ἐν 'Αγκύρᾳ πρε-
σβευτὴς τῆς 'Αμερικῆς καὶ ἡ κυρία
Μπέκον καὶ ὁ σύμβουλος τῆς πρε-
σβείας μετὰ τῆς κ. Οἰκονόμου-
Γκούρα.

Τὰ οἰκονομικά μας
ΕΥΜΕΝΕΣΤΑΤΗ
ΕΝΤΥΠΩΣΙΣ ΕΚ ΤΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ
ΤΟΥ κ. Γ. ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΥ
'Η ἀνασυγκρότησις

ΑΘΗΝΑΙ, "Εγκυροὶ οἰκονο-
μικοὶ κύκλοι ἐκφράζουσιν ζωη-
ράν ἱκανοποίησιν ἐκ τῶν πρῶ-
των, μετὰ τὴν ἐπιστροφῆν αὐτοῦ,
δηλώσεων τοῦ ὑπουργοῦ



Νεολόγος Πατρών, 14.2.1950,
πρωτοσέλιδο.

Neologos of Patras, 14.2.1950,
front page (Headline: "Most
favourable impressions from the
statements of G.Mantzavinos").

αρχές Φεβρουαρίου του 1950,
προσγειώνεται πάλι στην Αθήνα,
όπου γίνεται δεκτός με ιδιαίτερη
θέρμη από τα στελέχη
της Τράπεζας.

Οι εκλογές πραγματοποιούνται στις
5 Μαρτίου και, δύο εβδομάδες
αργότερα, η κυβέρνηση Θεοτόκη
υποβάλλει την παραίτησή της –
μαζί και ο Μαντζαβίνος. Δεν είναι
ούτε η πρώτη ούτε η τελευταία
φορά που η Διοίκηση της Τράπεζας
καλείται να αναλάβει τα νήια της
οικονομικής πολιτικής σε πολιτικά
κρίσιμες περιόδους.

the Bank's senior staff.
Two weeks after the elections
of 5 March 1950, the Theotokis
government – including
Mantzavinos as Finance Minister –
steps down. This is not the first
time that the Bank's Administration
is called upon to take charge of
economic policy in critical political
situations, nor will it be the last.

03

ΣΠΥΡΙΔΩΝ
ΜΑΡΚΕΖΙΝΗΣ
«Νέα δραχμή»
και ελκυστικά
ομόλογα

SPYRIDON
MARKEZINIS
“New drachma”
and attractive bonds



Ο Υπουργός Συντονισμού Σ. Μαρκεζίνης,
μαζί με άλλα στελέχη της κυβέρνησης,
παρουσιάζουν τα ομόλογα του πρώτου
μεταπολεμικού εσωτερικού δανείου, καθώς
και τραπεζογραμμάτια
της «νέας δραχμής» (1954).

Minister of Coordination, Spyros Markezinis,
with other members of the government,
presenting the first post-war domestic
bond issue as well as the "new drachma"
banknotes (1954).

IATE/HABoG A8S1Y1F89T4, A8S1Y1F89T3, A8S1Y1F89T2



Ελλάδος, ο Υπουργός Συντονισμού που συνέδεσε το όνομά του με την υποτίμηση του 1953, Σπυρίδων Μαρκεζίνης, υποδέχεται τους δημοσιογράφους μαζί με τους Υπουργούς Οικονομικών Κωνσταντίνο Παπαγιάννη, Εμπορίου Θάνο Καψάλη και Προεδρίας της Κυβερνήσεως Παναγιώτη Σιφναίο. Στόχος της συνέντευξης τύπου είναι να παρουσιάσει ο Υπουργός – με περισσή επισημότητα – τα ομόλογα του πρώτου μεταπολεμικού εσωτερικού δανείου, με το οποίο η κυβέρνηση Παπάγου επιδιώκει να προσελκύσει αποταμιεύσεις 300 δισεκ. δραχμών προκειμένου να χρηματοδοτήσει δημόσιες επενδύσεις. Το κοινό καλείται να εμπιστευθεί ξανά τη δραχμή, ενώ – μετά από τόσα χρόνια υπερπληθωρισμού και νομισματικής αστάθειας – έχει

To Vima, 7.3.1954, front page
(Headline: "Mr. Markezinis announced
yesterday that the domestic loan will be
open for public subscription from the 9th
to the 19th of next June").

6 March 1954. Nearly a year has passed since the successful devaluation of the drachma by 50% vis-à-vis the US dollar, heralding the definitive stabilisation of Greece's post-war economy. The state budget remains in balance and inflation is declining. At 10:30 a.m., in the General Meeting hall of the Bank

of Greece, Spyros Markezinis, Minister of Coordination, whose name was associated with the 1953 devaluation, welcomes the press, along with Finance Minister Konstantinos Papayiannis, Trade Minister Thanos Kapsalis and Minister to the Presidency of Government Panayiotis Sifnaios. The press conference has been called so that the Minister can – with due ceremony – present the first post-war domestic bond issue, through which the Papagos government aims to attract 300 billion drachmas in savings for the financing of public investment. The public is being asked to place its trust, once again, in the drachma, instead of converting savings into gold sovereigns, a common

To Vima, 7.3.1954, p. 8 (Headlines: "Gold sovereign hoarders will bitterly regret it" and "The new banknotes and coins will enter into circulation by the 9th of June").

συνηθίσει να φυλάει το κομπόδεμά του σε χρυσές λίρες.

«Θα μετανοήσουν πικρώς οι αποθησαυρίζοντες εις χρυσάς λίρας», προειδοποιεί ο Μαρκεζίνης, μιλώντας στους δημοσιογράφους.⁸ Και, για να μετανοήσουν, η κυβέρνηση φροντίζει να κάνει τα ομόλογα όσο πιο ελκυστικά μπορεί: υψηλό επιτόκιο, φορολογικές διευκολύνσεις, μέχρι και ετήσιες κληρώσεις λαχνών για επιπλέον κέρδη· πρωτίστως όμως μια ρήτρα δολάριου: μια υπόσχεση ότι, σε περίπτωση υποτίμησης, όσοι έχουν δανείσει στο Ελληνικό Δημόσιο δεν θα χάσουν τα λεφτά τους. Η εμπιστοσύνη δεν είναι μόνο συνάρτηση των βελτιωμένων οικονομικών επιδόσεων. Είναι και θέμα ψυχολογίας. Θέλοντας να ξεορκίσουν τα χρόνια του πληθωρισμού, στις αρχές του 1954, κυβέρνηση και Τράπεζα της Ελλάδος αποφασίζουν την απαλοιφή τριών μηδενικών από όλα τα χαρτονομίσματα και εισάγουν «νέα δραχμή».⁹ Εκμεταλλευόμενος τη σημειολογία, στη διάρκεια της συνέντευξης τύπου ο Μαρκεζίνης παρουσιάζει και ορισμένες από τις μακέτες των νέων τραπεζογραμματίων που θα τεθούν σε κυκλοφορία το προσεχές διάστημα.

practice prompted by long years of hyperinflation and monetary instability. “Gold sovereign hoarders will bitterly regret it”, warns Markezinis, as he addresses the journalists.⁸ And to make sure of it, the government makes the bonds as attractive as possible: they will be tax-free and pay high interest; annual lotteries will be held, rewarding the winners with extra gains; and, most importantly, a dollar clause will ensure that, in the event of a devaluation of the drachma, bondholders will not incur a loss. Trust is not merely a function of improved economic performance. It is also a matter of psychology. In an effort to stave off the spectre of inflation, the government and the Bank of Greece decide in early 1954 to slash three zeros from all banknote denominations and introduce a “new drachma”.⁹ Availing himself of the opportunity, Markezinis unveils some of the designs for the new banknotes that would soon be put into circulation.



Ἄρθρον 7.

Κυρούται καὶ ἔχει νόμον ἰσχύϊ ἀπὸ 26 Μαρτίου 1954 Σύμβουσις μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἔχουσα οὕτω:

ΣΥΜΒΑΣΙΣ

Μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου ἀρ' ἑνὸς, εκπροσωπούμενου ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ κ. Κωνσταντίνου Παπαγιάννη καὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἀρ' ἑτέρου, εκπροσωπούμενης ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ αὐτῆς κ. Γεωργίου Μαντζαβίνου, συνυπογράφησαν τὰ ἑπόμενα:

Ἄρθρον 1.

1. Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος παραιτεῖται τοῦ ἐκ τῶν ἄρθρων 3 καὶ 50 ἐδάφ. 1 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς ἀπορριπτοῦς δικαιοῦτος, ὅπως ἐκδίδῃ τραπεζικὰ γραμμάτια ὀνομαστικῆς ἀξίας ἀνωτέρας τῶν δραχμῶν χιλίων μέχρι καὶ πέντε χιλιάδων δραχμῶν καὶ ἀναγνωρίζει δικαίωμα εἰς τὸ Δημόσιον, ὅπως ἐκδίδῃ κεραματικὰ γραμμάτια ἢ μεταλλικὰ κέρματα ὀνομαστικῆς ἀξίας μέχρι καὶ πέντε χιλιάδων δραχμῶν.

2. Ἡ ὀνομαστικὴ ἀξία τῶν ἐκδοθρομένων ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου κεραματικῶν ἢ μεταλλικῶν κερμάτων μέχρι καὶ δραχμῶν πέντε χιλιάδων, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ὑπὸ τῆς ἀπὸ 28 Ἀπριλίου 1948 συμβάσεως μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος προβλεπομένων κεραματικῶν γραμματίων, δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τῆς εἰκοσι πέντε χιλιάδας δραχμῶν κατὰ κεφαλὴν πληθυσμοῦ, ὡς προκύπτει οἷτος ἐκ τῆς τελευταίας ἀπογραφῆς. Κατὰ τὴν πρώτῃν ἐξαρμογὴν τῆς παρούσης ἡ ὀνομαστικὴ ἀξία τούτων δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀνωτέρα τῶν ἑκατὸν πενήντηντα διεκατομμυρίων δραχμῶν, πᾶσα δὲ περαιτέρω ἐκδοσις θὰ γίνεται μόνον ἐπὶ αἰτήσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ ματ' ἐγκρίσιν τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς.

3. Τὰ ἐκδοθρομένα κατὰ τ' ἀνωτέρω κεραματικὰ γραμμάτια ἢ μεταλλικὰ κέρματα κατὰ τοῦ Δημοσίου εἶναι νόμιμον χρήμα υποχρεωτικῶς δεκτὸν εἰς τὰς συναλλαγὰς, ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ τῶν ἀξιῶν διὰ ποσὰ μὴ ὑπερβαίνοντα καθ' ἑκάστην

συναλλαγῇ: α) τὰς δραχμὰς δύο χιλιάδας πεντακοσίας διὰ τὰ πενήντηντὰδραχμα, β) τὰς δραχμὰς πέντε χιλιάδας διὰ τὰ ἑκατοντὰδραχμα, γ) τὰς δραχμὰς δέκα χιλιάδας διὰ τὰ διεκασιδραχμα, δ) τὰς δραχμὰς εἰκοσι πέντε χιλιάδας διὰ τὰ πεντακασιδραχμα, ε) τὰς δραχμὰς πενήντηντα χιλιάδας διὰ τὰ χιλιοδραχμα, στ) τὰς δραχμὰς ἑκατὸν χιλιάδας διὰ τὰ διεχιλιοδραχμα καὶ ζ) τὰς δραχμὰς διακοσίας πενήντηντα χιλιάδας διὰ τὰ πεντακισχιλιοδραχμα.

Τὰ ὡς ἄνω ἀναφερόμενα ἔρια χρήσιμα κεραματικῶν γραμματίων ἢ μεταλλικῶν κερμάτων ὡς νομίμου χρήματος δὲν ἰσχύουσι διὰ τὰ ἐξ αὐτῶν προσαχθέντα εἰς τὰ Δημόσια Ταμεῖα καὶ τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰ Ὑποκαταστήματα αὐτῆς, ἤτις ὑποχρεοῦται νὰ δέχεται εἰς κατάθεσιν ἢ τρεχομένον λογαριασμὸν παντὸς εἶδους κεραματικὰ γραμμάτια ἢ μεταλλικὰ κέρματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους δι' οἷονδήποτε ποσὸν (ὑπὸ τοὺς περιορισμοὺς τῶν ἄρθρων 8 καὶ 10 τοῦ διὰ τοῦ Νόμου 3424 κυρωθέντος Ν. Διατάγματος τῆς 10 Νοεμβρίου 1927).

4. Τὰ τῆς ἀρτίας ἐκ τῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζικῶν γραμματίων ὀνομαστικῆς ἀξίας δραχμῶν πέντε χιλιάδων ρυθμίζονται κατὰ τὸ ἄρθρον 68 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρθρον 2.

1. Ἡ παρούσα συνθήκη εἰς διπλοῦν καὶ ἔλαβεν ἑκατοστὸν τῶν συμβαλλομένων ἀνὰ ἓν πρωτότυπον.

2. Ἡ ἰσχὺς τῆς παρούσης συμβάσεως ἀρχεται ἀπὸ τῆς 26ης Μαρτίου 1954, κυρωθῆσεται δὲ διὰ Νόμου καὶ ἐγκριθῆσεται ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μετόχων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26ῃ Μαρτίου 1954.

Διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον Διὰ τὴν Τράπεζαν Ἑλλάδος
Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν Ὁ Διοικητὴς
Κ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ Γ. ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΣ

Εφημερίς της Κυβερνήσεως,
20.1.1954, τεύχος 1,
αρ. φύλλου 79, σελ. 609-610.

Government Gazette,
20.1.1954, Series A,
No. 79, pp. 609-610.

04

ΗΛΙΑΣ
ΒΕΝΕΖΗΣ
Το Χρονικόν
ενός Ακαδημαϊκού

ELIAS
VENEZIS
The *Chronicle*
of an Academician

«Δεξίωση» προς τιμήν του Η. Βενέζη
από τον ΣΥΤΕ μετά την αποχώρησή
του από την Τράπεζα. Απεικονίζονται
ο Ακαδημαϊκός στο βήμα και
ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος
Ξ. Ζολώτας στην πρώτη σειρά (1957).
Event in honour of E. Venezis organised
by the Bank of Greece Employees' Union
after his departure from the Bank.
Venezis is at the podium and X. Zolotas
is seated in the front row (1957).

IATE/HABoG A8S1Y1F58T15





Οι Η. Βενέζης και Ξ. Ζολώτας
ανταλλάσσουν χειραψία (1957).

E. Venezis and X. Zolotas
shaking hands (1957).

IATE/HABoG A851Y1F58T13

Ένα βράδυ του 1951, ο τότε Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γεώργιος Μαντζαβίνος δέχεται στο γραφείο του στην Τράπεζα μερικούς Έλληνες συγγραφείς – μεταξύ αυτών και τον Ηλία Βενέζη. Σκοπός της επίσκεψης είναι ένα αίτημα: να ενισχύσει η Τράπεζα ένα λογοτεχνικό έπαθλο νέων συγγραφέων. Ο φίλος των γραμμάτων Διοικητής κάνει δεκτό το αίτημα και δράττεται της ευκαιρίας να απευθυνθεί στον Βενέζη: «Το μεγαλύτερο μέρος της ζωής σας το περάσατε εδώ μέσα, εργαζόμενος εις το Ίδρυμα. Η Τράπεζα θέλει να σας παρακαλέσει να της προσφέρετε μίαν ακόμη υπηρεσίαν: να γράψετε την ιστορίαν της. Η σύμπτωση να είσθε και τραπεζικός είναι μοναδική διά την Τράπεζαν. Ενθυμηθείτε ότι την ιστορίαν της Εθνικής Τραπέζης την έχει γράψει ένας Βαλαωρίτης». ¹⁰ Υπό το βάρος του ονόματος του Βαλαωρίτη και μην έχοντας ουσιαστικά επιλογή, ο Βενέζης δέχεται την ανάθεση και τέσσερα χρόνια αργότερα, το 1955, η συγγραφή του *Χρονικού της Τραπέζης της Ελλάδος*, το οποίο καλύπτει την περίοδο 1928-1952, έχει ολοκληρωθεί. Τον Φεβρουάριο του 1956 ολοκληρώνεται και η εκτύπωση του βιβλίου σε 5.000 αντίτυπα.

Ο Ηλίας Βενέζης, ο οποίος είχε μέχρι τότε δημοσιεύσει ήδη τέσσερα μυθιστορήματα (*Το νούμερο 31328*, τη *Γαλήνη*, την *Αιοτική Γη* και την *Έξοδο*), πέντε συλλογές διηγημάτων και αρκετά ακόμη έργα, εκτός

One evening in 1951, Bank of Greece Governor Georgios Mantzavinos receives a delegation of Greek writers in his office. Amongst them is Elias Venezis. The purpose of their visit is to request that the Bank sponsor a literary prize for young writers. The Governor, known for his love of literature, gladly signs on to the idea and seizes the opportunity to have a word with Venezis: "You have spent the greater part of your life here, working for this Institution. The Bank has one more service to ask of you: that you write its history. The fact that you also happen to be a bank employee is a unique coincidence for the Bank. May I remind you that the history of the National Bank of Greece was written by the great Valaoritis". ¹⁰ Overawed by the precedent of Valaoritis, Venezis has no choice but to accept the assignment and four years later, in 1955, completes his *Chronicle of the Bank of Greece*, covering the period from 1928 to 1952. In February 1956, the book is printed in 5,000 copies. Venezis, who has already four novels to his credit (*Number 31328*, *Galene* (serenity), ¹¹ *Aeolia* ¹² and *Exodus*), as well as five collections of short stories and several other titles, receives the thanks of

Αλληλογραφία του Η. Βενέζη
με τους Διοικητές της Τράπεζας
της Ελλάδος Ε. Τσουδερό και
Κ. Βαρβαρέσο σχετικά
με το *Χρονικόν* της Τράπεζας.

Correspondence between
E. Venezis and Bank of Greece
Governors E. Tsouderos and
K. Varvaresos on the subject
of the *Chronicle* of the Bank.

[illegible][illegible]

Πράξη του Διοικητή Ξ. Ζοηώτα,
με την οποία γίνεται αποδεκτή
η παραίτηση του Η. Βενέζη (1957).

Act of Governor X. Zolotas
accepting the resignation
of E. Venezis (1957).

IATE/HABoG A1S4Y1F41T234

[illegible]

από τις ευχαριστίες του Διοικητή Ξενοφώντος Ζοηώτα, ο οποίος επίσης προλόγισε το βιβλίο, και του Κυριάκου Βαρβαρέσου, λαμβάνει τις ευχαριστίες του Εμμανουήλ Τσουδερού, που σε επιστολή – η οποία ίσως είναι η τελευταία που προλαβαίνει να στείλει προτού αποβιώσει – του γράφει πως «το *Χρονικόν* είναι ένα τέλειον πορτραίτον της “κόρης”» του. Δύο χρόνια αργότερα, το 1957, ο Βενέζης εκλέγεται στην Ακαδημία Αθηνών, οπότε αναγκάζεται να υποβάλει την παραίτησή του από την Τράπεζα της Ελλάδος, στην οποία είχε προσληφθεί το 1930. Την παραίτηση κάνει δεκτή, στις 11 Μαΐου 1957, ο τότε Διοικητής Ξενοφών Ζοηώτας με Πράξη του, προάγοντάς τον – τιμής ένεκεν – στον βαθμό του Υποδιευθυντή. Ο Σύλλογος Υπαλλήλων της Τράπεζας της Ελλάδος (ΣΥΤΕ) τιμά τον απερχόμενο Ακαδημαϊκό με δεξίωση που παραθέτει στο κτήριό του στην οδό Σίνα δύο ημέρες μετά.

Governor Xenophon Zolotas, who also wrote the preface to the book, as well as of former Governors Kyriakos Varvaressos and Emmanuel Tsouderos, who in a letter – perhaps his very last – praises the *Chronicle* as a perfect portrait of his “brainchild” [i.e. the Bank].

Two years later, in 1957, Venezis is elected member of the Academy of Athens and therefore has to resign from the Bank of Greece, which he had joined in 1930.

Governor Zolotas accepts his resignation on 11 May 1957, but only after issuing a Governor’s Act promoting him – *honoris causa* – to the rank of Deputy Director.

The Bank of Greece Employees’ Union holds a farewell reception in honour of the newly elected Academician at its premises on Sina Street two days later.

05

Ο ΚΥΚΛΟΣ της Τράπεζας της Ελλάδος

THE *KYKLOS*
(CIRCLE)
of the Bank
of Greece

Α΄ διαγωνισμός διηγήματος: ο Διοικητής Ξ. Ζολώτας
και ο Υποδιοικητής Δ. Γαλάνης, η κριτική επιτροπή
και οι βραβευθέντες κατά την επίδοση
των επάθλων (1962).

First short story competition, presentation
of awards: Governor Zolotas, Deputy Governor
Galanis, the jury and the winners (1962).

IATE/HABoG A8S1Y1F60T9





Β' διαγωνισμός διηγήματος: επίδοση επάθλων.
Δεξιά, ο αρχισυντάκτης του *Κύκλου* Νάσος
Δετζώρτζης διαβάζει το Πρακτικό
του διαγωνισμού (1963).

Second short story competition, presentation
of awards: in the photo at right, Nassos Detzortzis,
editor of the Bank's staff magazine *Kyklos*, reading
out the results of the competition (1963).

IATE/HABoG A8S1Y1F61T2, A8S1Y1F61T7



Ta Nea, 2.12.1963.

Ta Nea, 2.12.1963
(Headline: "The awards of Kyklos").

IATE, υλικό υπό επεξεργασία/ HABoG,
unclassified material



Εθνος, 2.12.1963.

Εθνος, 2.12.1963
(Headline: "Kyklos prizes awarded").

IATE, υλικό υπό επεξεργασία/ HABoG, unclassified material

Τρίτη, 16 Ιανουαρίου 1962. Στο γραφείο του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος Ξενοφώντος Ζολώτα, η ατμόσφαιρα είναι ιδιαίτερα πανηγυρική. Ο ίδιος ο Διοικητής, ο Υποδιοικητής Δημήτριος Γαλάνης, υψηλόβαθμα στελέχη της Τράπεζας, εκπρόσωποι του αθηναϊκού τύπου και πολλοί υπάλληλοι έχουν συγκεντρωθεί για την απονομή των βραβείων του πρώτου διαγωνισμού διηγήματος που διοργάνωσε το περιοδικό των υπαλλήλων της Τράπεζας της Ελλάδος *Ο Κύκλος*. Το περιοδικό έχει ιδρυθεί μόλις έναν χρόνο νωρίτερα με απόφαση του Διοικητή Ζολώτα και του Υποδιοικητή Ιωάννη Πεσμαζόγλου. Τη φιλολογική και τυπογραφική επιμέλεια του περιοδικού έχει αναλάβει ο Νάσος Δετζώρτζης, ο οποίος λίγο αργότερα αναλαμβάνει και την αρχισυνταξία του μέχρι το τέλος σχεδόν της έκδοσής του, την περίοδο της Επταετίας. Το περιοδικό εκδίδεται εξ ολοκλήρου από τους υπαλλήλους της Τράπεζας, στους οποίους συγκαταλέγονται σεβαστά ονόματα τόσο του λογοτεχνικού όσο και του καλλιτεχνικού χώρου. Και ενώ στα πρώτα συμπεριλαμβάνονται οι κριτές της επιτροπής των διαγωνισμών διηγήματος και άλλοι, όπως η Κική Δημουλά, στα δεύτερα συμπεριλαμβάνονται ο Λάμπρος Ορφανός, ο Αλέξανδρος Κορογιαννάκης, ο Μιχαήλ Αξελός και διάφοροι άλλοι ζωγράφοι και χαράκτες που υπηρετούσαν τότε ή υπηρετούσαν παλαιότερα στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Tuesday, 16 January 1962. The mood in the office of Governor Xenophon Zolotas is festive. The Governor himself, Deputy Governor Dimitrios Galanis, senior officials of the Bank, representatives of the Athens press and a large number of employees have gathered to attend the award ceremony for the winners of the first short story competition, organised by the Bank of Greece staff magazine *O Kyklos*. The magazine has been launched just a year earlier by decision of Governor Zolotas and Deputy Governor Ioannis Pesmazoglou. Nassos Detzortzis is responsible for the literary and print editing of the magazine and soon becomes editor in chief, practically until the publication is discontinued during the military dictatorship. The magazine features contributions exclusively by the Bank's staff, amongst them prominent figures from Greek literary and artistic circles. The former category includes the members of the jury for the short story competitions and others such as poet Kiki Dimoula, while the latter category features Lambros Orfanos, Alexandros Korogiannakis, Michael Axelos and several other painters and engravers, currently or previously employed by the Bank. The jury for the 1962 and 1963 competitions comprises Elias Venezis, a well-known novelist

Η κριτική επιτροπή και στους δύο διαγωνισμούς (1962 και 1963) απαρτίζεται από τον Ηλία Βενέζη, γνωστό πεζογράφο και μέλος της Ακαδημίας Αθηνών, τον επίσης πεζογράφο Θανάση Πετσάλη-Διομήδη, ο οποίος αργότερα διετέλεσε επίσης μέλος της Ακαδημίας Αθηνών, την εποχή όμως της βράβευσης διέθετε απλώς Βραβείο Πεζογραφίας της Ακαδημίας, και τον Μηνά Δημάκη, ποιητή και δοκιμιογράφο, που την προηγούμενη χρονιά είχε λάβει το Πρώτο Κρατικό Βραβείο Ποιήσεως. Όλοι έχουν υπηρετήσει παλαιότερα στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Ο Ξενοφών Ζολώτας, κατά την πρώτη εκδήλωση, απευθυνόμενος στον Πρόεδρο της επιτροπής, Ηλία Βενέζη, «αγαπητό του συνάδελφο στην Ακαδημία», του εκφράζει, καθώς και στους άλλους δύο «διαπρεπεστάτους εκπροσώπους της νεοελληνικής πεζογραφίας και της νεοελληνικής ποιήσεως», τις θερμότητες ευχαριστίες του «που θέλησαν να περιβάλλουν με το κύρος τους την κρίση του διαγωνισμού δινηγήματος του *Κύκλου*». ¹¹

Σε αυτόν τον πρώτο διαγωνισμό βραβεύονται οι Δημήτρης Κοσμάς (α΄ βραβείο), Σταύρος Σομμαρίπας (β΄ βραβείο) και Στέλιος Λυκουρέσης (γ΄ βραβείο).

Τα έπαθλα είναι: 4.000 δρχ. για το α΄ βραβείο, 3.000 δρχ. για το β΄ και 2.000 δρχ. για το γ΄ βραβείο. Η επίδοση των επάθλων του β΄ διαγωνισμού πραγματοποιείται

and member of the Academy of Athens; Thanassis Petsalis-Diomidis, also a novelist who would later also become member of the Academy of Athens, but at the time had only won a Prize for Prose Writing from the Academy of Athens; and Minas Dimakis, poet and essayist, winner of the First State Prize for Poetry one year earlier. All three were former Bank of Greece employees. Xenophon Zolotas, at the first award ceremony, addressing the Chairman of the jury, Elias Venezis, as “his dear fellow Academician”, extends to him and to the other two “distinguished representatives of modern Greek prose and modern Greek poetry” his warmest thanks for “kindly accepting to sit on the jury and for adding prestige to the *Kyklos*’ short story competition”. ¹³

The winners of this first competition are Dimitris Kosmas (first prize), Stavros Sommaripas (second prize) and Stelios Lykouressis (third prize). The prizes awarded are 4,000, 3,000 and 2,000 drachmas, respectively. The award ceremony for the second competition takes place nearly two years later, on Saturday, 30 November 1963. ¹⁴

σχεδόν δύο χρόνια αργότερα, το Σάββατο 30 Νοεμβρίου 1963. ¹²

Τα έπαθλα είναι τα ίδια με εκείνα του πρώτου διαγωνισμού και οι νικητές αυτή τη φορά είναι οι Σταύρος Σομμαρίπας (α΄ βραβείο), Φώφη Σαραντοπούλου (β΄ βραβείο) και Στέλλα Καρυτινού-Κομνηνού (γ΄ βραβείο).

*

Απόσπασμα από την ομιλία του Ηλία Βενέζη στην επίδοση των επάθλων του β΄ διαγωνισμού:

Κύριε Διοικητά,
Επί των ημερών σας η Τράπεζα της Ελλάδος, πηλί στη λάμψη που της δώσατε με το κύρος της Διοικήσεώς σας, έμελλε να αποκτήσει και αυτό που είναι ευφορία ψυχής: απέκτησε το χαμόγελο. Χαμόγελο είναι ο Κύκλος, το περιοδικό της Τραπεζής, προπάντων στις τελευταίες σελίδες του, όπου η μεγάλη οικογένεια του Ιδρύματος αφηγείται ό,τι ζει και ό,τι ζουν οι άλλοι που περνούν από δω, σχολιάζει, εξαίρει, κάνει όνειρα, κουτσομπολεύει – δηλαδή ασκεί κριτική, – και παρηγορεί. Πριν από τρεις-τέσσερις δεκαετίες, μια τέτοια έκδοση μέσα στην Τράπεζα θα εθεωρείτο πρόκληση. Θα ήταν απαράδεκτο, πηλί στα σοβαρά, τα οικονομολογικά, τα επιστημονικά, πηλί στις στατιστικές και τα διαγράμματα, να υπάρχει το χαμόγελο, το χιούμορ... ¹³

The prizes are the same as in the first competition. The winners, this time, are Stavros Sommaripas (first prize), Fofi Sarantopoulou (second prize) and Stella Karytinou-Komninou (third prize).

*

Excerpt from the speech of Elias Venezis at the award ceremony for the second competition:

Dear Governor,
During your time at the helm, the Bank of Greece has, apart from the radiance of your prestigious governorship, also come to experience an exhilaration of the soul: it now wears a genuine smile. This smile emanates from *Kyklos*, the Bank’s staff magazine, especially from its last pages, in which the big family of the Institution tell stories from their lives at the Bank and of the people they meet here, make comments, praise, dream, gossip – that is, criticise – and comfort. Three or four decades ago, such a publication within the Bank would have been unthinkable. It would have appeared inappropriate, alongside the serious, the economic and the scientific matters, alongside the statistics and the charts, for there to be a smile, a sense of humour... ¹⁵

06

ΕΝΑΣ
ΠΥΡΗΝΑΣ
ΤΕΧΝΗΣ
στον Σύλλογο
Υπαλλήλων
της Τράπεζας

A NUCLEUS
OF ART
at the Bank
of Greece
Employees'
Union

Εγκαίνια της α' καλλιτεχνικής έκθεσης
υπαλλήλων της Τράπεζας της Ελλάδος
στον ΣΥΤΕ. Απεικονίζονται πολλοί από
τους συμμετέχοντες καλλιτέχνες (1947).

Inauguration of the first exhibition
of art works by Bank of Greece staff
at the Bank of Greece Employees
Union. Several of the participating
artists can be seen in the photo (1947).

IATE/HABoG A851Y1F67T10





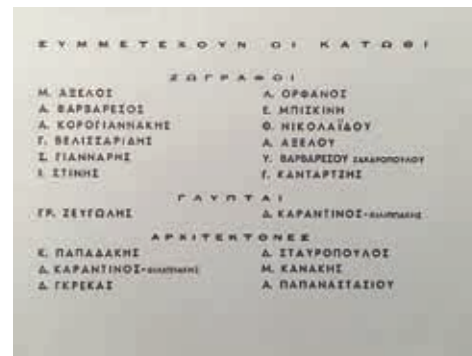
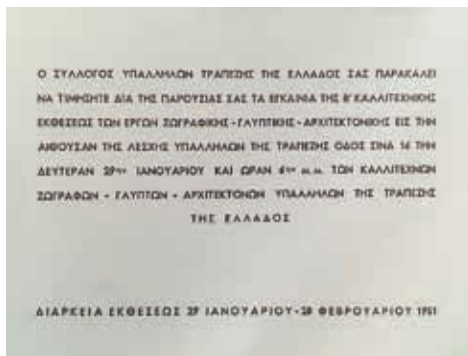
Εγκαίνια της β' καλλιτεχνικής έκθεσης υπαλλήλων της Τράπεζας της Ελλάδος στον ΣΥΤΕ. Απεικονίζονται πολλοί από τους συμμετέχοντες καλλιτέχνες με τον Διοικητή της Τράπεζας Γ. Μαντζαβίνο (1951).

Inauguration of the second exhibition of art works by Bank of Greece staff at the Bank of Greece Employees Union. The artists pose for a photo with Governor G. Mantzavinos (1951).

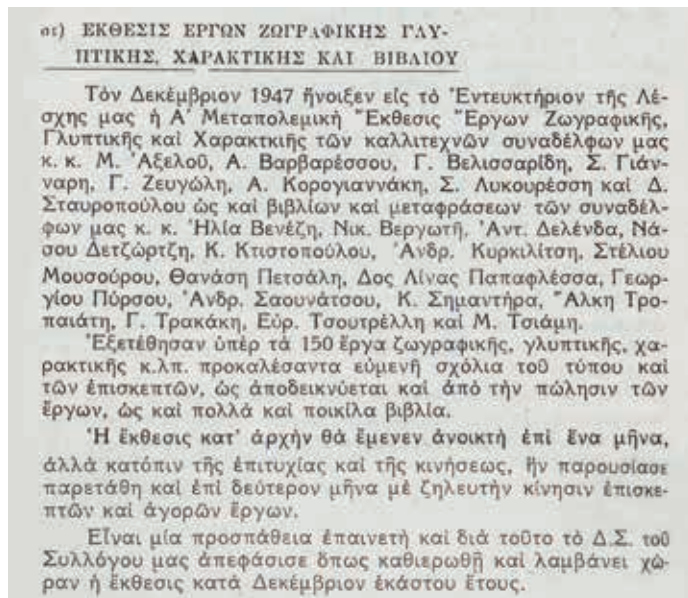
IATE/HABoG A851Y1F106T3

Δεκέμβριος 1947. Δεν είναι πολύς καιρός που το «Τυπογραφείο Τραπεζογραμμάτων της Τραπέζης της Ελλάδος» (σημερινό Ίδρυμα Εκτύπωσης Τραπεζογραμμάτων και Αξιών – ΙΕΤΑ) έχει ξεκινήσει τη λειτουργία του, μετά τις αναπόφευκτες καθυστερήσεις που έφερε ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος. Η καλλιτεχνική υπηρεσία του Τυπογραφείου Τραπεζογραμμάτων ωστόσο έχει συσταθεί αρκετά νωρίτερα: ο πυρήνας της, που αποτελείται μεταξύ άλλων από τους Αλέξανδρο Κορογιαννάκη, Αχιλλέα Βαρβαρέσο, Γεώργιο Βελισσαρίδη και Σπύρο Γιάνναρη, έχει σχηματιστεί ήδη από το 1942.¹⁴ Ίσως όμως η έναρξη λειτουργίας του ΙΕΤΑ να είναι εκείνη που κινητοποιεί τον Σύλλογο Υπαλλήλων της Τράπεζας να διεξαγάγει στο κτήριό του την Α΄ Μεταπολεμική Έκθεση Έργων Ζωγραφικής, Γλυπτικής και Χαρακτικής. Σε αυτήν συμμετέχουν, εκτός από τους προαναφερθέντες καλλιτέχνες, και ο Μιχαήλ Αξελλός, ο πρώτος σχεδιαστής του ελληνικού τραπεζογραμμάτιου, που είχε συνταξιοδοτηθεί μόλις έναν χρόνο νωρίτερα, ο Γρηγόριος Ζευγώλης, ο Σ. Λυκουρέσσης και η Δ. Σταυροπούλου. Εκτίθενται περισσότερα από 150 έργα ζωγραφικής, γλυπτικής, χαρακτικής κ.λπ., τα οποία προκαλούν «ευμενή σχόλια του τύπου και των επισκεπτών, ως αποδεικνύεται και από την πώλησιν των έργων».¹⁵ Η έκθεση έχει αρχικά καθοριστεί

December 1947. The Banknote Printing House of the Bank of Greece (today's Printing Works Department) has just begun operating a short while ago, after the havoc of World War II. Nonetheless, the artistic service of the Banknote Printing House has already been established a few years earlier: the core of this Service, consisting, among others, of Alexandros Korogiannakis, Achilleas Varvaessos, Georgios Velissaridis and Spyros Giannaris, has already been formed in 1942.¹⁶ It seems, however, that the launch of the Banknote Printing House's operations is what prompted the Bank of Greece Employees' Union to hold the first Post-War Exhibition of Painting, Sculpture and Printmaking. The participating artists, apart from the ones mentioned above, include Michael Axelos, the first Greek designer of Greek banknotes, who had retired one year earlier; Grigorios Zevgolis, S. Lykouressis and D. Stavropoulou. More than 150 works (paintings, sculptures, prints, etc.) are exhibited, winning "high praise from the press and visitors, as evidenced by the purchases of the exhibited works".¹⁷ The exhibition is initially scheduled to last one month, but on account



Η πρόσκληση στη β' καλλιτεχνική έκθεση.
An invitation to the second art exhibition.



Έκθεση πεπραγμένων ΔΣ του ΣΥΤΕ,
όπου αναφέρεται η διεξαγωγή της
α' καλλιτεχνικής έκθεσης (1948), σελ. 29-30.

Activity report of the Board
of the Bank of Greece Employees Union,
mentioning the organisation of the first art
exhibition (1948) pp. 29-30.

να έχει μηνιαία διάρκεια, μετά όμως από την επιτυχία που σημείωσε, παρατάθηκε και για δεύτερο μήνα, έχοντας «ζηλευτή κίνησιν επισκεπτών». ¹⁶ Η Τράπεζα αποφασίζει τότε την αγορά έργων από την Έκθεση ¹⁷ και για τον σκοπό αυτόν εγκρίνει το ποσόν των 16.000.000 δραχμών. ¹⁸ Παρότι είχε αποφασιστεί η ετήσια πραγματοποίηση τέτοιων εκθέσεων κάθε Δεκέμβριο, ¹⁹ φθάνει Ιανουάριος του 1951 για να λάβει χώρα η επόμενη. Σε αυτή συμμετέχουν οι ίδιοι που συμμετείχαν και στην πρώτη έκθεση (εκτός των Λυκουρέση και Σταυροπούλου) και επιπλέον οι Ιωάννης Στίνης, Λάμπρος Ορφανός, Ελπίς Μπισκίνη, Άννα Αξελοῦ, Υπατία Βαρβαρέσου-Ζαχαροπούλου, Θ. Νικολαΐδου, Γ. Κανταρτζής και Δ. Καραντίνος-Φιλιππάκης. Η Τράπεζα αγοράζει και πάλι έργα, κάνοντας τη μεγαλύτερη επένδυση στο γλυπτό *Λήδα και κύκνος* του Ζευγώλη, το οποίο κοστίζει 20.000.000 δραχμές. ²⁰

of its success and “enviable flow of visitors”, ¹⁸ is extended by one more. The Bank of Greece decides at the time to acquire some of the exhibited works ¹⁹ and earmarks an amount of 16 million drachmas for that purpose. ²⁰ Although the intention is to hold such an exhibition every December, ²¹ the next exhibition does not take place until January 1951. Among the participating artists are those who took part in the first exhibition (apart from Lykouressis and Stavropoulou), but also Ioannis Stinis, Lambros Orfanos, Elpis Biskini, Anna Axelou, Ypatia Varvaresou-Zacharopoulou, Th. Nikolaidou, G. Kantartzis and D. Karantinos-Fillipakis. Once again, the Bank acquires a number of works. The largest amount disbursed is for the acquisition of the sculpture *Leda and Swan* by Zevgolis, which fetches 20 million drachmas. ²²

07

ΜΙΑ ΣΤΑΡ
ΤΟΥ
ΧΟΛΙΓΟΥΝΤ
στην Τράπεζα
της Ελλάδος

A HOLLYWOOD
STAR
at the Bank
of Greece

Η Ελίζαμπεθ Τέιλορ
στη Μεγάλη Βρεταννία (1958).
Elizabeth Taylor at the Grange Bretagne (1958).

IATE/HABoG A2S7Y7F2T5, A8S1Y1F48T34, A8S1Y1F48T20





ΟΙ ΚΑΛΕΣΜΕΝΟΙ ΤΟΥ κ. ΖΟΛΩΤΑ ΚΑΙ Η ΤΑΙΗΛΟΡ

Ποιός ήταν; 'Αλλά και ποιός δὲν ήταν στην δεξίωση τοῦ διοικητοῦ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Καὶ πρὸ παντός ἡ Ἐλίζαμπεθ Τάιηλορ ποὺ εἶχε μεταβληθῇ σ' ἓνα ἀτελείωτο θεῶμα ὁλῶν τῶν προσκεκλημένων καὶ ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐλυτρώθη μόνον ὅταν κοπικοπή, κυριολεκτικὰ τσακισμένη ἀπεφάσισε μὲ τὸν ἄνδρα τῆς νὰ ἀποσυρθῇ. Εἶναι ὠραία ἡ διεθνὴς στάρ; Οἱ ἐκλεκτοὶ προσκεκλημένοι τοῦ κ. Ζολώτα δὲν μπόρεσαν νὰ συμφωνήσουν. Ἀντιθέτως διεφώνησαν, ἔκανον οὐστηρὴ κριτικὴ καὶ καθὲ τόσο ξεκίναγαν γιὰ νὰ κάνουν πραγματογνωμοσύνη καὶ συγκρίσεις. Ἄλλοι διεπίσταναν πῶς τὰ μάτια τῆς εἶναι μπλὲ σκούρα κι' ἄλλοι σκούρα πράσινα. Τὰ μαλλιά τῆς μαύρα ἢ «μπλε κομποῦ». Μικροκαμωμένη, μὲ πόδια ὄχι σπουδαῖα, κοντὴ, σώμα λεπτοκαμωμένο, ἀλλὰ κανονικὸ. Χέρια ὠραία καὶ χαμῶ-γέλα ὄχι καὶ πολὺ ἐκφραστικὰ. Μ' ἄλλα λόγια ἡ στάρ δὲν κάνει κατὰ τὴ λαϊκὴ ἔκφρασι «μπάκ». Κι' οἱ προσκεκλημένοι τῆς ὠραιότητῆς δεξιώσεως δρῆκαν ὅτι ἀνάμεσά τους ὑπῆρχαν κυρίες πολὺ ὁμορφότερες ἀπὸ τὴν Ταίηλορ. Κρίμα ποὺ δὲν τὶς ἀνεκάλυψε ὁ κ. Τόντ. Καὶ μερικὲς εἶχαν τὸ κουράγιο — Θεοῦλη μου, πῶς καταντᾷ ὁ ἄνθρωπος, ὅταν δὲν ἔχη συναίσθησι τῆς πραγματικότητος — νὰ ἐπιζητοῦν νὰ φωτογραφηθοῦν κοντὰ τῆς.

Γι' αὐτὸ καὶ τὸ μόνο σωστὸ ποὺ ἐλέχθη, ἦταν ἀπὸ τὴν κ. Ναντὶν Τσαλδάρη, ποὺ τὴν παρεκάλεσαν νὰ φωτογραφηθῇ μαζὶ με τὴν Ταίηλορ:

— Ὅχι παιδιὰ μου, εἶπε, εἶναι πάρα πολὺ ὀρροφὴ γιὰ νὰ φωτογραφηθῶ κοντὰ τῆς...

Εὐτυχῶς, πολλὲς, πάρα πολλὲς, πᾶτησαν τὴν πεπονόφλουδα καὶ ποζάρανε πλάι τῆς γιὰ φωτογραφία. Ὅταν πόρουν στὰ χέρια τους τὰ ἀντίτυπα, θὰ καταλάβουν τὴν γκάφα τους καὶ πόσο ἔξω πέρασε στὴν ἐκτίμησί τους.

Τὸ κεφάλι τῆς Ταίηλορ εἶναι ἀριστοῦργημα. Τὰ μάτια τῆς εἶναι ἓνα θαῦμα τῆς δημιουργίας, γεμάτα γοητεία, θελκτικότηα καὶ λάμψι. Ὅλα αὐτὰ κίνηματογραφικὰ ἐκατὸ τοῖς ἐκατό. Γιὰ τὰ ὑπόλοιπα ἀσχολεῖται ὁ σκηνοθέτης καὶ ὁ φωτογράφος. Μὴν ἀνησυχεῖτε. Εἶναι μόλις 26 ἐτῶν, ἔχει κάνει τρεῖς γάμους καὶ ἀπὸ τὸν τελευταῖο ἔχει δυὸ παιδιὰ. Ὅσο γιὰ χρήματα μπορεῖτε νὰ κουδεντιάσετε γιὰ ἑκατομμύρια, δολλάρια φυσικά.

Ὅταν ἔφυγε ἀπὸ τὴν δεξίωσι, ἓνας ταλαιπωρημένος ἀπὸ τὴν γυναῖκα τοῦ καὶ τὴν ὀρθοστάσια σύζυγος γύρισε καὶ εἶπε:

— Τί νὰ σᾶς πῶ, δὲν μοῦ λείει τίποτε...

Ὁ ἴδιος σύζυγος σὲ λίγο σ' ἓνα φίλο τοῦ:

— Εἶναι τρέλλα, ἀδερφε μου, μπουκιά καὶ συχώριο!...

Τρέχα γύρευε...

Οἱ Ἀθηναῖες ἔβαλαν τὰ
δυνατὰ τους στὴ δεξίω-
ση τοῦ κ. Ξενοφ. Ζολώτα. Δὲν

ἦταν μόνο οἱ φίλες καὶ οἱ ἐχθρὲς ποὺ θὰ τὶς ἐδλεπαν καὶ θὰ τὶς κριτικαρίζαν γιὰ τὸ φόρεμα, δὲν ἦταν μόνο οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν κοσμικῶν σπηλῶν τῶν ἐφημερίδων, ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ τὶς ξεδιαλέξουν καὶ νὰ τὶς περιγράψουν, ἦταν ἡ Ἐλίζαμπεθ Τέιλορ, τὸ βαρὺ πυροβολικὸ ποὺ θὰ εἶχαν μ' ἀντιμετωπίσουν.

Πάντως ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπεδείχθη πῶς οἱ φόβοι τῶν, ἦσαν ὑπερβολικοί. Πολλὲς ἀπ' αὐτὲς ἀνθεξαν θαυμάσια στὴ σύγκρισή μαζὶ τῆς. Συγκεκριμένα μάλιστα ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς πλοίαρχος κ. Ράσσελ ἐπέμεινε, παρ' ὅλο ποὺ ἡ Λιζ εἶναι προῖον τῆς χώρας τοῦ, πῶς μιὰ Ἀθηναῖα, ποὺ ἔκανε τὴν ἐμφάνισή τῆς μὲ ἄσπρη νταντέ-λα, ἄσπρη γούνα καὶ μαύρη καπελλὶν καὶ ἀξεσουάρ, γενικά, ἦταν πολὺ πιὸ ἐντυπωσιακή.

4 Φεβρουαρίου 1958.

Οἱ εργαζόμενοι τοῦ ξενοδοχείου Μεγάλῃ Βρεταννία βρίσκονται σε ἀναβρασμό. Προετοιμάζονται γιὰ τὴ δεξίωση ποὺ δίνει τὸ ἴδιο ἀπόγευμα ὁ Διοικητὴς τῆς Τράπεζας τῆς Εἰλλάδος Ξενοφὼν Ζολώτας πρὸς τιμὴν μίας λαμπερῆς σταρ τοῦ Χόλιγουντ με βιοητιὰ μάτια: τῆς μόλις 26χρονης τότε Εἰλίζαμπεθ Τέιλορ (ἡ Ταίηλορ, ὅπως τὴν ἔγραφε ὁ Τύπος τῆς ἐποχῆς). Ἡ Τέιλορ επισκέπτεται τὴ χώρα μας, επιστρέφοντας ἀπὸ τὴ Ρωσία, με τὸν ποῦεκατομμυριούχο παραγωγὸ τοῦ Χόλιγουντ καὶ σύζυγό τῆς Μάικ Τοντ καὶ παρευρίσκεται στὴ δεξίωση, ἀφοῦ πρῶτα επισκέπτεται τὴν Ακρόπολη.

Τὴν ἐπόμενη μέρα, ὁ Τύπος κάνει ἀναφορὰ στὴ δεξίωση, στὸ πλῆθισιο ρεπορτάζ ἀπὸ τὴ συνέντευξη τύπου ποὺ παραχωρεῖ τὸ διάσημο ζεύγος. Σὲ ἐρώτησι τῶν δημοσιογράφων τι νιώθει γιὰ τὴν Εἰλλάδα, ἡ Τέιλορ ἀπαντᾷ «"σαν μιὰ ἀπλή γυναῖκα" ποὺ θὰ πσθάνετο εὐτυχισμένη νὰ ζήσει σ' αὐτὸ τὸ θαυμάσιο κλίμα, ποὺ τόσο ἔχει ἀνάγκη γιὰ ξεκούρασι». Δηλώνει ἐπίσης «ὅτι ἡ εὐτυχία διὰ μιαν γυναῖκα εἶναι νὰ ἀφοσιωθῇ στὸν ἄνδρα τῆς καὶ στα παιδιὰ τῆς, ὅπως θὰ κάμνῃ ἡ ἴδια μόλις γυρίσῃ τα δύο προσεχῆ τῆς φιλμ, ποὺ θὰ εἶναι καὶ τα τελευταῖα τῆς». ²¹ Φυσικά, ἡ ἱστορία τὴ διέψευσε, ἀφοῦ γύρισε πολλὲς ἀκόμη ταινίες.

4 February 1958. This is no ordinary day for the staff of the Grande Bretagne hotel in Athens as they make preparations for a reception that Bank of Greece Governor Xenophon Zolotas will be hosting in honour of a glamorous violet-eyed Hollywood star, the young 26-year-old Elizabeth Taylor. Taylor has stopped in Greece on her way home from a trip to Russia with her husband, the multi-millionaire Hollywood producer Mike Todd, and attends the reception after visiting the Acropolis.

The following day, the press reports on the reception, as part of its coverage of a press conference given by the famous couple. Asked by journalists how she feels about Greece, Taylor answers "like 'any ordinary woman' who would be happy to live in this wonderful climate and who has such a need for rest". She also states that "happiness for a woman is to devote herself to her husband and children, as she intends to do as soon as she finishes her next two films, which will be her last". ²³ History would, of course, prove otherwise, as she starred in many more films.

Ταχυδρόμος, 8.2.1958.

Tachydromos, 8.2.1958 (Headline: "Mr. Zolotas's guests and Taylor").

IATE/HABoG A2S1Y6F4T35

Mondanité, 8.2.1958.

Mondanité, 8.2.1958 (no headline).

IATE/HABoG A2S1Y6F4T53

Μετά τη συνέντευξη τύπου, οι Τέιλορ και Τοντ αναχωρούν με το κότερο *Χουανίτα* του διεθνούς ποδοσφαιριστή Λάκη Πετρόπουλου «δι' ένα περίηλουν ανά τας ακτάς». Σε αντάλλαγμα για το κότερο, ο Μάικ Τοντ θέτει το προσωπικό του αεροπλάνο (ένα δικινητήριο τύπου Λόκχεντ με το όνομα *Λιζ* προς τιμήν της Τέιλορ)²² στη διάθεση της συζύγου του Πετρόπουλου, ώστε να μπορέσει να επισκεφθεί τον «εις Γερμανίαν ευρισκόμενον σύζυγόν της». Μετά από την τριήμερη περιήγησή του στις ακτές, το ζεύγος Τέιλορ-Τοντ θα μεταβεί στη Ρώμη και έπειτα στο Τελ Αβίβ.²³ Η Ελίζαμπεθ Τέιλορ (πλήρες όνομα: Elizabeth Rosemond Taylor, 27 Φεβρουαρίου 1932 – 23 Μαρτίου 2011) γεννήθηκε στο Λονδίνο από Αμερικανούς γονείς και η οικογένειά της επέστρεψε στις Η.Π.Α. μετά την έκρηξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, όταν η Ελίζαμπεθ ήταν επτά ετών. Η θρυλική ηθοποιός είχε προταθεί πέντε φορές για βραβείο Όσκαρ και το κέρδισε δύο, την πρώτη για την ταινία *Ζήσαμε στην αμαρτία* (1960) και τη δεύτερη για την ταινία *Ποιος φοβάται τη Βιρτζίνια Γουλφ*; (1966). Ο Τοντ ήταν ο τρίτος από τους επτά (!) συζύγους της (συνολικά έκανε οκτώ γάμους, δύο με τον ίδιο άντρα, τον Ρίτσαρντ Μπάρτον – το ειδύλλιό τους είναι από τα πιο αξιομνημόνευτα του Χόλιγουντ), από τους οποίους απέκτησε δύο γιους και δύο κόρες.

After the press conference, Taylor and Todd board the yacht *Juanita*, owned by international footballer Lakis Petropoulos for a cruise along the coast. In exchange, Mike Todd places his private plane (the *Liz*, a twin-engine Lockheed Lodestar named after Taylor)²⁴ at the disposal of Petropoulos's wife so that she can visit her husband who is in Germany. After a three-day cruise, the Taylor-Todd couple would travel to Rome and from there to Tel Aviv.²⁵ Elizabeth Taylor (full name: Elizabeth Rosemond Taylor, 27 February 1932 – 23 March 2011) was born in London to American parents. Her family moved back to the United States after the outbreak of World War II, when Elizabeth was seven years old. The legendary actress was a five-time Academy Award nominee and two-time winner, one for *Butterfield 8* (1960) and one for *Who's Afraid of Virginia Woolf?* (1966). Todd was the third of Taylor's seven (!) husbands – she married eight times (twice to the same husband, Richard Burton – their romance was one of Hollywood's most memorable), and had two sons and two daughters.

ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΟΙ ΕΚ ΜΟΣΧΑΣ

Η ΕΛΙΖΑΜΠΕΘ ΤΑΙΗΛΟΡ ΚΑΙ Ο ΤΟΝΤ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

Ἡ «Λίζ» ἀφίγεται πῶς συνεντῆθη
μέ τόν Ρόσον ἡγέτην κ. Κρούστατ

— ΘΑ ΓΥΡΙΣΗ «ANNA
KAPENINA» ΜΕ ΣΥΜ-
ΠΡΑΞΙΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΩΝ —

Ἡ πρώτη ἀμερικανοσοβιετική ἐπαφή ἐ-
πραγματοποιήθη, ὅπως πληροφορήθη-
μεν τὴν ἑσπέραν, ἀπὸ τὴν ἀρκετέραν
διπλωμάτην τοῦ κόσμου: τὴν Ἀμερικανίδα
στᾶρ τοῦ κινηματογράφου, Ἑλίζαμπεθ
Ταίηλορ, ποὺ ἐφύλαξε εἰς Ἀθήνας.
Εἰς τὰς 9 πρῶν 10 προσεγγίσθη εἰς τὸ
ἀεροδρόμιον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐναεῖν
τηριον ἀεροπλάνον τύπου «Λόκχεντ» ποὺ
ἔχει τὸ ὄνομα «Λίζ» χαϊδευτικὸν τοῦ α-
νδρατος Ἑλίζαμπεθ. Τὸν ἀεροπλάνον συν-
τοῦ ἀνέβαινον ἡ ἀνδρὸς στᾶρ καὶ ὁ
τρίτος κατὰ σειράν σύζυγός της Μάικλ
Τόντ. Προέρχοντο ἐκ Μόσχας, μέσῃ Πα-
ρισίῳ. «Εἰς τὰ πλαίσια μίᾳς ἀραιοῦ-
σε ἀμερικανοσοβιετικῆς συμφωνίας πολιτι-
στικῆς ὑπόθεσιν ἐπηρεαζομένην μετὰ
τῶν Ρώσων ἀρρεθίμῃ τῶς δυνατότητος
στεναιτέρως κινηματογραφικῆς συνεργα-
σίας ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἀφοτέροι αἱ κα-
ραὶ μὲς τοῦ ἀεροπλάνου, εἰπεν ὁ Μάικλ
Τόντ. Καὶ προσέθετε ὅτι «ἐδύναται νὰ
ἐκπεφηνέθῃ ἐν τῷ προηγουμένῳ τῆς ἐ-
πισκευῆς πρῶτοισι κατὰ ὁκταήμενον».
Ἡμεῖς πρόκειται νὰ γυρίσῃ ἡ «ANNA
KAPENINA» μετὰ πρωταγωνιστρίαν τὴν Ἑ-
λίζαμπεθ Ταίηλορ καὶ Ρόσον καὶ Ρα-
σίδης ἡθοποιὸς εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν
ρωσικὴν ἀγορᾶν καὶ διανομὴν. «Ἡ
ἡθοποιὸς ἀμερικανίδα ἔχει πολλὰ νὰ
προσφέρῃ εἰς τὸ καλλιτεχνικὸν ἐπιπεδόν
ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν δημιουργικὴν πρῶτον
αὐτῆς πρὸς ἀραιοῦσιν «ἐπιδόσιν» μετὰ
τῶν λαῶν προσέβλεπε ὁ κ. Τόντ.

Ἡ Ἑλίζαμπεθ Ταίηλορ εἰς ἄλλος εἶ-
πεν ὅτι τῆς ἔκαμε ἐντύπωσιν ἡ ἐπι-
σκέψις τῆς εἰς τὴν Ρωσίαν τῶσαν ἀπὸ
ἀραιοῦσιν ἐπιτεταμένη καὶ κλίσιον αὐτῆς
καὶ ἀπὸ ἀραιοῦσιν ἀνθρώπων. Ἰδιαιτε-
ρεῖς, εἰπεν, τῆς ἔκαμε ἐντύπωσιν ἡ Ρω-
σίς, ἡ ὁποία ὅν καὶ ἀκόμας γερότης
εἶναι συμπᾶσης ἐν τῇ ἀπλότητι τῆς καὶ
μὲ τὸ σπέρμα τῆς τῆς. Εἰς σχετῆ-
την ἰσχυρὴν εἶπε χαρακτηριστικῶς ὅτι
συνήπτε τὸν Κρούστατ εἰς μίαν δε-
ξίωσιν, ὅπου ὅμως τῶσαν ὁ Ρώσος ἡγέ-
της ὄσον καὶ ἡ Ἀμερικανίδα στᾶρ δὲν
ἦλθον νὰ καροῦν, νὰ κροῦσιν ὅμοιον
δὲν συναντήσαν. Ἡ Ταίηλορ ἐπεγράμ-
σε καὶ πόλιν τὴν ἀνάγκην ἀραιοῦσιν
κατανοήσεως καὶ ἐμπιστοσύνης. Εἰς τὴν
Ἑλλάδα τὸ καλλιτεχνικὸν ζεύγος θὰ πα-
ραμῇ ἐπὶ 3—4 ἡμέρας καὶ θὰ ἐπι-
σκεφθῇ τὸ ναυτιλ. διότι ἔχει ἀνάγκην ἀ-
πὸ ἀνάπτυξιν. Τὴν ἑσπέραν ἀραιοῦσιν
παρουσιάζουσιν ἀπὸ τῆς σκεπῆς τοῦ
«Ρέντιο Σίτυ», ὅπου ὡς γεμιστὸν προ-
βάλλεται ἡ ταῖσις τοῦ Τόντ «Ὁ γύρος
τοῦ κόσμου σὲ 80 ἡμέρας».

ΠΑΡΙΣΙ, 3 Φεβρουαρίου. Γαλλικὴν
Πρακτικὴν.—Ὁ Ἀμερικανὸς πολεμι-
στικὸς παραγωγὸς τοῦ Χόλλυ-
γουντ Μάικλ Τόντ καὶ ἡ καλλιτεχνὶς σύ-
ζυγός της Ἑλίζαμπεθ Ταίηλορ μεταβαί-
νουν σήμερον ἀεροπορικῶς εἰς Ἀθήνας,
ἐν ἀναρχίᾳ δὲ θὰ ἐπισκεφθῶν τὴν Ρω-
σιν καὶ τὴν Μαδορίτην. Ὁ Τόντ, ὁ ὁ-
ποῖος μέλλει εἶναι ἐπιστολὴν ἀνταθῶ
ἐν Ρωσίᾳ καὶ ἔστω ἀκόμα ἀπὸ ἀ-
σπράχων, ἐδύναται ἀλλίγον πρὶν ἐκδι-
σταθῇ μετὰ τῆς συζύγου τοῦ τοῦ ἰδιο-
κτητοῦ τῶν αεροπλάνων, τὰ ὁποῖα θὰ
τοὺς μετῴρουν ἀπὸ τὸ Ὄρβι εἰς τὰς Ἀ-
θήνας, ὅτι ἡ Λίζ ἔκαμε μεγάλαν ἐντύ-
πωσιν εἰς τὸν Μόσχον. Ὁ Ἀμερικανὸς
παραγωγὸς εἶπεν δὲ ὁ Ρωσικὸς λαὸς
διανοέσεται, πράγματι, ἀπὸ φιλοσοφί-
κων αἰσθημάτων καὶ ἀνέφερεν ὅτι, ἀ-
πὸ χθὲς εἰς τὴν Μόσχον ἐλάττει τὰ συγ-
χωρητικὰ πάλιν Ρώσων, ἐντάλλων ὅ-
τι οὗτοι δὲν τὸν συνήκισαν, διότι ἦτο
ἡ πρώτη ἐπέτειος τοῦ γάμου του—ὅπως
εἶχε νομισθῇ—ἀλλὰ διὰ τὴν ἐπιτυχὴ ἐκ-
σφενδύσιν τοῦ πρώτου Ἀμερικανικοῦ
δωροφόρου.

ΕΝΑ ΖΕΥΓΟΣ ΤΟΥ ΧΟΛΛΥΓΟΥΝΤ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ



Ἀφίκοντο χθὲς εἰς Ἀθήνας, προερχόμενοι ἐκ Μόσχας, ἡ γνωστὴ Ἀμε-
ρικανὶς ἡθοποιὸς τοῦ κινηματογράφου Ἑλίζαμπεθ Ταίηλορ καὶ ὁ
σύζυγός της παραγωγὸς κ. Τόντ. Περί τῆς ἀφίξεώς των καὶ τῶν δη-
λώσεών των γράφομεν παραπληρώως. Ἀνωτέρω, ἡ καλλιτεχνὶς τοῦ
Χόλλυγουντ καὶ ὁπσθεν δεξιὰ, ὁ κ. Μάικλ Τόντ.

To Bhma, 4.2.1958, σελ. 2.

To Vima, 4.2.1958, p.2 (Headline:
“Elizabeth Taylor and Todd in Athens”).

08

ΒΑΣΙΛΙΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ στο Κεντρικό Κατάστημα

ROYAL VISITS
to the Head Office

Ο Διοικητής της Τράπεζας Ξ. Ζολώτας
και οι Υποδιοικητές Δ. Γαλάνης και
Ι. Πεσμαζόγλου υποδέχονται τον βασιλιά
Παύλο και τον διάδοχο Κωνσταντίνο
στην Τράπεζα (1960).

Bank of Greece Governor X. Zolotas
and Deputy Governors D. Galanis and
I. Pesmazoglou welcoming King Paul
and crown prince Constantine
to the Bank of Greece (1960).

IATE/HABoG A8S1Y1F52T6

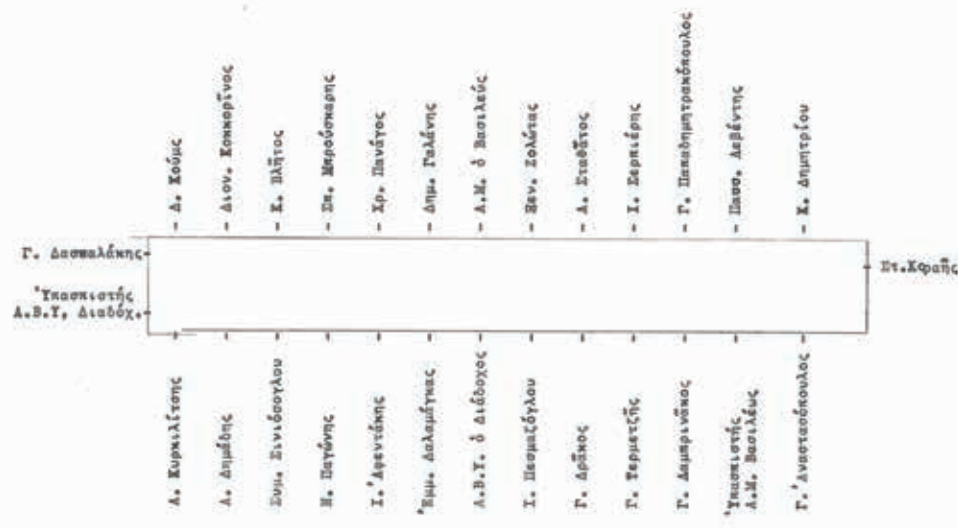




Ο βασιλιάς και ο διάδοχος
με τους εκπροσώπους των παραγωγικών
τάξεων και τη Διοίκηση της Τράπεζας (1960).
The King and the crown prince with the Bank's
Administration and representatives
of the productive classes (1960).

IATE/HABoG A8S1Y1F52T17, A8S1Y1F52T18





Διάταξη θέσεων για το «πρόγευμα» (1962).
Seating arrangement for the luncheon (1962).

IATE/HABoG A1S14Y1F7T5

Οι βασιλείς επισκέπτονται την Τράπεζα της Ελλάδος περίπου μία φορά τον χρόνο, όπως αποτυπώνει με τον φακό του και ο Μεγαλοκονόμου το διάστημα 1958-1966. Την πρωτοβουλία της πρόσκλησής τους έχει ο μακροβιότερος Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, Ξενοφών Ζολιώτας. Ο βασιλιάς Παύλος, όσο ζει, προσέρχεται πρόθυμα στα γεύματα, στις περισσότερες περιπτώσεις μαζί με τον διάδοχο Κωνσταντίνο, προκειμένου να συναντά τους «εκπροσώπους των παραγωγικών τάξεων».

Στα γεύματα συμμετέχουν υψηλόβαθμα στελέχη της Τράπεζας,

The royals visit the Bank of Greece about once a year, as captured by the lens of Megalokonomou over the period 1958-1966. These visits are at the invitation of Xenophon Zolotas, the longest-standing Governor of the Bank of Greece. King Paul, for as long as he lives, graciously accepts the invitations to luncheons and other events at the Bank, in most cases accompanied by the crown prince, Constantine, as an opportunity for meetings with the "representatives of the productive classes". These formal occasions are also attended by high-ranking officials of the Bank and of the Royal

ΕΙΣ ΠΑΡΑΤΕΘΕΝ ΧΘΕΣ ΠΡΟΓΕΥΜΑ
Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΜΕ ΤΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΙΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΩΝ ΤΑΞΕΩΝ

[illegible][illegible]

Το Βήμα, 4.6.1960, σελ. 5.

To Vima, 4.6.1960, p. 5 (Headline:

"The King with the Administration of the Bank of Greece and representatives of the classes").

αλληλά και της Αυλής, όπως
 διαπιστώνεται π.χ. από δημοσίευμα
 στην εφημερίδα *Το Βήμα*,²⁴
 απ' όπου μαθαίνουμε ότι στο
 «πρόγευμα» που ο Ζολιώτας
 παρέθεσε στον βασιλιά Παύλο
 και τον διάδοχο τον Ιούλιο του
 1960 παρέστησαν οι Υποδιοικητές
 Γαλιάνης και Πεσμαζόγλου,
 ο κυβερνητικός επίτροπος
 Ζαριφόπουλος, ο Μέγας Αυλήρχης
 Λεβίδης και οι υπασπιστές του
 βασιλιά και του διαδόχου.
 Επίσης, παρακάθισαν οι πρόεδροι
 των οργανώσεων των παραγωγικών
 τάξεων, μεταξύ άλλων του
 Εμπορικού και Βιομηχανικού
 Επιμελητηρίου Αθηνών και

Συγκέντρωση όλων των προσπαθειών εις την οικονομικήν ανάπτυξιν

ΜΟΝΟΝ ΕΑΝ ΣΠΕΥΣΩΜΕΝ
θά προλάβωμεν, τονίζει ὁ Βασιλεὺς

- Ξεέφρασε την χαράν του διότι διανύομεν περίοδον πολιτικής
ὁμαλότητος καί οικονομικῆς σταθερότητος

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Κ. Ξ. ΖΟΛΩΤΑ

«Πρέπει να συστηθούν όλες οι προτάσεις μας με
να λειτουργούν τον οικονομικό άνθρωπο. Καταργούμε
αγοράς και τις αποδοχές σταθερά. Το μέγα
πρόβλημα είναι να διασφαρίσει ότι να παραμείνει.
Και να διατηρείται ορισμένες πολιτικές απόψεις
και οικονομικές απόψεις. Τότε γίνεται ο Εθνικός
Κοινωνισμός κατά κάποιο τρόπο να είναι ο κο-
νός της διαρκούς προέλευσης, το οποίο παρέρ-
μας είναι το αίσθημα της Γερμανίας της Ελλάδας
και της Γαλλίας. Ο Εθνικός Κοινωνισμός είναι
ένα κοινόκοινο εκπαιδευμένο είναι τον πολιτιστικό
τοίχο της χώρας. Και αυτό ο Αίσθημα της Γερμανίας
καταργεί κ. Δα. Σολωτός προφανώς τον Βασιλιά
το ξέρει»

αμεταμέλητοι.

«Το Γράμμα της Έλλης και οι Ισπανοί των παραγωγών πέλας της χώρας αποτελούν ιδιαίτερα ευτυχισμένη των παραγωγών της σίμης εν μέσω κρίσις. Ο άριστος Διευθυντής Πέλας (κατασκευαστής πέλας) εν μέσω αυτής της κρίσεως, της απόλυτης Έλλης εν μέσω της έλλης των παραγωγών των παραγωγών άριστων εν μέσω της έλλης και οι συνεργάτες με την Βουλία

[illegible]

Το Βήμα, 24.6.1964, σελ. 7.

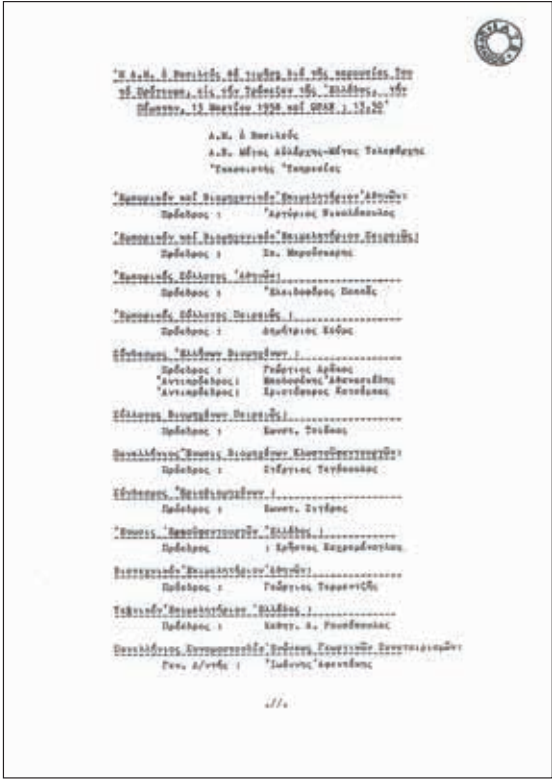
To Vima, 24.6.1964, p. 7

(Headline: "Only if we hurry, will we make it on time, says the King").

Court, as can be seen e.g. from a report in the newspaper *To Vima*,²⁶ that the breakfast held by Zolotas in honour of King Paul and the Crown Prince in June 1960 had been attended by Deputy Governors Galanis and Pesmazoglou, government commissioner Zarifopoulos, the Grand Marshal of the Royal Court Levidis, and the aides-de-camp to the King and the Crown Prince. Also invited were the presidents of the Athens Chamber of Commerce

της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος. Σύμφωνα με το δημοσίευμα, ο βασιλιάς παρέμεινε στην Τράπεζα περισσότερες από δύομισι ώρες, στη διάρκεια των οποίων συνομίλησε με τη Διοίκηση, αλλὰ και κατ’ ιδίαν με τους εκπροσώπους των παραγωγικών τάξεων. Από αντίστοιχο δημοσίευμα στην ίδια εφημερίδα τέσσερα χρόνια αργότερα, το 1964,²⁵ διαπιστώνεται ότι ο νέος βασιλιάς Κωνσταντίνος συνέχισε αυτήν την παράδοση του πατέρα του, ο οποίος είχε στο μεταξύ αποβιώσει. Στο γεύμα εκείνης της χρονιάς, ο βασιλιάς δήλωσε ευχαριστημένος «διότι διανύομεν περίοδον πολιτικής ομαλότητας και οικονομικής σταθερότητας», ενώ ο Ζολώτας εξέφρασε τη βεβαιότητα ότι ο νέος βασιλιάς θα προωθήσει «το μέγα δημοκρατικόν και δημιουργικόν έργον» του πατέρα του.

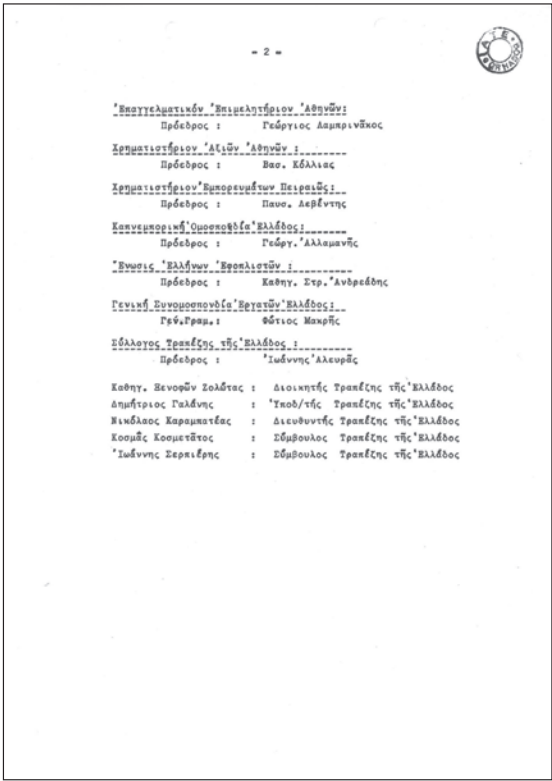
and Industry, the General Confederation of Greek Labour, the Athens Stock Exchange, the Industrial Association, the Athens Chamber of Industries and others. According to the article, the King’s visit lasted more than two and a half hours, during which he talked with the Bank’s Administration and had one-to-one talks with the representatives present. A similar report in the same newspaper four years later, in 1964,²⁷ indicates that the newly crowned King Constantine continued this tradition of his late father’s. At that year’s luncheon, the King stated being pleased “because we have entered a period of political normality and economic stability”. Zolotas, in turn, expressed confidence that the new king would pursue his father’s “great democratic and creative work”.



Κατάλογος καλεσμένων για το «πρόγευμα» στον ξενώνα της Τράπεζας της Ελλάδος (1958).

Guest list to the luncheon at the banquet hall of the Bank of Greece (1958).

IATE/HABoG A1514Y1F7Z



09

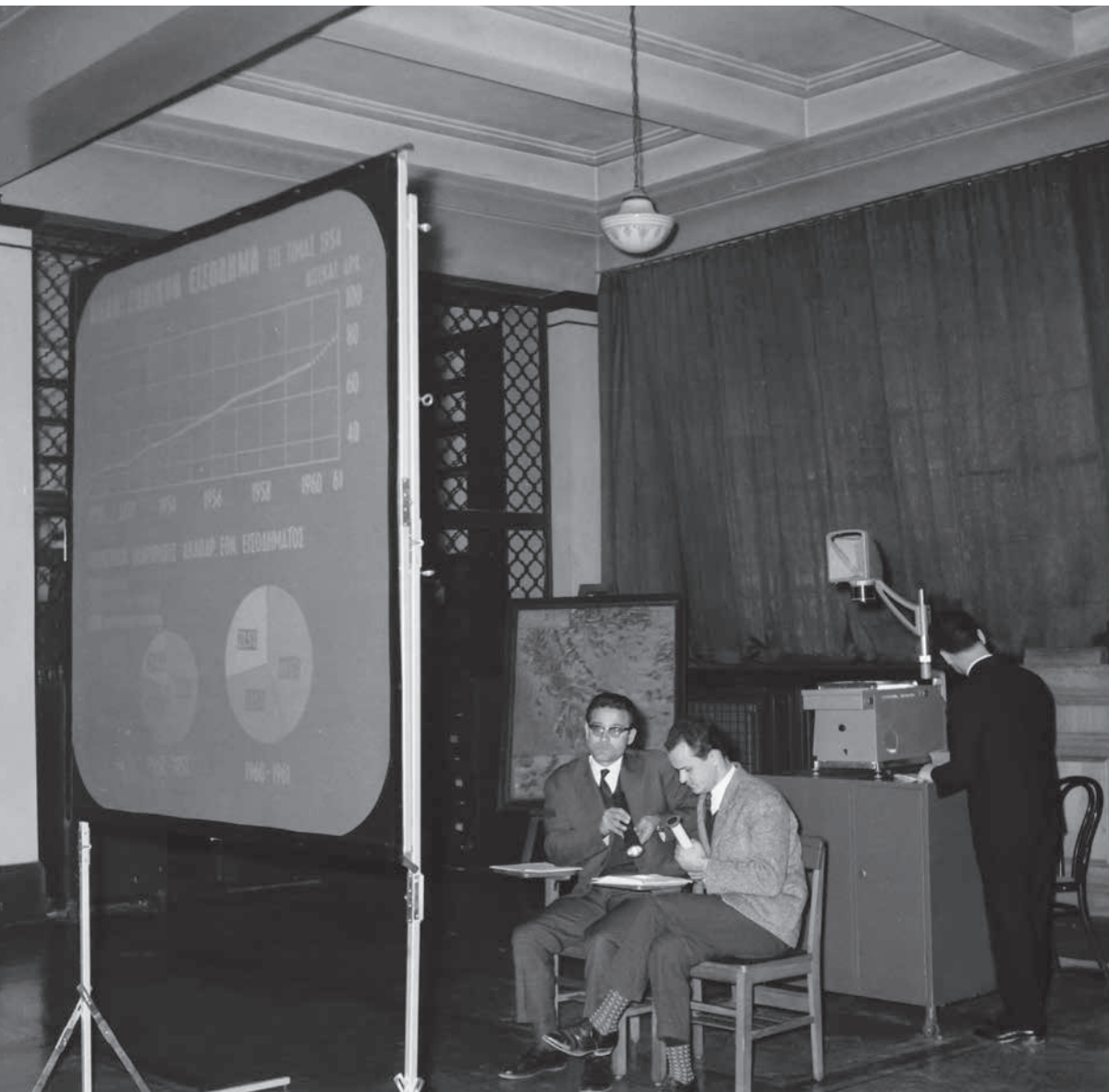
ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ Η οικονομία με τη «γλώσσα» των διαγραμμάτων

KARAMANLIS'S
VISIT
Economy
in the “language”
of charts

Ο Πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής
στη Βιβλιοθήκη της Τράπεζας. Δίπλα
από τον Διοικητή Ξ. Ζολώτα, διακρίνεται
ο Υποδιοικητής Γ. Πεσμαζόγλου (1962).
Prime Minister Konstantinos Karamanlis
(standing, at left) at the Library
of the Bank of Greece. Seated at centre
is Governor X. Zolotas and, to his right,
Deputy Governor Y. Pesmazoglou (1962).

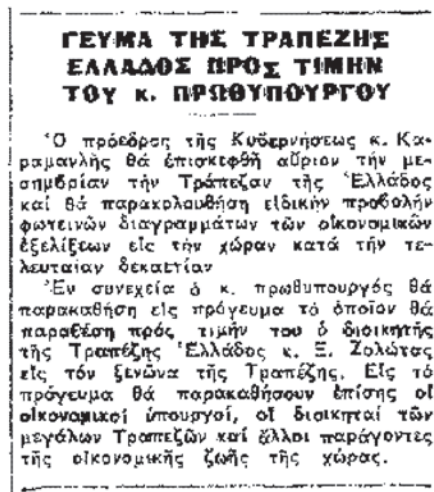
IATE/HABoG A8S1Y1F62T4





Προβολή των «φωτεινών
διαγραμμάτων» (1962).
Slide projection of "luminous
charts" (1962).

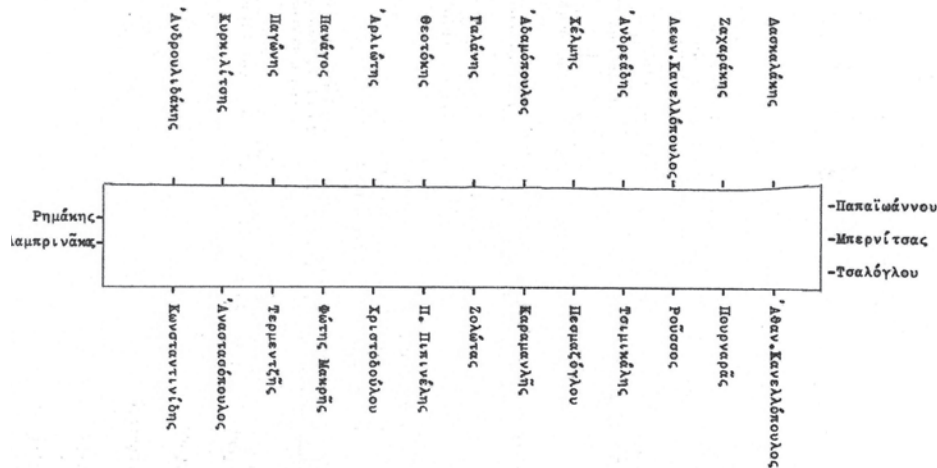
IATE/HABoG A8S1Y1F62T9, A8S1Y1F62T5



To Bhma, 16.3.1962, σελ. 6.

To Vima, 16.3.1962, p. 6

(Headline: "Luncheon of the Bank of Greece in honour of the Prime Minister").



Διάταξη θέσεων για το γεύμα
pros τιμήν του Κ. Καραμανλή.

Seating arrangement for the luncheon
in honour of K. Karamanlis.

IATE/HABoG A1514Y1F24T2

Μεσημέρι Παρασκευής,
16 Μαρτίου 1962. Η Διοίκηση
της Τράπεζας της Ελλάδος
υποδέχεται τον Πρωθυπουργό
Κωνσταντίνο Καραμανλή, στελέχη
του οικονομικού επιτελείου της
κυβέρνησης, διοικητές τραπεζών,
επιχειρηματίες και δημοσιογράφους.
Ο χώρος της βιβλιοθήκης, στον
τρίτο όροφο του κεντρικού
μεγάρου, έχει διαμορφωθεί
κατάλληλα για «ειδική προβολή
φωτεινών διαγραμμάτων», όπως
αναφέρει το σχετικό δελτίο τύπου.²⁶
Πίσω από την κάπως γλαφυρή
περιγραφή κρύβεται μία τεχνολογία
αιχμής: ένα επιδιασκόπιο, με το
οποίο τα στελέχη της Υπηρεσίας
Οικονομικών Μελετών προβάλλουν
διαγράμματα, ζωγραφισμένα
στο χέρι, με τις οικονομικές
εξελίξεις της τελευταίας δεκαετίας.
Σήμερα ίσως να μας ξενίζει η
εικόνα ενός Πρωθυπουργού,
συνοδεία κορυφαίων οικονομικών
παραγόντων, σε μία εκδήλωση
για την προβολή διαφανειών.
Για τα δεδομένα μιας εποχής χωρίς
ηλεκτρονικούς υπολογιστές και
επίπεδες οθόνες, όμως,
η επεξεργασία και η απεικόνιση
αριθμητικών δεδομένων
αποτελούσε καθημερινό άθλο
για εκατοντάδες υπαλλήλους
της Τράπεζας.
Υποδεχόμενος τον Πρωθυπουργό,
ο Διοικητής της Τράπεζας
της Ελλάδος εξηγεί πως: «η
εργασία αυτή αποβλέπει εις το
να παρουσιάσει τα οικονομικά
και νομισματικά επιτεύγματα της

Friday, 16 March 1962, midday. The
Bank's Administration welcomes
Prime Minister Konstantinos
Karamanlis and members of his
economic team, as well as bank
governors, entrepreneurs and
journalists. The library, on the third
floor of the Bank's Head Office,
has been rearranged for a "special
projection of luminous charts", to
quote a press release.²⁸
What this fanciful phrase actually
denotes is a state-of-the-art device,
i.e. an overhead projector, which
enabled the staff of the Bank's
Economic Research Service to
project charts, manually drawn,
showing economic developments
over the previous decade. Today,
to see a Prime Minister with
his team of economic experts
attending a slide projection would
probably strike us as odd. Back
then, however, before the advent
of computers and flat screens,
the processing and graphic
representation of figures was an
arduous daily task for hundreds of
employees at the Bank of Greece.
Welcoming the Prime Minister
to the Bank of Greece, Governor
Zolotas explains that: "the aim
of this project is to present
Greece's economic and monetary
achievements over the past
decade, in a 'cold' and objective
manner, using the language of
figures and charts. [...] These
facts and figures indicate that the
Greek economy has made serious
progress over the past decade."²⁹

Ειδική προβολή φωτεινών διαγραμμάτων
για τον Πρόεδρο της Κυβερνήσεως
και πρόγραμμα προς τιμήν του

ΕΞΕΛΛΑΟΥ, στις 16 Μαρτίου οργανώθηκε ειδική προβολή των διαγραμμάτων των οικονομικών εξελίξεων για τον Πρόεδρο της Κυβερνήσεως κ. Κ. Καραμανλή. Την προβολή αυτή παρακολούθησαν επίσης οι Υπουργοί κ.κ. Σπ. Θεοτόκης, Π. Πικινιάδης και Κ. Λαδινόπουλος, οι Διοικητές Τραπεζών κ. κ. Δημ. Χέμης, Ν. Χριστοδούλου, Κ. Αρλιώτης και Σ. Άνδρεαδής, οι Υποδιοικητές της Τραπέζης κ. κ. Δ. Γαλάνης και Γ. Πασαζούγλου, ο Πρόεδρος του Ήμιτοροβιομηχανικού Έπιμελητηρίου κ. Χ. Πανάγος, ο Πρόεδρος του Τεχνικού Έπιμελητηρίου κ. Ν. Παγώνης, ο Πρόεδρος του Βιοτεχνικού Έπιμελητηρίου κ. Γ. Τερμεντζής, ο Πρόεδρος του Έπαγγελματικού Έπιμελητηρίου κ. Γ. Λαμπρινάκος, ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Βιομηχάνων κ. Α. Κανελλόπουλος, ο Πρόεδρος του Έμπορικού Συλλόγου κ. Γ. Άνταστασάκης, ο Πρόεδρος της Συνομοσπονδίας Βιοτεχνών κ. Γ. Μπερνίκας, ο Πρόεδρος της ΠΑΣΕΒΕ κ. Π. Ρούσος, ο Γενικός Γραμματέας της ΓΣΕΕ κ. Φ. Μακρής, ο Πρόεδρος του Συλλόγου των Γκαλλήνων της Τραπέζης κ. Γ. Δασκαλάκης, και στέλεχη της Διευθύνσεως Οικονομικών Μελετών και της Γπηρεσίας της Νομισματικής Έπιτροπής.

Πριν από την προβολή των διαγραμμάτων, ο Διοικητής της Τραπέζης κ. Ξ. ΖΟΛΩΤΑΣ προσεφώνησε ως εξής τον κ. Πρόεδρο της Κυβερνήσεως :

« Κύριε Πρόεδρε,

» Η Τράπεζα της Έλλάδος, και ιδιαιτέρως η Υπηρεσία Οικονομικών Μελετών, σάς ευχαριστεί διά την τιμήν νά έλλετε νά παρακολουθήσετε μίαν προσφάτως συμπληρωθείσαν εργασίαν της. Η εργασία αυτή αποβλέπει εις τό νά παρουσιάση τά οικονομικά και νομισματικά επιτεύγματα της Έλλάδος κατά την τελευταίαν δεκαετίαν ψυχρός και αντικειμενικός διά της γνώσεως των αριθμών και των διαγραμμάτων.

» Η Υπηρεσία έργουται διά την γρηγορότητα των αριθμών και την αντικειμενικότητα των σχολίων. Ας αυτά προσάπτει μία σοβαροτάτη πρόοδος της Έλληνικής Οικονομίας κατά την τελευταίαν δεκαετίαν και ένα καθόλου νομισματικής σταθερότητας κατά την τελευταίαν έκαετίαν.

» Είναι άληθής ότι άκούονται μεμνημοίαι όσον άφορά τά επιτεύγματα της Έλλάδος και ζητήσιν αύθεις του ρυθμού

της οικονομικής ανάπτυξεως και μεγαλύτερα άνήψους του επιπέδου της ζωής. Αυτό είναι καλόν σημείον, διότι άλλοίμοιον εάν ίκανοποιούμεθα μέ τά επιτεύγματά μας και όσταματούσε ή όδηι πρός περαιτέρω άνάπτυξιν και βελτίωσιν του επιπέδου ζωής. Από την άλλην πλευράν όμως δεν πρέπει οι ίδιοι νά υποτιμούμεν τά επιτεύγματά μας, τά όποια, έφ συγκρίσει μέ άλλας άνπτυγμένας και μη χώρας, είναι μεγαλύτερα. Νομίζω δέ ότι τοúτο είναι πολύ σημαντικόν διά μίαν δημοκρατικήν χώραν όπως ή Έλλάς, εις την όποιαν ή ιδιωτική πρωτοβουλία παίζει σπουδαίον ρόλον εις την άνάπτυξιν της οικονομίας. Πρέπει όμως νά μη λησμονώμεν ότι, διά νά προοδεύη και ευημερήσ η τάπος μας, και διά νά περιφρουρήσομεν τάς ελευθερίας μας, όφειλομεν νά καταβάλωμεν κάθε προσπάθειαν διά νά διατηρηθή και ένσχυρή τό έννομόν ψυχρολογικόν κλίμα, τό όποιον είναι άπαραίτητον διά νά άνπτυχθή και καρποφορήσ η κάθε δημογενική προσπάθεια. »

Μετά την προβολή ο κ. Πρόεδρος της Κυβερνήσεως, άφού συγχάρηκε τη Διοίκηση της Τραπέζης για τό μεθοδικόν και πρωτότυπον τρόπον πού παρουσίασε την εξέλιξη της έλληνικής οικονομίας, έξέφρασε τη ζωνήρ ικανοποίησή του για τό γεγονός ότι οι ψυχροί και άψευδείς αριθμοί, μελετόμενοι και παρουσιαζόμενοι κατά τρόπο άντικειμενικόν και επιστημονικόν, επιβεβαιώνουν τίς διαπιστώσεις της Κυβερνήσεως για την οικονομική εξέλιξη της χώρας.

« Η εργασία σας αυτή, έλπε, συμβάλλει ούσιαστικώς εις την διαφύσιν της κοινής γνώμης, διαφύσιν η όποία είναι άπαραίτητος διάτι επιτρέπει εις τον λαόν νά άντιμετωπίσ η μέ ρεαλισμόν τάς επιτεύξεις και τά προβλήματα της οικονομικής προόδου. Έξ άλλον δημογενεί αισθημα έμπιστοσύνης, τό όποιον είναι άπαραίτητον διά την εύδοκίαν της προσπάθειας διά την οικονομικήν άνάπτυξιν της χώρας, και όδωι την καλύτεραν άπάντησιν εις την δημογώνιαν, ή όποία διατεφείλναι την άλήθειαν και άποτελεί τον μεγαλύτερον κίνδυνον διά τον λαόν και διά τό μέλλον της οικονομίας μας. »

Τότερα παρετέθη στην ξενώνα της Τραπέζης πρόγραμμα προς τιμήν του κ. Προέδρου της Κυβερνήσεως, όπου παρακάθησαν, έκτός των κ.κ. Υπουργών, και οι Διοικητές των Τραπεζών, οι Πρόεδροι των Οργανώσεων και οι έλλοι οικονομικοί και δημοσυνομικοί παράγοντες πού είχαν παρακολουθήσει την προβολή.

Ο Κύκλος, τεύχος 9, τόμος Β',
Μάρτιος 1962, σελ. 84.

Bank of Greece staff magazine Kyklos,
Issue 9, vol. 2, March 1962, p. 84.

The economic developments shown in the charts were remarkable – even by today’s standards. Getting back on its feet after a long period of war and destruction, the Greek economy grew at an average annual rate of 5.7% in the 1950s, with drivers such as power generation (the Public Power Corporation), the chemical and metal industries recording even higher growth rates. Some 750,000 people moved from the countryside to the cities and income per capita rose by nearly 60%.

ετήσιο ρυθμό 5,7%. Κλάδοι αιχμής, όπως η ηλεκτροπαραγωγή (ΔΕΗ), η χημική βιομηχανία και η μεταλλουργία, σημείωσαν ακόμη μεγαλύτερη άνοδο. Κάπου 750.000 άνθρωποι μετακινήθηκαν από την ύπαιθρο στα αστικά κέντρα και το κατά κεφαλήν εισόδημα αυξήθηκε σχεδόν κατά 60%.

Ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Ξενοφών Ζολώτας είχε κάθε λόγο να είναι περήφανος. Η προσήλωσή του στη νομισματική σταθερότητα, μαζί με τη συστηματική πιστοδότηση των επενδύσεων, αποτελούσαν βασικά συστατικά της εφαρμοζόμενης συνταγής. Λίγους μήνες νωρίτερα, ο Υποδιοικητής της Τράπεζας Ιωάννης (Γιάγκος) Πεσμαζόγλου είχε διαπραγματευθεί με επιτυχία, για λογαριασμό της κυβέρνησης, τη Συμφωνία Σύνδεσης της Ελλάδος με τη νεοσύστατη τότε Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ). Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, από την πλευρά του, τόνιζε με κάθε ευκαιρία τις οικονομικές επιδόσεις της χώρας. Πάντα ετοιμόδοτος, ο ηγέτης της αξιωματικής αντιπολίτευσης Γεώργιος Παπανδρέου ανέτεινε πως, ενώ «οι αριθμοί ευημερούν, οι άνθρωποι πάσχουν», με αποτέλεσμα «ο κομπασμός της ευημερίας» να αποτελεεί πρόκληση προς τη νοημοσύνη του λαού.²⁸ Βρισκόμαστε, άλλωστε, στην πιο οξεία φάση του «ανένδοτου αγώνα»: η πολιτική αντιπαράθεση κορυφώνεται.

Ελλάδος κατά την τελευταίαν δεκαετίαν ψυχρός και αντικειμενικώς διά της γλώσσης των αριθμών και των διαγραμμάτων. [...] Αν’ αυτά προκύπτει μια σοβαρωτάτη πρόοδος της ελληνικής οικονομίας κατά την τελευταίαν δεκαετίαν».²⁷ Οι οικονομικές εξελίξεις που αποτυπώνουν τα διαγράμματα είναι εντυπωσιακές – ακόμα και με τα σημερινά δεδομένα. Έχοντας σταθεί στα πόδια της για πρώτη φορά μετά από μακρά περίοδο πολέμου και καταστροφών, η ελληνική οικονομία τη δεκαετία του 1950 αναπτύχθηκε με μέσο

Bank of Greece Governor Xenophon Zolotas had every reason to be proud. His steadfast commitment to monetary stability and the systematic supply of credit for financing investment were the main ingredients of his recipe. Just a few months earlier, Deputy Governor Ioannis Pesmazoglou had, on behalf of the government, successfully negotiated Greece’s Association Agreement with the fledgling European Economic Communities (EEC). Konstantinos Karamanlis, in turn, seized every opportunity to extol Greece’s economic achievements. On the other hand, the leader of the Opposition, Georgios Papandreou, with his characteristic quick wit, countered that “while the numbers prosper, the people suffer”, so much so in fact that “all the boasting about the supposed prosperity” was an insult to the intelligence of the people.³⁰ Let us not forget that the political stand-off (the so-called “relentless struggle” against Karamanlis) was, at that time, at its peak.

10

ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ δικτατορίας

BOND ISSUES
during
the military
dictatorship

Ανακοίνωση του «νέου λαχειοφόρου
δανείου» (1970).

Announcement of the "new lottery
bond issue" (1970).

IATE/HABoG A8S1Y1F75T8





Ο Πρωθυπουργός Κ. Κόλλιας στα ταμεία της Τράπεζας της Ελλάδος (1967).

Prime Minister K. Kollias at a counter of the Bank of Greece (1967).

IATE/HABoG A851Y1F90T7



Ο Αντιπρόεδρος της χουντικής κυβέρνησης Σ. Παττακός και ο Υπουργός Οικονομικών Α. Ανδρουτσόπουλος στο γκισέ της Τράπεζας (1970).

Vice-president of the military junta S. Pattakos and Finance Minister A. Androutsopoulos at a counter of the Bank (1970).

IATE/HABoG A851Y1F74T4

Έχουν περάσει 13 χρόνια από τη συνέντευξη τύπου του Σ. Μαρκεζίνη για το πρώτο μεταπολεμικό εσωτερικό δάνειο. Η έκδοση ομολόγων αποτελεί σχεδόν κοινοτοπία στην οικονομική ζωή του τόπου. Άλλωστε, πρόκειται για τον κύριο τρόπο με τον οποίο διαδοχικές κυβερνήσεις καλύπτουν τα ελλείμματα που γεννά κάθε χρόνο το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων – γι' αυτό και τα περισσότερα δάνεια επονομάζονται «οικονομικής αναπτύξεως».

Εντούτοις, κάθε νέα έκδοση δανείου αποτελεί μία δοκιμασία της εμπιστοσύνης απέναντι στην εκάστοτε κυβέρνηση· όταν οι αποταμιευτές ανησυχούν για τις προοπτικές της οικονομίας, η ζήτηση για ομόλογα είναι μικρή και το πλήγμα στο γόνητρο της κυβέρνησης μεγάλο.

13 years after S. Markezinis's press conference regarding the first post-war domestic loan, bond issues have become commonplace in Greek economic life. This is not surprising, as bond issues are the main instrument used by successive governments to finance the deficits generated, year after year, by the public investment programme. Most of these loans are labelled "economic development loans". Still, every new government bond issue is a test of public confidence in the respective government: whenever savers are worried about the economic outlook, the demand for bonds weakens, dealing a blow to the government's credibility.

Δευτέρα 23 Οκτωβρίου 1967,
ώρα 9:00 το πρωί. Πρώτη ημέρα
εγγραφών για το νέο «δάνειο
οικονομικής ανάπτυξης», ύψους
1,55 δισεκ. δραχμών – το πρώτο
που εκδίδεται μετά το στρατιωτικό
πραξικόπημα της 21ης Απριλίου.
Οι συνταγματάρχες γνωρίζουν
καλά πως τυχόν αποτυχία του
δανείου θα έθιγε το γόνητρο της
κυβέρνησης Κόλληλα, την οποία
ειλέγχουν. Λίγο αφού ανοίξουν οι
πόρτες των τραπεζών, στελέχη της
κυβέρνησης επισκέπτονται όλα τα
κεντρικά καταστήματα των τραπεζών

Monday, 23 October 1967, 9:00 a.m. First day of subscriptions to the new "economic development loan", amounting to 1.55 billion drachmas – the first bond issue after the military coup of 21 April 1967. The colonels are aware that a failure of the bond issue would hurt the credibility of the puppet government headed by Prime Minister Konstantinos Kollias. Shortly after banks open for business, government officials visit all bank head offices to launch the new loan. The Bank of Greece receives a visit from the

ΔΟΥΡΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΛΑΪΚΩΝ
ΤΑΞΕΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΔΑΝΕΙΟΝ

Έκαλύφθη ήδη ποσόν 790 εκ. δραχμών

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ κ. ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Ὁ ἐπαρχὸς τῶν Οἰκονομικῶν κ. Ἀδαμόντιος Ἀνδρουτσόπουλος ἐξ ἀφορίτης τοῦ πρωτοφανοῦς καὶ αὐτονομίης ἐπιδησιασμοῦ μετὰ τοῦ ἐ-

Τά πλεονεκτήματα του δανείου

[illegible]

2) ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ. 'Η τελεση αι
δυνατοτητα του βασιλεως εκλογεσθαι
αυτον εν τω βασιλει 7,55%, ουκ
εν τω βασιλει και αλλα βασιλει
εν τω βασιλει και αλλα βασιλει

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

1) ΕΠΙΤΟΚΙΟΝ, 6,5% ετησίως, 8-

Αἱ δύο ἐτήσια κλη-
ρώσεις τοῦ λαχείου,
ἐξασφαλίζουν ση-
μαντικόν κέρδος εἰς
κάθε ὁμολογιούχον.

Το Βήμα, 27.10.1967,
πρωτοσέλιδο.

To Vima, 27.10.1967,
front page (Headline:
"Working classes
massively subscribe
to the bond issue").

Δάνειο Οικονομικής Ἀναπτύξεως

**ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΕΔΟΘΗ
ΣΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΩΝ ΠΡΟΕΓΓΡΑΦΩΝ**

«Τό χάσμα πρέπει νά καλυφθῇ»

Πανηγυρικό χαρακτήρα προσέλα-
βε η χθεσινή έναρξη των προε-
γγραφών στο έφετηριο Λαχειοφόρο
Δάνειο Οικονομικής Άναπτύξεως.
Οι δύο αντιπρόεδροι και οι ύπο-
γοι της Κυβερνήσεως προσήλθαν
στις τραπεζές και τα άλλα έξου-
σιοδοτημένα πιστωτικά ίδρύματα
και ένεγράφησαν στο Δάνειο. Σέ
όμιλιες τους, οι κ.κ. ύπουργοι έξή-
ραν την σημασία του νέου δανείου
και έξέφρασαν την πεποίθηση γιά
τήν άόρατα λαϊκή συμμετοχή.

ένεργωσή για το δάνειο στην Κτη-
ματική, είπε, μεταξύ άλλων, ότι η
'Ελλάς κοστ'όλην τήν διάρκειαν
του δίου της είχε μόνο ποδογόνον
οικονομίας και από τού τελευταίου
πολέμου άπώλεσε πολλές εύκαιρίας
διά να σημερινή του χάσμα, το ό-
ποιον τήν χωρίζει από τας οικονο-
μικώς ανεπτυγμένας οικονομίας της
Δύσεως και ότι «η μάχη η
όποια δίδεται σήμερα, άποσκοπεί
εις τήν άμεταβλή αναντίστροφ ης με
τελικόν στόχον τόν μηδενισμό, εί-
 δυνατόν, του χάσματος αυτού».

● Ο Α΄ Αντιπρόεδρος κ. Πατακός προσήλθε και ένεγράφη στο δάνειο στην Τράπεζα της Ελλάδος, ο δε Β΄ Αντιπρόεδρος κ. Πατίλης μετέβη και ένεγράφη ο αυτό στην Έθνική Τράπεζα. Ο ύπουργός Συντονισμού κ. Μακαρίζος, ο οποίος

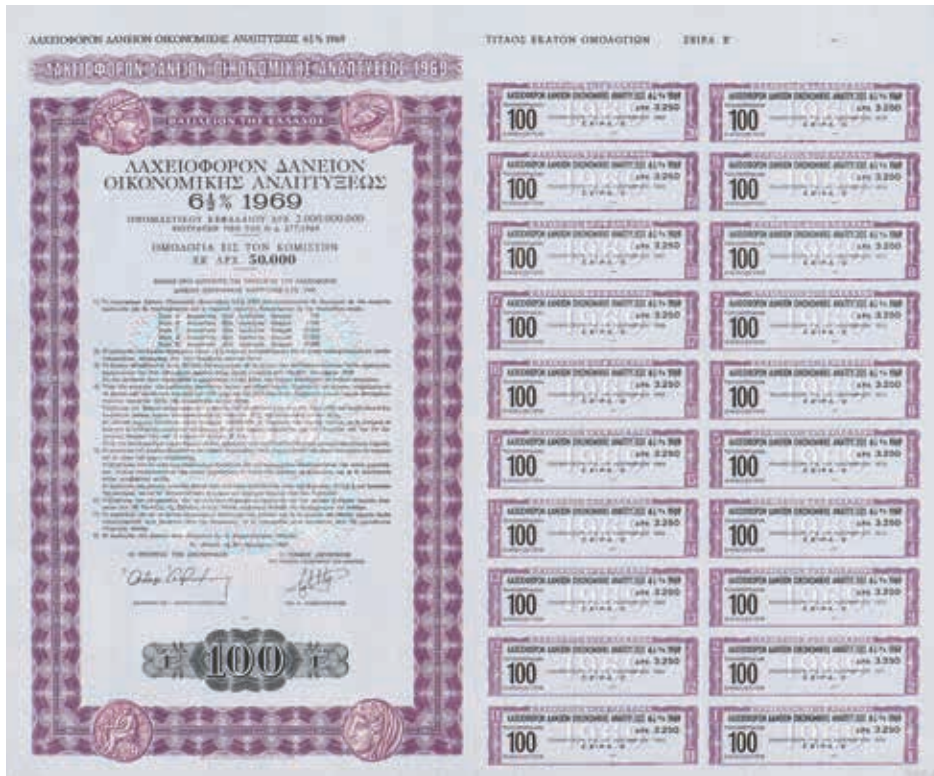
● Κατά κυβερνητική ανακοίνωση, ανάλογη απόδοσφαιρα έδωθε στην Έναρξη τών προεγγραφών σέ όλόκληρη τήν χώρα. Σέ όλες τίς πρωτεύουσες τών Νομών προσήλθαν πρώτοι οι νομαρχες καί ένεγράφησαν στό Δάνειο.

Τα Νέα, 4.11.1969, σελ. 10.

Ta Neg. 4.11.1969. p. 10

(Headline: "Economic development loan: The pre-subscriptions are launched with great ceremony").

Prime Minister himself and from Finance Minister Adamantios Androutsopoulos. Over the previous days, the daily press has run front-page advertisements



Εκατονταπλή ομολογία
του λαχειοφόρου δανείου
οικονομικής ανάπτυξεως 6½% (1969).

100-unit bond, economic
development lottery loan issued
at 6½% (1969).

ΤτΕ - Νομισματική Συλλογή / BoG - Numismatic
Collection ΠΠΠ19/651

διαφήμιζαν τους όρους των ομολόγων, ενώ εκπρόσωποι διαφόρων επαγγελματικών φορέων έκαναν λόγο για «χρέος τιμής παντός εθνοπρεπώς σκεπτομένου Έλληνας να αγοράσει έστω και μίαν ομολογία»!²⁹

Η ιεροτελεστία επαναλαμβάνεται και παγιώνεται τα επόμενα χρόνια. Κάθε φθινόπωρο, με αφορμή την έκδοση των νέων δανείων, κορυφαία στελέχη του Απριλιανού καθεστώτος παρελαύνουν στις τράπεζες, το Χρηματιστήριο και το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, όπου φωτογραφίζονται να αγοράζουν ομόλογα. Το 1969 και 1970, την Τράπεζα της Ελλάδος επισκέπτονται ο Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης Στυλιανός Παττακός και ο Υπουργός Οικονομικών Αδαμάντιος Ανδρουτσόπουλος· στα γκισέ τούς υποδέχεται ο Διοικητής Δημήτριος Γαλιάνης.

Η δικτατορία των συνταγματαρχών αναγνώρισε εξ αρχής ότι τυχόν επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης μπορούσε να αποτελέσει επιπλέον εστία αμφισβήτησης. Οι επενδύσεις έπρεπε να συνεχιστούν και να επιταχυνθούν, με το πιστωτικό σύστημα και τον δημόσιο δανεισμό να καλούνται να πειθαρχήσουν σε αυτήν την επιταγή. Στην πράξη, οι πιθανότητες αποτυχίας μιας ομολογιακής έκδοσης ήταν μηδενικές· ο κρατικός έλεγχος στο τραπεζικό σύστημα αποτελούσε εγγύηση επιτυχίας. Οι πηχυαίοι τίτλοι των εφημερίδων για την «αθρόα εγγραφή των λαϊκών

of the bond issue, along with admonitions from representatives of business associations stressing that “every nation-minded Greek has a moral duty to purchase at least one bond”!³¹

This ritual would become routine in following years. Every autumn, on the occasion of a new bond issue, top-ranking officials of the military dictatorship make a tour of the banks, the Stock Exchange and the Postal Savings Bank, and have their photos taken purchasing bonds. In 1969 and 1970, the Vice President of the government, Stylianos Pattakos, and the Finance Minister, Adamantios Androutsopoulos, visit the counters of the Bank of Greece, where they are welcomed by Governor Dimitrios Galanis. The military junta had understood from the start that an economic slowdown could provide additional grounds for contesting the regime. Investment needed to continue and accelerate, and the credit system and government borrowing had to comply with this diktat. In reality, the chances of a bond issue failing were zero, as state control over the banking system guaranteed its success. The banner headlines raving about “mass subscriptions by the people” mainly served the regime’s propaganda needs.³² The rationale behind the junta’s economic development agenda was simple, despite the nebulous wording used by Coordination

τάξεων» εξυπηρετούσαν κυρίως τις προπαγανδιστικές ανάγκες του καθεστώτος.³⁰

Το αναπτυξιακό σκεπτικό των συνταγματαρχών ήταν απλό, παρότι η διατύπωσή του – από τον Υπουργό Συντονισμού Νικόλαο Μακαρέζο – παρέμενε νεφελώδης: «ο ιστορικά αναγνωριζόμενος “δυναμισμός” εν πολέμω του Ελληνικού Λαού δεν ηδύνατο να έχη ιστορικών αντίκρουσμα εν ειρήνη, εφ’ όσον δεν αποκαθίστατο η “δυναμική” της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής του κινήσεως. Επί της συναρτήσεως των συντελεστών αυτής της “δυναμικής” θεμελιώνει την Ελληνικήν Ανάπτυξιν η Επανάστασις».³¹

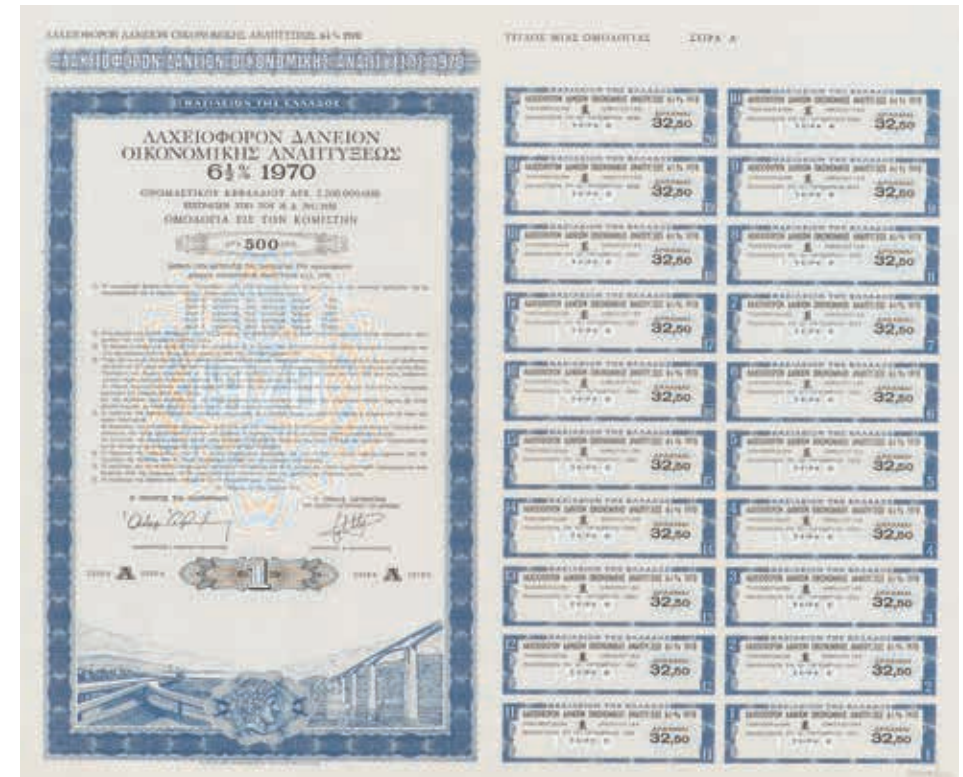
*

9 Οκτωβρίου 1970. Η διοχέτευση των ομολόγων στην εποχή του σύγχρονου μάρκετινγκ: παραμονές του νέου «λαχειοφόρου δανείου» για το 1970, ο Αν. Υπουργός Εθνικής Οικονομίας Ιωάννης Σταυρόπουλος και ο Υποδιοικητής Ευστάθιος Πανάς υποδέχονται στην Τράπεζα τους εκπροσώπους του τύπου και των παραγωγικών τάξεων σε μία παρουσίαση των νέων ομολόγων και του διαφημιστικού τους προγράμματος. Αναρτημένες στους τοίχους, διάφορες αφίσες υπόσχονται «κέρδη πολλά, σίγουρα λεφτά» σε συνταξιούχους, εργάτες και αγρότες.

Minister Nikolaos Makarezos: “the historically recognised ‘dynamism’ of the Greek people in times of war could not be matched in times of peace unless the ‘dynamics’ of its economic, social and cultural activity had been restored. The combination of factors underlying this dynamics is the foundation on which the Revolution builds Greek Development”.³³

*

9 October 1970. The bond sale enters the modern marketing era: on the eve of the new “lottery loan” of 1970, the Alternate Minister of National Economy, Ioannis Stavropoulos, and Bank of Greece Deputy Governor, Efsthios Panas, welcome representatives of the press and business sectors to the Bank for a presentation of the new bonds and the relevant advertising campaign. Hanging on the walls, several posters promise pensioners, workers and farmers “big profits, guaranteed money”.



Απλή ομολογία του λαχειοφόρου δανείου οικονομικής αναπτύξεως 6½% (1970).

Single-unit bond, economic development lottery loan issued at 6½% (1970).

ΤτΕ - Νομισματική Συλλογή / BoG - Numismatic Collection ΠΠΠ19/655

11

ΝΕΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ μετά την Επταετία

A NEW
BEGINNING
after the seven-year
dictatorship



Ο νέος Διοικητής Π. Παπαληγούρας αναχωρεί
μαζί με τον Υπουργό Συντονισμού Ξ. Ζολωτά
για την Ουάσινγκτον (1974).

Newly appointed Bank of Greece Governor
P. Papaligouras and Coordination Minister
X. Zolotas leave for Washington (1974).

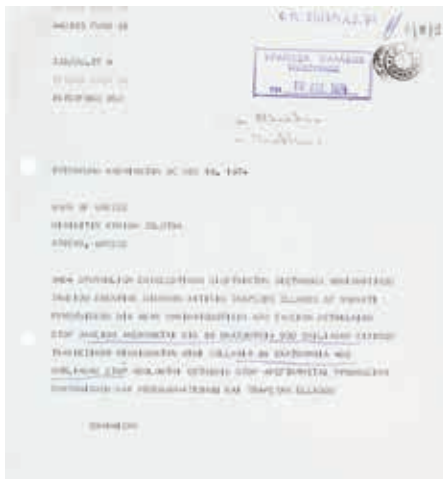
IATE/HABoG A8S1Y1F92T1



Πρώτη συνέντευξη τύπου του νέου
Διοικητή της Τράπεζας (1974).

The new Bank of Greece Governor
giving his first press conference (1974).

IATE/HABoG A8S1Y1F36T16

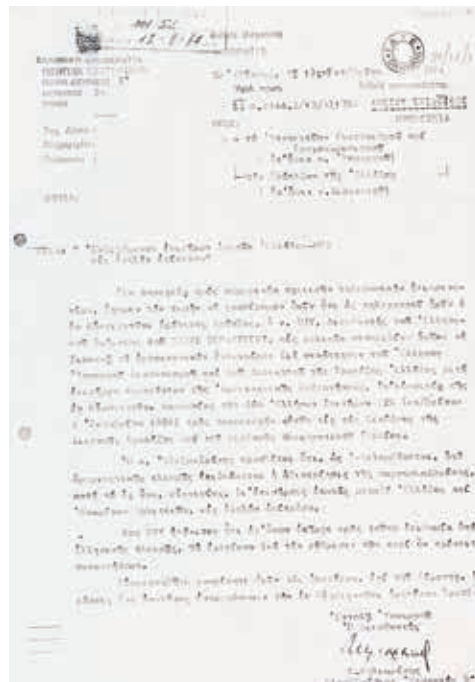


Τηλεγράφημα προς τον Ξ. Ζολώτα αναφορικά με την έγκριση νέας χρηματοδότησης προς την Ελλάδα (1974).

Telegram informing X. Zolotas of the approval of a new IMF loan to Greece (1974).

IATE/HABoG A2S2Y1F3T8

Μεσημέρι Σάββατου, 10 Αυγούστου 1974.³² Λίγο μετά την ορκωμοσία του, ο νέος Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Παναγής Παπαληγούρας εγκαθίσταται στο γραφείο του και δίνει την πρώτη του συνέντευξη τύπου. Τρία Σάββατα πριν, η τουρκική εισβολή στην Κύπρο (Αττίλας Ι) έχει αναγκάσει το στρατιωτικό καθεστώς Ιωαννίδη να παραδώσει την εξουσία στην κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας του Κωνσταντίνου Καραμανλή. Η επταετία της δικτατορίας έχει



Επιστολή του Υπουργείου Εξωτερικών σχετικά με την πραγματοποίηση επίσημων επαφών των Ζολώτα και Παπαληγούρα στην Ουάσινγκτον (1974).

Letter from the Ministry of Foreign Affairs informing Zolotas and Papaligouras of arrangements for official meetings during their upcoming visit to Washington (1974).

IATE/HABoG A2S2Y1F2T13

Saturday, 10 August 1974, midday.³⁴ Shortly after being sworn in, the newly-appointed Governor of the Bank of Greece Panagis Papaligouras settles into his office for his first press conference. Three weeks earlier, the Turkish invasion of Cyprus (Attila I) had forced the military regime of Ioannidis to relinquish power to the national

μόλις τελειώσει· όχι όμως και η κυπριακή τραγωδία: στις 14 Αυγούστου ξεκινά νέα επίθεση, που οδηγεί στην κατάληψη μεγάλου μέρους του νησιού από την Τουρκία (Αττίλας ΙΙ).

Πίσω στην Ελλάδα, η κατάσταση της οικονομίας είναι ζοφερή. Ταλαιπωρημένη ήδη από την πετρελαιοκή κρίση του 1973, η οικονομία επιβραδύνεται για πρώτη φορά μετά από δύο δεκαετίες· ο πληθωρισμός σκαρφαλώνει στο 15,9%. Η κρίση στην Κύπρο δίνει τη χαριστική βολή: η επιστράτευση, η απαγόρευση των εξαγωγών, το πάγωμα των καταθέσεων, η επίταξη των μεταφορικών μέσων και των καυσίμων πληγώνουν την οικονομική δραστηριότητα, που υποχωρεί κατά 6,4%· ο πληθωρισμός επιταχύνεται στο 26,9%.

«Αναλαμβάνομεν μετά του κ. Υποδιοικητού την διοίκησιν του εθνικού αυτού ιδρύματος εις ώρας κρίσιμους», δηλώνει στους δημοσιογράφους ο Παπαληγούρας.³³ Αντιμέτωπος με την οξεία ύφεση της παραγωγής, ο νέος Διοικητής υπόσχεται σταδιακή απελευθέρωση των πιστώσεων. Στο γραφείο δεν παρίσταται μόνο ο Υποδιοικητής Νικόλαος Κυριαζίδης, αλλά και δύο πρόσωπα γνώριμα στην Τράπεζα: ο Ξενοφών Ζολώτας και ο Ιωάννης Πεσμαζόγλου, που έχουν αναλάβει τα υπουργεία Συντονισμού και Οικονομικών της κυβέρνησης.

unity government of Konstantinos Karamanlis. The seven-year dictatorship had thus come to an end, but not the Cyprus tragedy: Turkey would launch a new attack on 14 August (Attila II) and seize a large part of the island. Back in Greece, the economic situation is grim. Already affected by the 1973 oil crisis, the economy slows down for the first time in two decades. Inflation climbs to 15.9%. The Cyprus crisis delivers the fatal blow: the mobilisation, the ban on exports, the freezing of bank deposits, the requisition of transport vehicles and fuel take their toll on economic activity, which shrinks by 6.4%, while inflation soars to 26.9%. “Together with the Deputy Governor, we are assuming the administration of this national institution at crucial times”, Papaligouras tells journalists.³⁵ Faced with acute recession, the newly-appointed Governor promises to gradually liberalise credit. Present in his office, apart from Deputy Governor Nikolaos Kyriazidis, were two other figures well known to the Bank: Xenophon Zolotas and Ioannis Pesmazoglou, who had been appointed to the Ministries of Coordination and Finance, respectively.

*

Σάββατο, 28 Σεπτεμβρίου 1974. Σε μία αντιστροφή των προδικτατορικών τους ρόλων, ο Ξ. Ζολώτας, ως Υπουργός, και ο Π. Παπαληγούρας, ως Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, αναχωρούν για την Ουάσινγκτον προκειμένου να συμμετάσχουν στην ετήσια συνέλευση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) και να συνομιλήσουν με εκπροσώπους της Γαλλίας και της Γερμανίας για την οικονομία. Η αποκατάσταση των σχέσεων με την ΕΟΚ και η δανειακή στήριξη του ελληνικού εξωτερικού ισοζυγίου αποτελούν τους ουσιαστικούς στόχους των συνομιλιών, που όμως κρατούνται μακριά από τη δημοσιότητα. «Είμαι ευτυχής που θα ακουσθή και πάλιν μετά μίαν επταετίαν η φωνή της Δημοκρατικής Ελλάδος εις τους διεθνείς οικονομικούς οργανισμούς», δηλώνει ο Ξ. Ζολώτας στο αεροδρόμιο.³⁴ Δύο μήνες αργότερα, λίγο μετά τις εκλογές της 17ης Νοεμβρίου που χάρισαν τη νίκη στον Κωνσταντίνο Καραμανλή, ο Π. Παπαληγούρας θα αναλάβει και πάλι το Υπουργείο Συντονισμού, ενώ ο Ξ. Ζολώτας θα επιστρέψει για μία τρίτη και τελευταία θητεία στη διοίκηση της Τράπεζας της Ελλάδος.

Saturday, 28 September 1974. In a reversal of their roles prior to the dictatorship, Zolotas, now Minister, and Papaligouras, now Governor of the Bank of Greece, depart for Washington, in order to participate in the annual meeting of the International Monetary Fund (IMF) and for talks on the economic situation with the delegates of France and Germany. The restoration of relations with the EEC and the financing of the Greek external balance deficit are the real issues of the talks, but are kept under seal. "I am happy that, after seven years, the voice of Democratic Greece will once again be heard at the international economic organisations," Zolotas declares at the airport.³⁶ Two months later, just after the victory of Konstantinos Karamanlis in the national elections of 17 November 1974, Papaligouras will once again be appointed Minister of Coordination, while Zolotas will return to the Bank of Greece for his third and final term as Governor.



Στιγμιότυπον από την χθεσινή δημοσίαν του διοικητού και του υποδιοικητού της Τραπεζής 'Ελλάδος, κ. κ. Π. Παπαληγούρα και Ν. Κυριαζίδα.

'Εγκατεστάθη χθές η νέα διοίκησης της Τραπεζής 'Ελλάδος

• Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ κ. ΠΑΝ. ΠΑΠΑΛΗΓΟΥΡΑΣ
ΔΙΑ ΤΟΝ ΡΟΛΟΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Το Βήμα, 11.8.1974, σελ. 11.

Το Vima, 11.8.1974, p. 11
(Headline: "The new Administration
of the Bank of Greece").



Εξπρές, 5.9.1974.

Express, 5.9.1974 (Headline:
"All shares post impressive gains").

IATE/HABoG A253Y2F16T125



ΟΙ κ.κ. ΖΟΛΩΤΑΣ ΚΑΙ ΠΑΠΑΛΗΓΟΥΡΑΣ ΣΤΟ ΚΑΠΙΤΟΛΙΟ

Ο δημογός Συντονιστής κ. Ξ. Ζολώτας και ο διοικητής της Τραπεζής της 'Ελλάδος κ. Παν. Παπαληγούρας, συνοδεύονται χθες σε πρόγραμμα εργασίας από Κοινοβούλιο της 'Ελλάδας. Οι 'Ελληνες έπαισαν έντονα στην παρουσία τους και δοκίμασε από παραθέσεις τις άποψεις τους για την παρούσα οικονομική και πολιτική κατάσταση στην 'Ελλάδα και απάντησαν σε σχετικά ερωτήματα. Έπειτα χθες οι 'Ελληνες έπαισαν συνομιλήσαν με τον διοικητή και υποδιοικητή της Καταρτίες Τραπεζής της Γερμανίας και ανέπτυξαν προοπτικές θέματα. Ταυτόχρονα συνέχισαν τις ένοπες τους με διοικητές και άλλων κεντρικών προσηλόν. Στις αρχαίες συζητήσεις συμμετείχε και ο διοικητής της 'Ελλας Τραπεζής κ. Αγγελόπουλος. Στη φωτογραφία κ.κ. Ζολώτας και Π. Παπαληγούρας στη αίθουσα του Ανώγειου Νομισματικού Ταμείου.

Η Καθημερινή, 4.10.1974.

I Kathimerini, 4.10.1974 (Headline: "Mr. Zolotas
and Mr. Papaligouras at the Capitol").

IATE/HABoG A253Y2F11T25



Ο δημογός Συντονιστής κ. Παπαληγούρας (δριστερά) με τον νέο διοικητή της Τραπεζής 'Ελλάδος κ. Ξ. Ζολώτα.

Η Τράπεζα 'Ελλάδος σύμβολο σταθερότητας

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΟΥ κ. Ξ. ΖΟΛΩΤΑ

ΠΡΚΙΣΘΗ χθες την 11 π.μ., ενώπιον του Προέδρου της Δημοκρατίας στρατηγού κ. Φ. Γαϊζίκη και παρουσία των υπουργών Συντονισμού - Προγραμματισμού κ. Παν. Παπαληγούρα και Οικονομικών κ. Εύαγγ. Δεβιλιόπουλου, ο καθηγητής κ. Ξ. Ζολώτας ως Διοικητής της Τραπεζής της 'Ελλάδος.

Ακρόπολις, 28.11.1974.

Akropolis, 28.11.1974 (Headline:
"Bank of Greece a symbol of stability").

IATE/HABoG A253Y2F21T103

12

ΑΛΛΑΓΗ ο Γ. Αρσένης στη Διοίκηση της Τράπεζας της Ελλάδος

“CHANGE”
AT THE HELM
Gerasimos Arsenis
is appointed
Governor
of the Bank
of Greece

Ο νέος Διοικητής της Τράπεζας
της Ελλάδος, Γεράσιμος Αρσένης (1981).

The new Governor of the Bank
of Greece, Gerasimos Arsenis (1981).

ΙΑΤΕ/ΗΑΒοΓ Α851Υ1F39Τ8





Ο Γ. Αρσένης στην Τράπεζα.
Δίπλα του διακρίνεται ο Δ. Χαλικιάς (1981).
G. Arsenis at the Bank. To his left,
D. Halikias (1981).

IATE/HABoG A8S1Y1F39T10



Ο «Τσάρος της οικονομίας» Γ. Αρσένης
σε συνέντευξη τύπου στην Τράπεζα (1982).
"The tsar of the economy" Arsenis, giving
a press conference at the Bank (1982).

IATE/HABoG A8S1Y1F66T2

Παρασκευή, 6 Νοεμβρίου 1981.
Λίγες μόλις εβδομάδες μετά την εκλογική νίκη του ΠΑΣΟΚ με το σύνθημα «Αλληλαγή», η κυβέρνηση Ανδρέα Παπανδρέου αναθέτει τη Διοίκηση της Τράπεζας της Ελλάδος στον Γεράσιμο Αρσένη, διακεκριμένο οικονομολόγο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Μετά την ορκωμοσία του ενώπιον του Προέδρου της Δημοκρατίας Κ. Καραμανλή, ο νέος Διοικητής προσέρχεται στο μέγαρο της Τράπεζας και απευθύνει λόγο στο προσωπικό του Ιδρύματος, αναφέροντας μεταξύ άλλων τις νέες κατευθύνσεις της οικονομικής πολιτικής.

Καλοκαίρι 1982. Λίγο πριν τη συμπλήρωση ενός έτους στην εξουσία, ο Ανδρέας Παπανδρέου προχωρά σε ευρύ ανασχηματισμό της κυβέρνησης. Ο Γεράσιμος Αρσένης αναλαμβάνει το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, υποσχόμενος «υψηλές παραγωγικές επενδύσεις και ριζικές αλλαγές στις δομές της οικονομίας».³⁵ Ταυτόχρονα, διατηρεί και τη θέση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, γεγονός που του επιτρέπει τον πλήρη έλεγχο του πιστωτικού συστήματος. Ο τύπος της εποχής τού προσδίδει το προσωνύμιο «Τσάρος της οικονομίας» και του αναγνωρίζει καίριο ρόλο στη χάραξη της νέας οικονομικής πολιτικής.³⁶

Friday, 6 November 1981. Less than a month after the Panhellenic Socialist Movement (PASOK) was swept to power, campaigning on a promise for "Change", the government of Andreas Papandreou appoints Gerasimos Arsenis, senior economist at the United Nations, to the helm of the Bank of Greece. After the swearing-in ceremony in the presence of the President of the Republic, Konstantinos Karamanlis, the new Governor comes to the Head Office of the Bank and, in an address to the staff, outlines the new orientations of economic policy.

Summer of 1982. After less than a year in power, Prime Minister Andreas Papandreou reshuffles his cabinet. Gerasimos Arsenis is appointed Minister of National Economy and promises “substantial productive investment and radical changes to the structures of the economy”.³⁷ As he also remains Governor of the Bank of Greece, he now has total control over the credit system. The press soon gives him the nickname “Tsar of the economy”, acknowledging his key role in the formulation of the new economic policy.³⁸ On 25 August 1982, Arsenis holds a press conference at the Bank of Greece to discuss the

ΠΙΟ ΣΚΛΗΡΗ ΔΟΥΛΕΙΑ

**Ο κ. Αρβένης για το πλαίσιο
οικονομικής πολιτικής**

[illegible]

Τὸν ΣΤΑΘΗ ΒΛΑΧΟΥ

[illegible]

Οί κ.κ. Ἀρσένης καὶ Ροκοφύλλος κατὰ τὴν
χθεσινὴ ὀρκωμοσίαν.

Απαρχή νέας περιόδου

«ΣΙΔΕΡΕΝΙΟΣ» και έπίσημα. Όρκισ-
στηκε ενώπιον του Προέδρου της
Δημοκρατίας κ. ΚΩΝ. ΚΑΡΑΜΑ-
ΛΗ — παρούσων των υπουργών Συντονισμού
κ. ΛΑΖΑΡΗ και Οικονομικών κ. ΔΡΕΤΤΑΚΗ
— ο νέος Διοικητής της Τραπεζής της Έλ-
λάδας κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ.

Μέ την εύκαιρία ο υπουργός Συντονισμού κ. ΑΠ. ΔΑΖΑΡΗΣ δήλωσε:

σμού κ. ΑΠ. ΛΑΖΑΡΗΣ δηλούσε:

«Με χαροποιεί ιδιαίτερα το γεγονός ότι υποβοηθήθηκε στην Τράπεζα της Ελλάδος ο κ. Άρσένης που είναι διεθνώς γνωστός οικονομολόγος με τεράστια πείρα από την ηγετική συμμετοχή που είχε σε πολλούς διεθνείς οργανισμούς, ενώ ταυτόχρονα ξέρει σε βάθος την ελληνική οικονομική κατάσταση και είναι, μεγάλο πλεονέκτημα».

πραγματοκτοχή που είναι μεγάλο πρόβλημα. Είχα την τύχη να συνεργαστώ μαζί του τα δύο τελευταία χρόνια στα πλαίσια της προσπάθειας του πρωθυπουργού να φέρει σε επαφή Έλληνες επιστήμονες του εξωτερικού για να βοηθήσουν μελετώντας τα προβλήματα της κυβερνητικής πολιτικής του ΠΑΣΟΚ.

ΠΑΣΟΚ.
Ἐξέτιμησα ιδιαίτερα τὴν ἱκανότητά του νὰ ἀντιλαμβάνεται μὲ ταχύτητα τὰ προβλήματα καὶ προπαγάνδων τὸ πνεῦμα συνεργασίας ποὺ ἔχει ἐπιδείξει. Θεωρῶ ὅτι ἡ ἡγεσία του στὴν Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος θὰ ἀποτελέσει τὴν ἀπαρχὴ μιᾶς νέας περιόδου γιὰ τὸ ἱδρυμα».

● Ορκίστηκε χθες επίσης ενώπιον του Προέδρου της Δημοκρατίας και παρουσία του υπουργού Γεωργίας κ. Σημίτη ο νέος διοικητής της Αγροτικής Τραπεζής κ. Χρ. Ροκέφυλλος.

Το Βήμα, 7.11.1981, σελ. 8.

To Vima, 7.11.1981, p.8

(Headline: "The beginning of a new era").



Η Rolleiflex φωτογραφική
μηχανή του Κ. Μεγαλοκονόμου.
K. Megalokonomou's Rolleiflex camera.

Σημειώσεις

1. Howells, R. (2003). *Visual Culture*. Malden, MA: Blackwell Publishers, σελ. 158.
2. Το αρχείο περιήλθε στο Ιστορικό Αρχείο του Κέντρου Πολιτισμού, Έρευνας και Τεκμηρίωσης της Τράπεζας της Ελλάδος από την κόρη του φωτογράφου, Νικία Μεγαλοκονόμου, σύμφωνα με την από 29.5.2007 απόφαση του Γενικού Συμβουλίου της Τράπεζας.
3. Μικρασιατικής καταγωγής, ο Κωνσταντίνος Μεγαλοκονόμου εγκαταστάθηκε στην Αθήνα με την οικογένειά του μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή του 1922. Περισσότερες πληροφορίες βλ. στο βιογραφικό του, σελ. 23.
4. Απόσπασμα από διάλεξη της Susan Sontag με τίτλο "Regarding Other People's Pain: War and Photography", που πραγματοποιήθηκε στο Μουσείο Καλών Τεχνών του Houston τον Οκτώβριο του 2001. Δημοσιεύθηκε στο άρθρο του Andrew Nelson "War Photography", στο περιοδικό *Spot*, *Houston Center for Photography*, αρ. 2, τόμ. XX, Φθινόπωρο 2001/ Χειμώνας 2002, σελ. 6.
5. Για την ακρίβεια, «πρόσωπα, επί των οποίων η Τράπεζα ασκεί εποπτεία σύμφωνα με το άρθρο 55Α ή με διάταξη νόμου, επιχειρήσεις συνδεδεμένες με αυτά, μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων ή διαχειριστές τέτοιων προσώπων, σύζυγοι και συγγενείς αυτών έως δεύτερου βαθμού» δεν δύνανται να κατέχουν μετοχές της Τράπεζας

Endnotes

1. Howells, R. (2003). *Visual Culture*. Malden, MA: Blackwell Publishers, p. 158.
2. The archive was acquired by the Historical Archive of the Centre for Culture, Research and Documentation of the Bank of Greece from the photographer's daughter, Nikia Megalokonomou, pursuant to Decision of 29.5.2007 of the General Council of the Bank of Greece.
3. Originally from Asia Minor, Konstantinos Megalokonomou settled in Athens with his family after the Asia Minor Disaster of 1922. For more information, see his short bio on p. 23.
4. From a lecture by Susan Sontag "Regarding Other People's Pain: War and Photography" at the Museum of Fine Arts, Houston in October 2001. See Andrew E. Nelson, "War photography", *Spot Magazine*, *Houston Center for Photography*, Vol. XX, No. 2, Fall 2001/Winter 2002, p. 6.
5. More specifically, as stipulated in Article 8, para 5 of the Bank of Greece Statute: "No shares of the Bank may be held by persons that are subject to supervision by the Bank under Article 55A or any provision of law, by companies affiliated to such persons and

- (άρθρο 8, παρ. 5 του Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος). Το όριο των 75 μετοχών απορρέει από το άρθρο 13 του Καταστατικού και αυξήθηκε από 25 σε 75 μετά από τη διάσπαση (split) των μετοχών το 2000.
6. Βλ. την ανακοίνωση της Τράπεζας «Σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της Τράπεζας της Ελλάδος», 29.5.2012.
 7. Πρακτικά Γενικού Συμβουλίου, 51η Συνεδρία της 10.12.1949, IATE-A1S2Y1F20, σελ. 67.
 8. Εφημερίδα *Το Βήμα*, φύλλο της 7.3. 1954, σελ. 8· πρβλ. και πρωτοσέλιδο της εφημερίδας *Ελευθερία*, στο φύλλο της ίδιας μέρας.
 9. Οι συναφείς ανακοινώσεις έχουν προηγηθεί από τις αρχές του έτους, με τον τελικό Νόμο 2824 να δημοσιεύεται στις 20.4.1954 (ΦΕΚ Αρ. 79, Τεύχος Α).
 10. Βενέζης, Η. (1955), *Χρονικόν Τραπεζής της Ελλάδος*, Αθήνα, σελ. 9.
 11. *Ο Κύκλος*, τεύχος 7, Ιανουάριος 1962, σελ. 19-20.
 12. Υπενθυμίζεται ότι το πενήντημερο στις τράπεζες καθιερώθηκε στις αρχές του 1980.
 13. *Ο Κύκλος*, τεύχος 30, Δεκέμβριος 1963, σελ. 372-373.
 14. Γκόνου-Στυλιανίδη, Ε. (2017), «Ο Αλέξανδρος Κορογιαννάκης και η συμβολή του στην τέχνη του εθνικού χαρτονομίσματος», στο *Αλέξανδρος Κορογιαννάκης 1906-1966: Χαρακτική*, Αθήνα: Κέντρο Πολιτισμού, Έρευνας και Τεκμηρίωσης της Τράπεζας της Ελλάδος, σελ. 159-160.
 15. *Έκθεσις πεπραγμένων Διοικητικού Συμβουλίου προς την Γενικήν Συνέλευσιν της 25ης Φεβρουαρίου 1948*, Αθήνα: Σύλλογος των Υπαλλήλων της Τραπεζής της Ελλάδος, 1948, σελ. 29.
 16. Στο ίδιο, σελ. 30.
 17. Απόφαση Γενικού Συμβουλίου της 23ης Δεκεμβρίου 1947 (58η Συνεδρία).
 18. Απόφαση Γενικού Συμβουλίου της 13ης Φεβρουαρίου 1948 (7η Συνεδρία). Το ποσό των 16 εκατ. (παλαιών) δραχμών του 1947 αντιστοιχεί σήμερα σε 13.000 ευρώ περίπου (υπολογισμός βάσει του σωρευτικού πληθωρισμού της περιόδου 1947-2017, με αναγωγή των παλαιών δραχμών σε νέες (από το 1954) και των δραχμών σε ευρώ (από το 2001)).
 19. *Έκθεσις πεπραγμένων Διοικητικού Συμβουλίου*, ό.π., σελ. 30.
 20. Απόφαση Γενικού Συμβουλίου της 17ης Φεβρουαρίου 1951 (8η Συνεδρία). Το ποσό των 20 εκατ. (παλαιών) δραχμών του 1951 αντιστοιχεί σήμερα σε 8.000 ευρώ περίπου (υπολογισμός βάσει του σωρευτικού πληθωρισμού της περιόδου 1952-2017, με αναγωγή των παλαιών δραχμών σε νέες (από το 1954) και των δραχμών σε ευρώ (από το 2001)).
 21. Εφημερίδα *Το Βήμα*, 5.2.1958, σελ. 2.
 22. Εφημερίδα *Το Βήμα*, 4.2.1958, σελ. 2.
 23. Εφημερίδα *Το Βήμα*, 5.2.1958, σελ. 2.
 24. Εφημερίδα *Το Βήμα*, 4.6.1960.
 13. *Ο Kyklos*, Issue 7, January 1962, pp. 19-20.
 14. The five-day working week was adopted by banks in early 1980.
 15. *Ο Kyklos*, Issue 30, December 1963, pp. 372-373.
 16. Gonou-Stylianides, Helen (2017), "Alexandros Korogiannakis and his contribution to the art of the national banknote" in *Alexandros Korogiannakis 1906-1966: Printmaking*, Athens: Centre for Culture, Research and Documentation of the Bank of Greece, pp. 159-160.
 17. *Activity report of the Board of Directors submitted to the General Meeting on 25 February 1948*, Athens: Bank of Greece Employees' Union, 1948, p. 29.
 18. Idem, p.30.
 19. General Council decision of 23 December 1947 (58th meeting).
 20. General Council decision of 13 February 1948 (7th meeting). The amount of 16 million (old) drachmas of 1947 would correspond to roughly €13,000 today (calculation based on the cumulative inflation from 1947 to 2017, with old drachmas converted into new drachmas (as of 1954) and drachmas into euro (as of 2011)).
 21. *Activity report of the Board of Directors*, op.cit, p. 30.
 22. General Council decision of 17 February 1951 (8th meeting). The amount of 20 million (old) drachmas of 1951 would

members of the Board of Directors or administrators of such persons, as well as by their spouses and relatives up to the second degree." The minimum number of shares entitling shareholders to participate in a General Meeting of Shareholders is specified in Article 13 of the Statute and was increased from 25 to 75 after the share split that took place in 2000.

6. See Announcement by the Bank of Greece "Concerning the institutional framework governing the operation of the Bank of Greece", 29.5.2012 (in Greek).
7. Minutes of the General Council, 51st meeting of 10.12.1949, HABoG-A1S2Y1F20, p. 67.
8. Athens daily *To Vima*, 7.3.1954, p. 8; cf. the front page of that day's *Eleftheria* newspaper.
9. While the reform had been announced earlier that year, the relevant legislation (Law 2824) was published on 20.4.1954 (Government Gazette A 79).
10. Venezis, E. (1955), *Chronicle of the Bank of Greece*, Athens, p. 9 (in Greek).
11. This book has never been translated into English.
12. This was the title of the first publication of the book in English by publisher William Champion (London, 1949). The second publication took place in New York, in 1957, under the title *Beyond the Aegean* by Vanguard Press and the third, under the title *Aeolian Land*, in Montreal, Canada in 1986 by McGill Companions to Modern Greek Studies.

25. Εφημερίδα *Το Βήμα*, 24.6.1964, σελ. 7.
26. Βλ. ανακοινώσεις στον ημερήσιο τύπο της 16.3.1962, π.χ. *Ελευθερία*, σελ. 5, *Το Βήμα*, σελ. 6, κ.ά.
27. Η ομιλία δημοσιεύθηκε στο περιοδικό του προσωπικού της Τράπεζας της Ελλάδος *Ο Κύκλος*, τόμος Β, τεύχος 9, Μάρτιος 1962, σελ. 84.
28. Βλ. το κείμενο της ομιλίας του Γεωργίου Παπανδρέου στο Αγρίνιο, όπως δημοσιεύεται στην *Ελευθερία* της 2.4.1963, σελ. 3.
29. Ανακοίνωση του προέδρου της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών και Βιοτεχνών Ελλάδος, Ι. Μπερνίτσα, όπως δημοσιεύεται στην εφημερίδα *Το Βήμα*, πρωτοσέλιδο της 22.10.1967.
30. *Το Βήμα*, πρωτοσέλιδο της 27.10.1967.
31. Από το άρθρο με τίτλο «Ανάπτυξες και Δανεισμός» του Νικ. Μακαρέζου, που δημοσιεύθηκε στη σελ. 16 της εφημερίδας *Το Βήμα*, φύλλο της 3.11.1969, ανήμερα της κυκλοφορίας του νέου δανείου.
32. Υπενθυμίζεται ότι το πενήνθμερο στις τράπεζες καθιερώθηκε στις αρχές του 1980.
33. Εφημερίδα *Το Βήμα*, 11.8.1974, σελ. 38.
34. Εφημερίδα *Ναυτεμπορική*, 29.9.1974.
35. Εφημερίδα *Τα Νέα*, 26.7.1982, σελ. 3.
36. Η εφημερίδα *Τα Νέα*, στο φύλλο της 31.12.1982, σελ. 10, correspond to roughly €8,000 today (calculation based on the cumulative inflation from 1952 to 2017, with old drachmas converted into new drachmas (as of 1954) and drachmas into euro (as of 2011)).
23. Athens daily *To Vima*, 5.2.1958, p. 2.
24. Athens daily *To Vima*, 4.2.1958, p. 2.
25. Athens daily *To Vima*, 5.2.1958, p. 2.
26. Athens daily, *To Vima*, 4.6.1960.
27. Athens daily, *To Vima*, 24.6.1964, p. 7.
28. See announcements in the daily press of 16.3.1962, e.g. in *Eleftheria*, p. 5 and *To Vima*, p. 6.
29. The Governor's address was published in the staff magazine of the Bank of Greece *O Kyklos*, Vol. 2, Issue 9, March 1962, p. 84.
30. See Georgios Papandreou's speech in Agrinio, published in *Eleftheria*, 2.4.1963, p.3.
31. Statement by the president of the General Confederation of Greek Professionals and Craftsmen, I. Bernitsas, as published on the front page of the Athens daily *To Vima*, 22.10.1967.
32. Athens daily *To Vima*, front page of 27.10.1967.
33. Excerpt from an article entitled "Development and Borrowing" by N. Makarezos, published in the Athens daily *To Vima* of 3.11.1969, p. 16, on the day of issue of the new bonds.

- δημοσιεύει τα 100 πρόσωπα της χρονιάς· στη θέση 92 συναντάμε τον «Γεράσιμο Αρσένη, 51 χρονών, Υπουργό Εθνικής Οικονομίας, [που] θεωρείται ο αρχιτέκτονας της νέας οικονομικής πολιτικής του ΠΑΣΟΚ για το '83 (και χαρακτηρίστηκε ως «Τσάρος της οικονομίας»), που στηρίζεται στην αύξηση των δημοσίων και ιδιωτικών επενδύσεων και στοχεύει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής Βιομηχανίας».
34. The five-day work week was adopted by banks in early 1980.
35. Athens daily *To Vima*, 11.8.1974, p. 38.
36. Athens daily *Naftemporiki*, 29.9.1974.
37. Athens daily *Ta Nea*, 26.7.1982, p. 3.
38. The Athens daily *Ta Nea*, 31.12.1982, p.10, ranked the 100 most influential people of that year. In 92nd place comes "Gerasimos Arsenis, 51, Minister of National Economy, considered the mastermind of the new economic policy of PASOK for 1983 (and nicknamed "Tsar of the economy"), which is based on increasing public and private investment and aims to improve the competitiveness of Greek industry".

